

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**EVALUACE INDIVIDUÁLNÍCH SYSTÉMOVÝCH
PROJEKTŮ PODPOŘENÝCH Z PO 3 OP VVV-II
ČÁST II: EVALUAČNÍ OKRUH A
– EVALUACE PROJEKTŮ APIV
4. PRŮBĚŽNÁ ZPRÁVA**

Datum: 31. 12. 2021

Evaluation Advisory
Central Europe

Zpracovatel:

Evaluation Advisory CE s.r.o.
Palackého tř. 10, 612 00 Brno

IČ: 25342282

Zadavatel:

Česká republika – Ministerstvo školství, mládeže
a tělovýchovy

Karmelitská 529/5

Praha 1 118 12, IČ: 00022985

1 Obsah

1	Obsah	2
2	Manažerské shrnutí	4
3	Shrnutí postupu evaluátora od předchozí zprávy a popis postupu pro další období	8
3.1	Zaměření evaluačních aktivit.....	8
3.2	Terénní šetření	9
4	Identifikace řešených EO	13
4.1	Průběh realizace jednotlivých KA projektů APIV A a APIV B a dosahování stanovených cílů 13	
4.1.1	Projekt APIV A.....	13
4.1.2	Projekt APIV B.....	26
4.2	Rizika a bariéry projektů.....	43
4.2.1	Rizika projektů	43
4.2.2	Bariéry projektů.....	49
4.3	Evaluační činnost v projektech	55
4.4	Naplňování cílů projektu APIV B v KA 1 Metodicko-koordinační sítě a KA 2 Vzdělávání	57
4.5	Předávání příkladů dobré praxe v krajských sítích spolupracujících škol.....	68
4.6	Přispění projektů APIV A a APIV B k implementaci společného vzdělávání na školách.....	70
4.7	Spolupráce mezi relevantními projekty	78
4.8	Nezamýšlené dopady projektů APIV	79
5	Závěry a doporučení	83
5.1	Závěry	83
5.1	Zhodnocení zapracování doporučení z předchozí zprávy	88
5.2	Doporučení.....	90
6	Seznam zdrojů a literatury	91

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1	Meziroční evaluace DVPP – učitelé	58
Graf 2	Meziroční evaluace DVPP – vedení škol	59
Graf 3	Pedagogická portfolia – přínos vzdělávacího programu (vedení škol).....	60
Graf 4	Pedagogická portfolia – přínos vzdělávacího programu (učitelé)	60

Graf 5 Vliv poskytované podpory (tj. VP, koučink, mentoring, expertní služby) u žáků se SVP.....	63
Graf 6 Využitelnost poznatků	64
Graf 7 Přírnost podpory	65
Graf 8 Výuka v souladu s cíli SV	66
Graf 9 Zlepšení v souvislosti se zapojením školy do projektu	67
Graf 10 Míra přetížení	67

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Přehled provedených šetření.....	9
Tabulka 2: Analýza a řízení rizik.....	44
Tabulka 3: Popis vybraných problematik žáků se SVP na zapojených školách včetně reflexe ze strany zapojených škol	70
Tabulka 4: Výsledky inkluze vybraných případů žáků se SVP na zapojených školách a vybraných poruch obecně na nezapojených školách graficky	77
Tabulka 5: Zhodnocení zpracování doporučení z předchozí zprávy.....	88
Tabulka 6: Doporučení	90

2 Manažerské shrnutí

Hodnocení evaluačního okruhu A – Evaluace projektů APIV je součástí evaluace individuálních systémových projektů podpořených z PO 3 OP VVV-II.

Projekt APIV A byl zahájen 1. 5. 2017 a jeho ukončení bylo plánováno k 30. 4. 2022, nachází se tak již za polovinou své realizace. Celkový rozpočet projektu APIV A činí 156 620 749 Kč. Projekt APIV B byl zahájen 1. 4. 2017 a jeho ukončení je dle nově schválených harmonogramů obou projektů plánováno 31. 12. 2022. Projekt se nachází ve fázi pozdní realizace. Celkový rozpočet projektu APIV B je 184 159 880 Kč. Řešitelem projektu APIV A i APIV B je od začátku roku 2020 nástupnická organizace NPI ČR, která pod sebou sloučila NIDV a NÚV včetně všech dalších jimi rozvíjených IPs.

4. PZ se zaměřila na evaluované období od odevzdání 3. PZ (31. 12. 2020) do odevzdání 4. PZ (31. 12. 2021). Jsou zde nicméně uváděny informace na základě dokumentace spadající do období od července 2020 do konce června 2021 (ZoR 14 až ZoR 17) a pracuje zároveň s daty platnými v době svého sběru ze strany evaluátorů, tj. září až prosinec 2021, a vybranými daty projektové dokumentace platnými rovněž až do období konce roku 2021.

4. PZ se tak zabývá obdobím 2. poloviny školního roku 2020/2021, tedy školním rokem, ve kterém byla distanční výuka zaváděna, a obdobím 1. poloviny školního roku 2021/2022, ve kterém se distanční výuka stala povinnou. Zároveň však během druhého sledovaného školního roku již v rámci epidemických opatření nedocházelo k plošné distanční výuce nýbrž k uvalení karantény či izolace vybraných tříd pouze v případě kontaktu s nakaženým. Sledované období pojící se ke zpracování 4. PZ tak opět nebylo z hlediska šetření evaluace bez komplikací. Jednalo se především o slabší ochotu nebo spíše omezenější možnosti škol zapojených v projektu APIV B účastníků se terénního šetření a případové studie spolupracovat. Nasmlouvané termíny rozhovorů bylo vzhledem k nepředvídatelné situaci mnohdy potřeba upravit. Zároveň došlo na začátku prací na evaluaci k dohodě na realizaci šetření výhradně v případě všech cílových skupin.

V rámci evaluace byl ověřován soulad řízení a realizace projektů s projektovou žádostí. U obou projektů došlo v důsledku dopadů pandemie koronaviru k podání žádosti o prodloužení do konce roku 2022. U projektu APIV B již byla schválena, u APIV A schvalovací proces zatím probíhá. S přehoupnutím období realizace projektů do své druhé poloviny se projekty soustředí na naplnění jednotlivých projektových indikátorů, dokončení naplánovaných cílů, dočerpání nevyužitých kapacit, ale i realizace nových aktivit. V nové realitě opakovaného uzavírání škol a distanční výuky je pro ně zároveň výzvou udržení stávající úrovně poskytování a využívání služeb.

KA 2 APIV A „Sledování, plánování, hodnocení společného (inkluzivního) vzdělávání“ v důsledku pandemie koronaviru ustoupila od některých dříve vytyčených cílů, jako bylo např. šetření self-efficacy a také klima třídy. Mimořádně však byla realizována nová etapa výzkumu věnovaná realizaci individuální podpory žáků během vzdálené výuky nebo šetření na téma inkluze dětí s náročnými obtížemi. Prodloužení délky projektu se ve vztahu ke KA 2 APIV A týká opakovaného průřezového šetření pedagogických procesů. V praxi to představuje dostatečnou lhůtu pro stabilizaci škol pro vyhodnocení posunu v zavádění společného vzdělávání figurujícího v rámci Závěrečné zprávy. Výstupy KA 2 dle zástupců MŠMT a ŘV naplňují očekávání. Výzkumná zjištění jsou využívána pro návrhy

úprav již zrealizovaných opatření a formulaci návrhů na změny vedoucí ke zkvalitnění vzdělávání (např. návrhy na revizi RVP). Upravený harmonogram je možné naplnit za předpokladu stabilní epidemiologické situace.

K aktualizaci některých vzdělávacích programů/modulů a doplnění nabídky vzdělávacích programů/modulů o některá témata v současnosti dochází v rámci projektu APIV B. KA 3 APIV A „Vzdělávání“ se soustředí na metodickou podporu směrem k proškoleným lektorům – webináře, zelenou linku. Ačkoli lektoři projevují trvale slabý zájem o zelenou linku, webináře skrze metodický portál rvp.cz sklízejí dostatečný zájem nejen lektorů APIV B, ale i široké pedagogické veřejnosti. Probíhá také proškolení v 10 specializačních modulech z dílny KA 3 APIV B. V rámci 3 dlouhodobých výcviků se v současné době uskutečňuje příprava odborné publikace jako součásti metodických materiálů. V současnosti začaly být realizovány také infowebináře za účelem představení témat, obsahů a struktury ověřených vzdělávacích modulů. KA 3 má předpoklady pro dokončení vytyčených cílů v původně stanoveném termínu.

Všechny části diagnostického nástroje vytvářeného v rámci KA 4 „Výuka češtiny jako druhého jazyka pro žáky – cizince“ jsou již finalizovány. V důsledku epidemiologických opatření byl namísto kvantitativní pilotáže coby ověření diagnostického testu zvolen koncept kvalitativní pilotáže. Z předběžných výsledků pilotáže vyplývá obtížná kompatibilita s InspIS SET. Změna způsobu pilotáže nebude mít vliv na výslednou kvalitu diagnostického testu. Informace z monitoringu byly na straně MŠMT využity pro návrh úpravy jazykové přípravy žáků-cizinců, který byl zveřejněn v podobě novely vyhlášky stanovující systém poskytování bezplatné jazykové přípravy dětí a žáků cizinců a dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka v předškolním a základním vzdělávání. Epidemická opatření neměla vliv na termín odevzdání hotových výstupů a dosažení plánovaných cílů KA 4.

Zpoždění v důsledku epidemiologických opatření se u KA 5 „Vytvoření Referenčního rámce pro Český znakový jazyk“ projevilo v odevzdání dvou klíčových výstupů – Konceptu Referenčního rámce pro znakové jazyky a Popisu úrovní A1-B2 pro ČZJ. Pro tyto výstupy byl stanoven nový termín v první čtvrtině roku 2022. Karantény členů týmu stejně jako komplikované získání a zpracování zpětné vazby, ale i další těžkosti vedly ke konečnému prodloužení KA do konce roku 2022.

Školy zapojené v projektu APIV B skrze KA 1 „Metodicko-koordináční síť“ přešly z velké části na online podobu vzdělávací podpory. Čerpání služeb tak bylo zachováno. Online podoba vzdělávací podpory přinesla i zřejmé výhody např. do té doby problematické dostupnosti lektorů ve verzi off-line v odlehlejších regionech ale i další. Online podoba se osvědčila u většiny druhů nastavené podpory včetně té individualizované, pouze u mentoringu lze zmínit jisté limity. Ve schváleném prodloužení projektu budou dočerpány kapacity jednotlivých druhů podpory, uskutečněny budou také nové aktivity podporující udržitelnost výstupů projektu a budou představena nová vzdělávací témata v rámci tzv. informačně-vzdělávacích programů. V rámci školní sítě APIV se zhruba čtvrtina zapojených škol rozhodla v prodloužení dále ve spolupráci s projektem nepokračovat.

Výhody online vzdělávání se projevily i u dalších druhů vzdělávacích aktivit v rámci projektu. Stabilně tak zůstala zachována jako výhradní v případě vzdělávání lektorů v prezentačních a lektorských dovednostech nebo u školení pro veřejnou správu. Pod KA 2 APIV B „Vzdělávání“ se tak „vytříbil“ relativně stálý lektorský tým působící online. Za předpokladu stabilní epidemiologické situace by mělo dojít k realizaci všech vytyčených aktivit a výstupů.

KA 3 APIV B „Veřejnost“ se v současnosti věnuje propagaci vytvořených výstupů, šíření povědomí o projektu a tématu společného vzdělávání. Dochází k tomu prostřednictvím spolupráce s médii, organizace informačních seminářů, jejichž realizace byla obnovena a probíhá online i off-line. Dále k propagaci projektu dochází díky interaktivní aplikaci Zapojměvšechny.cz a sdílení jejích obsahů na sociální sítích ad.

V evaluovaném období byla opět ověřována přetrvávající či nová rizika a bariéry projektu. Nejvýznamnějším rizikem obou projektů v současné době je stále přítomná pandemie. Obecně pandemie koronaviru a s ní související epidemická opatření zavedená státem vytváří rizika, která nejsou projektové týmy schopny plně ovlivnit. Epidemická opatření neumožňují přímý kontakt a spolupráci se školami, pořádání či účast na veřejných akcích, zcela znemožňují realizaci stáží na školách apod. V důsledku zhoršených podmínek pro shromažďování dochází k omezení některých pracovních činností či nutnost jejich přenesení do online prostoru (např. porady týmů, odborné panely, webináře apod.). Projevuje se i zvýšená nemocnost členů týmu či nutnost nastoupení do karantény, obtížnost zajišťování recenzentů, prezentujících i pouhých účastníků na odborných panelech.

Jak bylo zmíněno výše, v době zpracování 4. PZ probíhá vnitřní připomínkové řízení žádosti o změnu před Poradou vedení MŠMT, která spočívá v prodloužení termínu dokončení KA 2 a KA5 projektu APIV A. Prodloužení KA 1, KA 2 a KA 3 APIV B již bylo schváleno. Prodloužení projektu počítá s variantou stabilní epidemické situace, v opačném případě mohou nová epidemická opatření znamenat bariéru úspěšného dokončení těchto KA. Zároveň nepředvídatelný vývoj pandemie a s ním spojená epidemická opatření představuje nadále riziko. Důsledky některých epidemických opatření se již stihly projevit, vznikly tak bariéry zdárného dokončení některých KA. V některých případech byly ustoupeno od části vytyčených cílů nebo byly nahrazeny schůdněji proveditelnými aktivitami jako např. nahrazení kvantitativní pilotáže diagnostického nástroje kvalitativní pilotáží pod KA 4 APIV A. Lze konstatovat, že projektové týmy velmi pružně reagovaly na nastalou situaci a napnuly veškeré síly k eliminaci souvisejících rizik.

Epidemická opatření znamenají riziko pro KA 2 APIV A spočívající v nemožnosti realizace opakovaného průřezového šetření pedagogických procesů na ZŠ v plánovaném rozsahu vzhledem k omezenému přístupu do škol nebo neochoty škol se šetření účastnit. Pro porovnatelnost výsledků prvotního a opakovaného šetření je zapotřebí zajistit srovnatelný vzorek, v případě nesnáží bude šetření omezeno v závislosti na podmínkách.

Online komunikace, nemocnost a další problémy spojené s pandemií koronaviru představují významný negativní zásah do přísně sledovaného harmonogramu KA 5 projektu APIV A. Zvýšenou náročnost jednotlivých procesů v nastalých podmínkách kompenzuje vysoká motivovanost členů odborného týmu.

Pro projekt APIV B na základě přijetí potřebných opatření pandemie zásadní riziko pro splnění vytyčených cílů nepředstavuje. Může ale dojít k omezení prezentace zajímavých služeb školám. V případě nového uzavření škol by školy zapojené v projektu pod KA 1 byly nuceny čerpat velký objem naplánovaných služeb pouze v online podobě, hrozilo by tak přehlčení jejich zástupců touto formou vzdělávání. Realizace stáží by byla ohrožena kompletně vzhledem k jejich nevhodnosti pro realizaci online. Lektorský tým pod KA 2 je v současnosti zastoupen právě tak, aby pokryl současnou poptávku. Bez potřebných rezerv se např. při případných dalších vlnách pandemie mohou projevit personální rizika.

Mezi nově identifikované riziko bylo zařazeno riziko spojené s optimalizací Center podpory. K té došlo vzhledem k překlopení projektu do své druhé půli. Znamená případná personální rizika a také možnou neznalost terénu ze strany nově přerozdělených konzultantů. Ke snížení na zcela dolní bodovou hranici rizika došlo u rizika nepředávání jednotných informací v tématech společného vzdělávání do terénu, které je spojeno s probíhajícími úpravami oficiální podoby VP. Riziko zůstává aktuální vzhledem k nerealizaci doporučené analýzy úprav VP.

Terénní šetření potvrdilo, že poskytovaná podpora má vliv na řešení konkrétních situací žáků se SVP, se kterými se na školách setkávají. Podle dotazovaných zástupců škol využitelnost jednotlivých školení ovlivňuje např. uchopení tématu (čím praktičtější tím lepší), ale i celková atmosféra školy, kterou nastavuje nejčastěji vedení.

Tým evaluátorů navrhuje dvě doporučení. Obě směřují do budoucnosti a mají sloužit jako poučení ze současných projektů při nastavování podoby nových projektů. Doporučení spočívají v užším dimenzování IPs, než jak tomu bylo doposud především v případě projektu APIV A, a dále na precizní plánování a věcné nastavení parametrů navazujících aktivit v případě návaznosti projektů.

3 Shrnutí postupu evaluátora od předchozí zprávy a popis postupu pro další období

3.1 Zaměření evaluačních aktivit

Externí evaluace se zaměřuje na 2 individuální systémové projekty podpořené PO 3 OP VVV-II:

- Projekt APIV A „Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem. Implementace Akčního plánu inkluzivního vzdělávání – metodická podpora“, reg. č. CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_020/0004410.
- Projekt APIV B „Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi“, reg. č. CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_020/0004015.

Jedná se o dva samostatné projekty, které po určité období, především v první polovině jejich realizace, ve vymezených oblastech působily v rámci věcné provazby, resp. KA 1 a KA 2 projektu APIV B navazovaly na KA 3 APIV A. Nositelem projektů je od 1. 1. 2020 Národní pedagogický institut České republiky. (Před 1. 1. 2020 byl realizátorem NIDV, resp. NÚV.)

Externí evaluace obou projektů probíhá souběžně s realizací projektu a má cyklický charakter. V rámci externí evaluace byla zpracována Vstupní zpráva a dále byly zpracovány 4 Průběžné evaluační zprávy vždy za určité evaluované období. U příležitosti ukončení projektů bude navíc odevzdána Závěrečná zpráva.

Do současné doby byly odevzdány následující zprávy:

Vstupní zpráva,

1. Průběžná evaluační zpráva (sledované období 12. 10. 2018 až 22. 3. 2019),
2. Průběžná evaluační zpráva (sledované období 23. 3. 2019 až 22. 10. 2019),
3. Průběžná evaluační zpráva (sledované období 23. 10. 2019 až 31. 12. 2020).

Postup evaluátora vychází z evaluační matice aktualizované za účelem přípravy 4. PZ. Již během úvodního plánování byl vyjednáán termín odevzdání 4. PZ 31. 12. 2021, a to z následujících důvodů:

- Zachování roční frekvence jednotlivých šetření,
- původní říjnové datum není příliš výhodné vzhledem k blízkosti k začátku školního roku, navíc k začátku školního roku následujícím po „covidovém“ školním roce 2020/2021 specifickém především z hlediska bezprecedentní délce aplikované DV,
- obavy z opakování situace s uzavíráním škol, popř. tříd, nově aplikované DV v rámci protiepidemických opatření, a tak nadměrnému vytížení škol, jejich zástupců a celých pedagogických sborů.

Pětiletá doba realizace projektů předpokládá cyklické provádění externí evaluace v jednotlivých letech, přičemž v každé PZ by měly být reflektovány všechny evaluační otázky. S ohledem na tuto skutečnost je tak cyklicky prováděna většina terénních šetření. V rámci plánování evaluačních aktivit však rovněž dochází k diskuzi a následné dohodě se zadavatelem nad možností nezařazení či úpravě metody šetření v rámci některých evaluačních aktivit v daném období. Jedná se například o ta, která by mohla

vzhledem k blízkému sledu realizovaných šetření, a tak častým dotazováním shodných témat, vést k přetěžování terénu (především šetření u CS) nebo o ta, vůči kterým nejsou CS vstřícné (účast na šetření je dobrovolná). Roli v diskuzích nad sadou šetření hraje také postup projektu směrem ke svému závěru.

4. PZ se zaměřila na evaluované období od odevzdání 3. PZ (31. 12. 2020) do odevzdání 4. PZ (31. 12. 2021), nicméně informace v ní obsažené jsou platné pro období, kdy došlo k jejich sběru (viz přehled provedených šetření). Evaluátoři měli k dispozici ZoR č. 14 až 17 vztahující se k oběma projektům. K dispozici jim byly poskytnuty také některé části ZoR č. 18 (KA 3 – data návštěvnosti, dosahu a sledovanosti webů projektu a FB stránky a skupiny) a ZoR č. 19 (Evaluační zpráva za rok 2020/2021 – data za KA 1, KA 2 a KA 5) projektu APIV B.

Zjištění a závěry prezentované v této zprávě jsou založeny primárně na analýze názorů a postojů hlavních projektových manažerů, manažerů klíčových aktivit, interních evaluátorů, lektorů a dalších cílových skupin jednotlivých KA.

Ve zprávě jsou pokryta v různé intenzitě následující témata:

- plán projektu, výstupy a naplňování indikátorů;
- předpoklady úspěšné realizace klíčových aktivit;
- soulad nastavení klíčových aktivit projektu s potřebami cílových skupin;
- rizika a bariéry jednotlivých klíčových aktivit;
- způsob interní evaluace projektu;
- způsob spolupráce s ostatními IPs a IPO;
- míra očekávání cílových skupin od projektu;
- spokojenost cílových skupin s poskytnutou podporou;
- využitelnost získaných poznatků pro cílové skupiny;
- využitelnost dílčích výstupů pro cílové skupiny.

3.2 Terénní šetření

Ve sledovaném období byla provedena následující terénní šetření:

Tabulka 1: Přehled provedených šetření

Metoda	Respondent	Počet respondentů	Termín
Individuální rozhovor (písemné odpovědi)	Projektový administrátor OP VVV (APIV A a APIV B)	1	16. 12. 2021
Skupinový rozhovor (online)	Předseda ŘV a zástupce věcně příslušné sekce MŠMT (2), Věcný garant výzvy (3) ¹	5	8. 12. 2021
Individuální rozhovory (online a písemné odpovědi)	Hlavní projektový manažer APIV A	1	23. 11. 2021
	Hlavní projektový manažer APIV B	1	19. 11. 2021
	Manažeři KA APIV A: KA 2, KA 3, KA 4, KA 5	4	23. 11. 2021
	Manažeři KA APIV B: KA 1, KA 2, KA 3	3	23. 11. 2021,
	Interní evaluátor APIV A	1	

¹ Vzhledem ke změnám v obsazení jednotlivých pozic se skupinového rozhovoru zúčastnil současný Předseda ŘV, ale i místopředseda ŘV ve prospěch zachování kontinuity. Pokud se jedná o pozici věcného garantu výzvy, rozhovoru se opět zúčastnilo více osob, tedy jak bývalý Věcný garant, tak i oba současní představitelé této pozice.

	Interní evaluátor APIV B	1	23. 11. 2021,
	Koordinátor spolupráce KA 7 APIV A	1	24. 11. 2021,
	Koordinátor spolupráce KA 5 APIV B	1	23. 11. 2021, 24. 11. 2021
Individuální telefonické/online rozhovory na vzorku 33 zapojených škol (online)	Uživatelé metodické podpory projektu APIV B: - školní garant APIV - ředitel školy (VPP) - pedagogický pracovník (PP)	22 29 32	4. 10. – 10. 12. 2021
Případové studie: Individuální online rozhovory na vzorku 5 zapojených škol a 5 nezapojených škol, individuální telefonické rozhovory se zřizovatelem školy	4 zapojené školy: speciální pedagog (5), pedagogický pracovník (3), vedoucí pedagogický pracovník (1) rodiče (3) 5 nezapojených škol: vedoucí pedagogický pracovník (2), pedagogický pracovník (2) zřizovatel (4)	23	14. 10. – 23. 12. 2021
Individuální telefonické rozhovory	Lektoři z Národního týmu kvalitních lektorů, popř. Týmu excelentních lektorů	3	20.–21. 12. 2021
Individuální telefonické rozhovory	Pracovníci Center podpory NPI ČR (APIV B): Krajský metodik	1	20. 12. 2021
Individuální rozhovor – písemná forma	Odborní oponenti KA 3, KA 4, KA 5	2	13. 12. 2021, 21. 12. 2021
Zúčastněné pozorování – odborné panely	Účast na odborných panelech (2x APIV A)	2	26. 11. 2021, 30. 11. 2020

Uvedené závěry vycházejí ze schválených Zpráv o realizaci (ZoR) předmětného hodnocení období a rozhovorů (viz konkrétní data uvedená v tabulce).

Terénní šetření na vzorku zapojených škol

V květnu 2021 se uskutečnila schůzka mezi zpracovatelem externí evaluace a zadavatelem, zástupci Oddělení evaluací MŠMT, ve věci nastavení evaluačních aktivit týkajících se přípravy 4. PZ. Mezi závěry zmiňované schůzky patří stanovení termínu odevzdání 4. PZ. Termín 31. 12. 2021 se odvíjí od termínu odevzdání 3. PZ (31. 12. 2020), ale také dostatečného odstupu od začátku školního roku tak, aby se školy zapojené v terénním šetření a případové studii necítily být příliš přetěžovány, i možnosti nového uzavírání škol vzhledem k epidemické situaci. Schůzka stanovila rovněž kompletní nahrazení prezenční formy různých druhů rozhovorů a šetření formou online. Zhotovitel pro tento návrh využívá zkušenosti ze zhotovení 3. PZ, kdy online šetření začalo probíhat ve větší míře bez předešlého plánování vzhledem k propuknutí podzimní vlny pandemie koronaviru. Zhotovitel argumentuje dosažením obdobných výsledků a snadnější koordinací schůzek, kterou vítají i zástupci CS. Online terénní šetření tak proběhlo u všech skupin zástupců škol – ředitelů škol, školních garantů APIV, pokud sami ředitelé nejsou zároveň školním garantem APIV a pedagogickým pracovníkem (1-2 zástupci).

Na začátku září byl o nové vlně terénního šetření informován projektový tým APIV B. Zhotovitel externí evaluace následně zahájil komunikaci se zástupci CP zejména o školách zapojených do terénního šetření, které v tomto období s řádným koncem projektu vystoupily ze školní sítě APIV. Ze seznamu čítajícího 36 položek se jednalo o cca 8 škol. Jednalo se většinou o školy s dočerpanými DVPP a bez zájmu o další služby nebo s novými závazky (manažer KA 1 hovoří v této souvislosti především o školách s vybranou podporou, v tomto případě se ale jednalo o školy s komplexní podporou, které

rovněž z projektu v tomto období vystupovaly). Zástupci CP dojednali nahrazení vystoupivších škol školami náhradními. V polovině září 2021 byla komunikace se školami zahájena iniciačním e-mailem pro školní garanty APIV, ve kterém bylo avizováno pozdější telefonické domlouvání termínů online schůzek se zástupci škol. Po telefonické domluvě nad možným termínem se postupně odehrávalo samotné dotazování.

Dotazování zástupců škol probíhalo přibližně od 4. října do 1. poloviny prosince. V průběhu tohoto období docházelo k uzavírání tříd do karantény na řadě škol v rámci České republiky. Takové situaci se nevyhnuly ani školy spadající do terénního šetření. Některé školy tak byly v náročných podmínkách nuceny posouvat domluvené termíny na později. Z celkového objemu 36 škol se terénního šetření nakonec nezúčastnily 3 školy (veskrze důvody spojené s epidemickým děním).

Šetření u zástupců cílových skupin

Kromě uskutečnění terénního šetření byla v rámci evaluačních aktivit uskutečněna vybraná šetření se zástupci cílových skupin jednotlivých KA a aktérů podílejících se na jejich realizaci. Se zástupci věcného garanta výzvy, předsedou ŘV a vedoucím pracovníkem věcně příslušné sekce MŠMT (zástupce cílových skupin KA 2 a KA 4 APIV A) byl uskutečněn skupinový řízený online rozhovor. S hlavními projektovými manažery, manažery klíčových aktivit, interními evaluátory a koordinátory spolupráce byly vedeny individuální řízené online rozhovory. Znovu byli dotazováni také zástupci týmu lektorů (Národní tým kvalitních lektorů nebo tým excelentních lektorů). Dotazování lektorů bylo designováno spíše než jako šetření u cílové skupiny projektu APIV A jako dokreslení činnosti projektového týmu APIV B resp. fungování týmu školitelů. Za podobným účelem byl dotazován jeden zástupce CP, který pokračuje ve své činnosti po proběhlé optimalizaci CP. Navíc zástupce poskytovatele dotace, projektový administrátor, vyjádřil své hodnocení průběhu projektů prostřednictvím písemného dotazníku. Struktura dotazníků byla zároveň tvořena dle aktuálního dosaženého stavu v rámci jednotlivých aktivit na základě řešerše projektové dokumentace. V KA 5 projektu APIV A byl dotazován zástupce komunity neslyšících, který zároveň plní roli odborného oponenta v projektu. Další odborní oponenti byli osloveni v souvislosti s hodnocením KA 3 a KA 4 APIV A.

Případové studie

Případové studie by měly být nástrojem pro zodpovězení EO A.3 „Jak napomohla realizace projektů APIV A a APIV B školám a učitelům při implementaci §16 školského zákona ve znění zákona č. 82/2015 Sb“. Případové studie by měly nicméně spíše poskytnout hloubkový pohled na to, jak se školy vypořádávají se zaváděním společného vzdělávání. Nelze očekávat, že případová studie bude mít charakter několikaletého monitoringu různých aspektů společného vzdělávání postaveného na výzkumných základech. Takovýto rozsáhlý celorepublikový monitoring/výzkum je předmětem KA 2 APIV A a evaluátor případovými studiemi neaspiruje na konkurování takto vedenému rozsáhlému výzkumu. Případové studie jsou pojaty jako hloubkový pohled do problematiky společného vzdělávání formou příkladů z praxe (dobré praxe či naopak špatné).

Na základě těchto předpokladů, jsme zvolili následující strukturu případové studie:

1. Základní parametry školy
2. Profil školy

Jedná se o „medailonek“ školy popisující inkluzivní prostředí na škole a způsoby implementace společného vzdělávání v praxi.

3. Popis konkrétní problematiky, kterou škola úspěšně či neúspěšně řeší.
4. Vzdělávání žáků se SVP v rámci distanční výuky a dopady omezení poskytování podpůrných opatření na tyto žáky.
5. Konkrétní případy dětí/žáků se SVP očima zástupců školy a rodiny.

V případové studii v rámci 4. PZ pokračovaly 4 z původních 5 škol zapojených v síti APIV. Pátá škola patří do větší skupiny škol, které spolupráci s projektem ukončily v původním řádném termínu ke konci září 2021. Tato škola byla nahrazena jinou školou, která zároveň spadá do vzorku 36 škol pravidelně oslovaných v terénním šetření. Náhradní škola bude v případové studii figurovat pouze za současnou vlnu šetření zabývající se konkrétními případy žáků se SVP očima zástupců školy a rodiny.

4. PZ se zabývá výběrem konkrétních případů žáků se SVP. Za pomoci školního garanta APIV byla na školách spolupracujících na případové studii oslovena ŠPP. Zástupce ŠPP provedl výběr zajímavé ucelené problematiky konkrétního žáka se SVP. Řízeného rozhovoru se posléze účastnil třídní učitel a speciální pedagog, který se stará o působení daného žáka na škole. Po realizaci výše uvedených rozhovorů byl uskutečněn rozhovor s rodičem žáka. Byla tak realizována snaha o propojení hledisek třídního učitele, speciálního pedagoga a rodiče. Původně zamýšlené dotazování VPP bylo v průběhu šetření zrušeno. Role ředitele školy vůči žákům se SVP a poskytování potřebných PO je jasně legislativně vymezena. Znalost jednotlivých žáků se SVP ze strany ředitele byla potvrzena v rozhovorech s třídním učitelem a speciálním pedagogem a činnost ředitele je zároveň stručně reflektována v dotazníku pro rodiče na téma Klima školy. Dotazník na téma Klima školy byl po dohodě se zadavatelem předložen rodiči. Na jeho základě byla vedena další část rozhovoru. Odpovědi na uzavřený dotazník jsou zároveň zpracovány v rámci případové studie. Případné identifikované rozpory vnímané jednotlivými aktéry mohou poukazovat na mezery v systému podpůrných opatření. Rovina konkrétních žáků zároveň přináší vhled do běžné reality školy.

Zúčastněné pozorování na odborných panelech

V průběhu sledovaného období byla uskutečněna celkem 2 zúčastněná pozorování odborných panelů. Jednalo se o OP APIV A „Výuka českého jazyka jako druhého jazyka“ (30. 11. 2021 v online režimu) věnovaný tématu nástroje pro ověřování jazykových kompetencí v češtině jako druhém jazyce u žáků ZŠ a metodických a výukových materiálů pro podporu učitelů při výuce češtiny jako druhého jazyka. Evaluátor se účastnil také OP APIV A „Příprava programů DVPP pro oblast společného vzdělávání“, na němž byly představeny dva výcvikové moduly: Český znakový jazyk pro AP I a II (26. 11. 2021 online formou).

4 Identifikace řešených EO

4.1 Průběh realizace jednotlivých KA projektů APIV A a APIV B a dosahování stanovených cílů

EO A.1. Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektů APIV v souladu s projektovou žádostí?

A.1.1. Odpovídá realizace klíčových aktivit a zpracování výstupů naplánovanému harmonogramu a aktuálním potřebám realizace projektu?

A.1.2. Do jaké míry je dosahováno cílů projektu APIV A a APIV B a změn stávajícího stavu, které byly v jeho důsledku očekávány?

Tato část hodnocení se zaměřuje na ověření souladu plánu realizace projektů APIV A a APIV B s dosavadní realizací jednotlivých klíčových aktivit a ověření souladu s aktuálními potřebami realizace projektu. Druhá část hodnocení se zaměřuje na dosahování cílů KA. Druhá polovina projektů probíhající v realitě uzavření škol a DV znamenala podnikání kroků ve prospěch udržení stávající úrovně poskytování a využívání služeb. Projekty se v této fázi výrazně soustředí na naplnění jednotlivých projektových indikátorů. V prodloužení, které bylo předmětem jednání po celé evaluované období, budou během roku 2022 dále prováděny kroky ve prospěch dokončení naplánovaných cílů, dočerpávány nevyužitá kapacita, popř. realizovány nové aktivity.

Ověření stavu realizace jednotlivých dílčích aktivit a výstupů a cílů KA probíhalo zejména na základě informací ze Zpráv o realizaci a jejich příloh (pro tuto PZ byly k dispozici ZoR 14 až 17 u obou projektů). K dispozici byly poskytnuty také některé části ZoR č. 18 (KA 3 - data návštěvnosti, dosahu a sledovanosti webů projektu a FB stránky a skupiny) a ZoR č. 19 (Evaluační zpráva za rok 2020/2021 – data za KA 1, KA 2 a KA 5) projektu APIV B. Stav realizace klíčových aktivit pak byl ověřen na základě řízených rozhovorů s manažery KA, terénního šetření na školách, vyjádření odborných oponentů a řízených rozhovorů s pracovníky Center podpory a lektory ad. Stav realizace klíčových aktivit byl v případě některých KA rovněž ověřen u cílových skupin.

Stav realizace jednotlivých klíčových aktivit je tabulkovou formou shrnut v technické příloze č. I. 1 „Stav realizace jednotlivých klíčových aktivit“ této PZ. Přehled se opírá o zpracovaný produktový rozpad, který hlavní výstupy jednotlivých KA dále člení na dílčí výstupy a aktuální podrobné harmonogramy jednotlivých KA.

4.1.1 Projekt APIV A

KA 1 Řízení projektu

Zdroje:

- ZoR 14, 15, 16 a 17 a jejich přílohy
- Řízený rozhovor s HPM

V rámci aktivity jsou průběžně řešeny personální kapacity projektu. Na uvolněné pozice jsou vypisována výběrová řízení a tyto pozice opětovně obsazovány.

Aktivita zahrnuje i zajištění povinné publicity projektu. Ta je řešena vytvořením posteru a dále informacemi o projektu na stránkách <http://www.nuv.cz/projekty/apiva>.

Projekt je pravidelně prezentován na zasedání MV OP VVV.

Úkolem manažera KA (v případě projektu APIV A se zároveň jedná o HPM) je rovněž koordinace zpracování Zpráv o realizaci, vypořádání připomínek ze strany Řídícího orgánu (ŘO) a změnová řízení. Zprávy o realizaci jsou předkládány ve stanovených termínech. Manažer KA je zodpovědný rovněž za zadávání veřejných zakázek (VZ).

Projektový tým podniká kroky k zajištění udržitelnosti výstupů projektu po skončení jeho realizace. S vedením NPI ČR i MŠMT je převzetí a využití výstupů jednotlivých KA po skončení projektu projednáváno. Podrobnosti jsou u příslušných KA.

KA 2 Sledování, plánování, hodnocení společného (inkluzivního) vzdělávání

Zdroje:

- ZoR 14, 15, 16 a 17 jejich přílohy
- řízený rozhovor s manažerkou KA
- Výstupy: Průběžná zpráva o výsledcích zavádění a realizace společného vzdělávání III., Zpráva o identifikovaných obtížích a problémech škol při implementaci společného vzdělávání III. a 4 Inspirativní příklady z praxe III. (součást ZoR 15)
- zápis z odborného panelu KA 2 – Výzkum inkluzivních procesů ve vzdělávání z 16. 12. 2020 (součást ZoR 15) a 27. 1. 2021 (součást ZoR 15)
- Design Mimořádného doplňujícího a rozšiřujícího šetření ke zkušenostem učitelů ZŠ s realizací individuální podpory žáků a diferenciací výuky v režimu vzdálené výuky během epidemie (součást ZoR 14)
- Návrh designu smíšeného výzkumu Stav a způsob řešení začleňování žáků s PAS aj. v běžných základních školách (součást ZoR 16)
- Provázání jednotlivých etap šetření dříve realizovaných, aktuálně realizovaných a plánovaných na cíle šetření definované v PpŽP (v rámci vypořádání ZoR 16)
- Návrh designu opakovaného kvalitativního šetření na ZŠ (součást ZoR 17)

KA je zaměřena na zjišťování změn v oblasti pedagogických procesů v rámci realizovaného kurikula, k nimž dochází v důsledku implementace společného vzdělávání. V rámci aktivity jsou průběžně identifikovány změny a případné problémy, monitorován a vyhodnocován je především dopad úprav Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání na realizované kurikulum při začleňování žáků s podpůrnými opatřeními (dopady na práci škol, učitelů, na kvalitu výsledků vzdělávání žáků, na sociální vztahy ve třídě apod.). Předmětem aktivity je dlouhodobé průběžné šetření ZŠ, doplněné šetřením MŠ a SŠ.

Výzkum je designován jako smíšený (zahrnuje kvantitativní i kvalitativní výzkum, přičemž tyto výzkumy se vzájemně doplňují). Zároveň je výzkum prováděn v několika etapách, kdy některé etapy probíhají paralelně. V průběhu evaluovaného období probíhala nadále kvalitativní i kvantitativní linie jednotlivých etap.

I. etapa je realizována jako opakované průřezové šetření pedagogických procesů na ZŠ, který zahrnuje kvantitativní i kvalitativní složku. Výsledky tohoto výzkumu byly prezentovány v rámci Průběžné zprávy

o stavu zavádění a implementace společného vzdělávání I. a II. a Zprávy o identifikovaných obtížích a problémech při realizaci společného vzdělávání I. a II. a byly zdrojem pro Příklady inspirativní praxe.

II. etapa je realizována formou šetření MŠ. Šetření opět zahrnuje kvantitativní i kvalitativní složku. Výsledky tohoto šetření byly prezentovány v rámci Průběžné zprávy o stavu zavádění a implementace společného vzdělávání III. a Zprávy o identifikovaných obtížích a problémech při realizaci společného vzdělávání III. Z tohoto šetření opět bylo čerpáno pro další Příklady inspirativní praxe.

III. etapa výzkumu probíhá formou šetření učitelova sebehodnocení zdatnosti pro společné vzdělávání (self-efficacy), které zahrnuje kvantitativní i kvalitativní složku. V rámci kvantitativní složky proběhl sběr dat na MŠ a SŠ. Provádění kvalitativního šetření zkomplikovala epidemická opatření a sběr dat na MŠ a SŠ musel být odložen vzhledem k epidemické situaci jako nerealizovatelný. Kvalitativní a kvantitativní šetření na ZŠ bude realizováno synchronně s opakovaným průřezovým šetřením realizace společného vzdělávání (viz etapa V.).

IV. etapa spočívá v šetření klimatu školní třídy při společném vzdělávání na ZŠ. V rámci této etapy proběhlo ověření nástroje, vzhledem k epidemické situaci však není šetření klimatu třídy v časovém horizontu projektu realizovatelné a od šetření se muselo ustoupit. Více viz vyhodnocení EO A.1.5.

V. etapa spočívá v opakovaném průřezovém šetření pedagogických procesů v ZŠ, tj. představuje 2. kolo šetření provedeného v I. etapě. Výsledky této etapy budou prezentovány v rámci Průběžné zprávy o stavu zavádění a implementaci společného vzdělávání IV. a Zprávy o identifikovaných obtížích a problémech při realizaci společného vzdělávání IV. Šetření by mělo rovněž poskytnout data pro Závěrečnou zprávu, ve které by mělo být provedeno srovnání výsledků z prvního a opakovaného šetření, na němž bude možné demonstrovat posun v zavádění společného vzdělávání ve školské praxi. Tato etapa šetření je v současné době v přípravě a je i důvodem pro prodloužení realizace KA 2 do konce roku 2022. Pro zajištění realizace šetření v odpovídající kvalitě je třeba vyčkat stabilizace situace ve školách. Je třeba, aby ve školách nastaly příznivé podmínky, které budou srovnatelné se situací před pandemií. Jedině tak bude možné provést srovnání dat z I. a V. etapy a vyhodnotit posun v zavádění společného vzdělávání ve školské praxi a zpracovat Závěrečnou zprávu.

Součástí V. etapy je i analýza školních vzdělávacích programů (ŠVP) škol zahrnutých do výzkumu. Výstupem analýzy bude zjištění, jaké problémy se v této oblasti vyskytují, a doporučení pro vzdělávání ředitelů škol a koordinátorů ŠVP. Mimo jiné bude toto zjištění k dispozici i ČŠI, která zpracování ŠVP sleduje.

Ve sledovaném období byla realizována rovněž mimořádná etapa, ve formě studie zaměřené na zkušenosti ZŠ s realizací individuální podpory žáků během vzdálené výuky a s realizací diferenciací výuky a poskytování individuální podpory. V současné době je dokončen sběr dat a data jsou vyhodnocována.

Nově bylo do KA 2 zařazeno šetření případů začleňování dětí s náročnými obtížemi (žáci s PAS a dalšími neurologickými obtížemi či onemocněními). Toto šetření nahrazuje původně uvažované šetření klimatu třídy. Výzkumné téma bylo zvoleno na základě reflexí učitelů z provedených šetření, podnětů z odborných panelů a podnětů z diskusí výzkumníků na absolvovaných konferencích.

Kromě tří hlavních výstupů KA 2, tedy Průběžných zpráv o stavu zavádění a implementace společného vzdělávání, Zpráv o identifikovaných obtížích a problémech při realizaci společného vzdělávání a

Příkladů inspirativní praxe, produkuje klíčová aktivita i další výstupy. Mezi výstupy za sledované období lze jmenovat:

- Monografie k výsledkům explorativního šetření společného vzdělávání v ZŠ,
- Monografie ke spolupráci učitelů s dalšími odborníky ve škole,
- Studie z výzkumu společného vzdělávání v MŠ – podněty pro tvůrce vzdělávací politiky. Studie vznikla na žádost vědeckého časopisu Pedagogika,
- Česká verze mezinárodního nástroje TEIP na zjišťování self-efficacy učitelů pro společné vzdělávání.

Připravovány jsou další výstupy, např. publikace se závěry šetření zaměřeného na zkušenosti ZŠ s realizací individuální podpory žáků během vzdálené výuky.

Výstupy KA 2 dle zástupců MŠMT a ŘV naplňují očekávání. Výzkumná zjištění jsou využívána pro návrhy úprav již zrealizovaných opatření a formulaci návrhů na změny vedoucí ke zkvalitnění vzdělávání (např. návrhy na revizi RVP). Z vyjádření zástupců MŠMT jsou informace získané díky výzkumu pro práci MŠMT velmi přínosné.

Konkrétně byly dle vyjádření zástupců MŠMT výstupy využity k úpravám vyhlášky 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. S výstupy a datovými sety je pracováno i při jednáních na Radě vlády. Výsledky výzkumu jsou využívány například i pro nastavení monitorovacího rámce Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+.

Dalším příkladem využití výsledků KA 2 pro návrhy úprav již zrealizovaných opatření je například parametrizace asistenta pedagoga. Pro řešení této problematiky vznikla na MŠMT pracovní skupina, jejímiž členy se stali i zástupci projektového týmu KA 2. MŠMT pracuje na nastavení tzv. standardu činnosti asistenta pedagoga, pro což jsou využívány i podněty z šetření KA 2 a doporučení z odborného panelu. Dle vyjádření zástupců MŠMT *„Zvažována je možnost zavedení pozice asistenta pedagoga na školách bez závislosti na podpůrných opatřeních pro konkrétního žáka. Výstupy rozhodně přispěly ke směřování v této problematice“*.

Ve sledovaném období byl také uspořádán seminář pro hlavního uživatele výstupů – MŠMT, který se zaměřil na výsledky výzkumu na MŠ pro potřeby vzdělávací politiky. Na vyžádání byl MŠMT poskytnut i sekundární materiál s výsledky šetření na MŠ za vybrané kraje, který bude využit pro plánovanou podporu těchto krajů.

Kromě toho jsou výsledky šetření významným způsobem reflektovány při nastavení vzdělávání pedagogických pracovníků, a to jak v rámci pregraduálního vzdělávání, tak v rámci DVPP. Konkrétní podněty jsou směřovány k podpoře pedagogické práce ve společném vzdělávání a vytváření a zajištění podpůrné sítě včetně pozic dalších specialistů na školách. Pedagogické fakulty jeví zájem i o vydané monografie a využívány jsou i Příklady inspirativní praxe.

Další z výstupů – nástroj TEIP – je nyní ověřen pro použití v českém vzdělávacím prostředí. Nástroj včetně doprovodného textu pro jeho uživatele je dostupný na webových stránkách a mohou jej využít školy i jednotliví učitelé dle vlastního uvážení.

Významným nástrojem pro šíření výsledků výzkumu a mobilizaci odborné diskuse jsou odborné panely. V evaluovaném období se konaly 3 odborné panely. Na odborném panelu (v prosinci 2020) byly prezentovány výsledky výzkumu na MŠ. Na panelu v lednu 2021 pak byla řešena problematika

případových konferencí a na panelu v červnu 2021 byla řešena problematika sociálních pedagogů ve škole. Ze dvou panelů jsou připravována doporučení pro MŠMT.

Účastníci odborných panelů hodnotí výstupy výzkumu pozitivně. Díky šetření prováděného v rámci KA 2 jsou formulovány problémy v oblasti společného vzdělávání a díky prezentaci těchto výsledků na odborných panelech je pak možné o identifikovaných potížích otevřeně diskutovat s odborníky z různých oblastí, a především hledat východiska a poskytovat podněty vedoucí ke zkvalitnění vzdělávání. Díky odborným panelům se podařilo zapojit zástupce všech pedagogických fakult a přenášet tak závěry výzkumu do konceptů pregraduálního vzdělávání (např. v oblasti vzdělávání sociálních pedagogů). Závěry výzkumu jsou rovněž reflektovány při přípravě DVPP. Vybrané poznatky z šetření společného vzdělávání při vzdálené výuce jsou aplikovány např. v rámci webináře Diferenciace a individualizace prostřednictvím úloh, který byl realizován v metodické podpoře lektorů a PP v rámci KA 3 či webináře Kultura školy ve společném vzdělávání zaměřeného na klima školní třídy.

Projektový tým se nadále intenzivně věnuje šíření výsledků výzkumu a vybraných zjištění mezi odbornou pedagogickou veřejností prostřednictvím prezentací na mezinárodních vědeckých konferencích (např. na konferenci ECER (konferenci České asociace pedagogického výzkumu, konferenci Rozum a Cit pro školy), na odborných panelech dalších spolupracujících projektů a dalších akcích (např. jednání Metodické skupiny inkluze v Edusíti projektu P-KAP). Ohlasy z konferencí jsou dle vyjádření manažera KA 2 pozitivní a NPI ČR se díky nim etabluje v akademickém prostředí jako respektovaná odborná instituce.

Projektový tým KA 2 flexibilně reaguje na aktuální epidemická opatření zařazením mimořádné etapy šetření spočívající v šetření zkušeností s realizací individuální podpory žáků během vzdálené výuky a rovněž na výsledky šetření, kdy bylo do KA 2 zařazeno šetření zaměřené na začleňování žáků s PAS a dalšími neurologickými obtížemi do heterogenní třídy.

Na základě zpracovaného materiálu, který popisuje provázání jednotlivých etap šetření s cíli definovanými v PpŽP, lze konstatovat, že KA 2 naplňuje stanovené cíle. Velmi ocenitelné je rovněž úsilí projektového týmu věnované diseminaci výsledků výzkumu.

Harmonogram KA 2 musel být v reakci na epidemická opatření upraven a je požádáno o její prodloužení do 31. 12. 2022. Odevzdání Průběžné zprávy IV. je plánováno na září 2022, odevzdání Závěrečné zprávy z výzkumu pak v prosinci 2022. V současné době se upravený harmonogram jeví jako reálný a KA 2 tak má předpoklady naplnit své cíle. Je však třeba konstatovat, že to platí za předpokladu, že nedojde k dalším epidemickým opatřením na školách, která znemožní dokončení některých šetření. Toto je více rozvedeno u EO A.1.3. Výstupy a indikátory vážící se k dané KA a jejich cílové a průběžné hodnoty jsou uvedeny v technické příloze I.1 a I.2 této PZ.

KA 3 Příprava programů DVPP

Zdroje:

- *ZoR 14, 15, 16 a 17 a jejich přílohy*
- *řízený rozhovor s manažerkou KA*
- *vyjádření odborné oponentky KA*
- *zúčastněné pozorování na OP dne 26. 11. 2021*
- *zápis z odborného panelu KA 3 Příprava programů DVPP pro oblast společného vzdělávání z 1. 10. 2020 (součást ZoR 15), z 9. 2. 2021 a z 27. 5. 2021 (součást ZoR 17)*

- *Profesní portfolia pedagoga/pracovníka ve vzdělávání*

V rámci KA bylo vytvořeno a pilotně ověřeno všech 29 VP. Celkem bylo dle zaměření cílových skupin pedagogických pracovníků (MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, SVČ, ZUŠ, management) vytvořeno, ověřeno a projektu APIV B odevzdáno 71 samostatných VP. VP byly předány projektu APIV B, který zajistil jejich akreditaci a nadále realizuje tyto VP na školách.

Z realizace VP na školách vyplynula potřeba aktualizace některých VP, jakož i doplnění nabídky VP o některá témata. Aktualizace vybraných VP je zajištěna projektem APIV B. Vzhledem k tomu, že v této otázce minulá Průběžná evaluační zpráva identifikovala riziko, je tato problematika více diskutována u EO A.1.3 a A.1.5.

Ve vztahu k proškoleným lektorům APIV B zůstává v současnosti nejvýznamnější aktivitou poskytování metodické podpory. Ta nadále probíhá několika formami. Metodická podpora je poskytována formou webinářů. Funkční je stále „zelená linka“, na kterou mohou být směřovány dotazy druholektorů APIV B. Nadále přetrvává, že o metodickou podporu prostřednictvím zelené linky je ze strany lektorů APIV B projevován malý zájem.

Pokud se jedná o metodické webináře, ty jsou nadále poskytovány jako metodická podpora nejen lektorům APIV B, ale jsou otevřeny široké pedagogické veřejnosti. Webináře akcentují změny, aktuality a inovace v jednotlivých tématech a jsou realizovány jako interaktivní ve spolupráci s metodickým portálem rvp.cz. Dle dostupných informací byla kapacita účastníků každého webináře vysílaného v reálném čase vždy maximálně využita (nyní je kapacita navýšena na cca 150 osob). Další zájemci z řad PP mají možnost zhlédnout všechny dosud vysílané webináře ze záznamu. Od roku 2019 bylo zrealizováno více než 80 webinářů, u kterých je evidováno více než 112 000 zhlédnutí. Pedagogičtí pracovníci se o chystaných webinářích dozívají na portálu rvp.cz, dále prostřednictvím Buletinu NPI ČR, který je v pravidelných intervalech zasílán všem školám v ČR, prostřednictvím měsíčníku rozesílaném z rvp.cz a z aktualit na webu NPI ČR.

V rámci KA 3 bylo pilotně ověřeno a dokončeno všech 10 specializačních modulů určených především pracovníkům školních poradenských pracovišť, učitelům, ale i dalším pedagogickým pracovníkům. Témata reflektují potřeby pedagogické praxe. Do aktivit KA 3 bylo navíc zařazeno opakované proškolení všech 10 specializačních modulů. Cílem re-pilotáží je metodická podpora a podpora lektorských dovedností proškoleným druholektorům.

Dále v rámci KA 3 vznikají 3 dlouhodobé výcviky. Dva dlouhodobé výcviky jsou zaměřeny na český znakový jazyk pro asistenty pedagoga. V současné době pokračují práce na finalizaci obou modulů po pilotním ověření. Třetí výcvik se zaměřuje na ABA – aplikovanou behaviorální analýzu. Výcvik je určený pro speciální pedagogy či psychology zabývající se problematikou poruch autistického spektra a dalších neurovývojových poruch. V rámci přípravy tohoto výcviku je již dokončeno proškolení účastníků (pilotní ověření) a v současné době probíhá příprava odborné publikace, která bude součástí metodických materiálů k vytvořenému modulu.

Specializační moduly a dlouhodobé výcviky jsou představovány a schvalovány na odborných panelech. Cílem těchto odborných panelů je jednak seznámit odbornou veřejnost se způsoby podpory rozvoje profesních kompetencí PP a rovněž získat názory a případné podněty k představovaným modulům. Ze závěrů OP vyplývá, že účastníci považují představované moduly za aktuální a přínosné. Vzdělávací

moduly mohou být PP nápomocné v získání či rozšíření profesních kompetencí a přispějí k celkovému zkvalitnění edukačního procesu. Podstatná jsou praktická řešení a aktuálnost řešených témat.

V pozitivním smyslu se vyjádřila i odborná oponentka KA 3: „*Domnívám se, že vzhledem k tématům a stanovenému rozsahu modulů či výcviků, budou dobře uplatnitelné nejen v pedagogické praxi. Moduly i výcviky tematicky reflektují některá ne dostatečně zvládnutá specifika přístupů, nových forem a metod práce i organizace edukace u pedagogů ve společném vzdělávání. Aktivitty projektu (výcvik, modul) dávají prostor pro zvýšení erudovanosti a odbornosti pedagogických pracovníků v rámci společného vzdělávání či vzdělávání a poradenství obecně.*“, „*Struktura modulů a výcviků přináší jak teoretický vhled, tak následně navazující praktickou část, která nabízí osvojení si konkrétních praktických dovedností souvisejících s obsahem modulu či výcviku. Druhým pozitivním aspektem je pak odborná garance tvůrců modulů a výcviku. Tvůrci a lektori jsou odborníci jak z akademického prostředí, tak z „praktického terénu“, ti, kteří jsou s danou problematikou úzce propojeni a jsou tedy i zárukou kvalitního přenesení zkušeností do teorie a následně praxe.*“

Přínos vzdělávacích modulů pro cílové skupiny byl vyhodnocen na základě profesních portfolií pedagoga. Z reflexí pedagogů, kteří se účastnili pilotáže vzdělávacích modulů vyplývá, že PP využívají získané poznatky při své každodenní práci s dětmi, komunikaci s rodiči a získané poznatky i předávají svým kolegům ve škole. Citujeme:

„*V profesním rozvoji mne absolvování programu ABA posouvá zejména v možnosti zasáhnout do jinak obtížně řešitelných potíží dětí, jejichž řešení se snaží rodiče (pečující) nalézt; práci s dětmi jsem schopen lépe sledovat a snad i více dokážu pochopit vlivy, které určují chování dítěte, dovedu na dítě adekvátně reagovat, abych jeho chování vhodně formoval.*“

„*Naučené dovednosti využívám neustále ve své praxi speciálního pedagoga. Znalosti z tohoto semináře se mi hodily při vedení začínajících pedagogů v naší organizaci (působím jako mentor), také při přípravě seminářů pro pedagogy MŠ.*“

„*Zkušenosti a dovednosti získané v modulu jsem využila ve své praxi – v koordinaci podpory o žáky se SVP, vyplňováním matriky, při jednání s rodiči i kolegy. Přínosem byl hlubší vhled a možnosti pro mou práci speciálního pedagoga – koordinace žáků s PO vytváření podmínek i metodické vedení kolegů i práce s matrikou.*“

„*Získané informace uplatňuji stále. Nejen v rámci práce školního spec. pedagoga na škole, ale i předávám informace ostatním vyučujícím a vedení školy. Dále znalosti předávám studentům Univerzity Hradec Králové, kde přednáším speciální pedagogiku pro učitele mateřských a základních škol.*“

Ve sledovaném období projektový tým KA 3 začal připravovat infowebináře. Cílem infowebinářů je představení témat, obsahů a struktury pilotně ověřených vzdělávacích modulů (specializačních modulů a dlouhodobých výcviků) pedagogickým pracovníkům škol a ŠZ (informovat o existenci potenciální účastníky) a rovněž metodická podpora v kontextu aktuální situace daných témat ve školské praxi.

Ověřené specializační moduly a dlouhodobé výcviky budou předány kmenové činnosti NPI ČR k akreditaci MŠMT a následné realizaci v systému DVPP v NPI ČR. Proškolení lektori by měli spolupracovat s jednotlivými Krajskými centry podpory NPI ČR a lektorsky zajišťovat realizaci pro PP škol a školských zařízení. Projektový tým KA 3 v této souvislosti uskutečnil jednání se zástupci kmenové činnosti NPI ČR, na kterém byly vzdělávací moduly představeny a k jednotlivým vzdělávacím modulům byly přiděleny osoby z kmenové činnosti, které se částečně účastní re-pilotáží. Dle manažerky KA 3 „*ke konkrétní domluvě na harmonogramu předání nedošlo, není ani jisté, zda programy budou*

zahrnuty v nabídce dalšího vzdělávání. Očekávaný efekt budou vzdělávací moduly mít pouze tehdy, pokud dojde k jejich převzetí kmenovou činností a nabídnutí modulů do terénu. Projektový tým APIV A v této věci učinil opakované kroky směřující k domluvě na další realizaci, ale prozatím v této věci ze strany kmenové činnosti nedošlo k výraznějšímu posunu.“. Dle vyjádření zástupců MŠMT NPI ČR má mechanismy, jak nabízet vzdělávací moduly v terénu, a neexistují tak objektivní bariéry pro plnohodnotné využití výstupů KA 3 po ukončení projektu.

KA 3 má veškeré předpoklady zdárného dokončení v původně stanoveném termínu 30. 4. 2022, většina plánovaných výstupů je již odevzdána. Z vyjádření cílových skupin a odborných panelů lze konstatovat, že KA 3 naplňuje své cíle.

Výstupy a indikátory vážící se k dané KA a jejich cílové a průběžné hodnoty jsou uvedeny v technické příloze I.1 a I.2 této PZ.

KA 4 Výuka češtiny jako druhého jazyka pro žáky-cizince

Zdroje:

- *ZoR 14, 15, 16 a 17 a jejich přílohy*
- *řízený rozhovor s manažerkou KA*
- *vyjádření odborné oponentky KA 4*
- *zúčastněné pozorování na OP dne 30. 11. 2021*
- *Recenzní posudky (součást ZoR 14 a ZoR 17)*
- *Návrh postupu pilotáže diagnostického nástroje (součást ZoR 16)*
- *zápis z odborného panelu projektu APIV A KA 4 – Výuka českého jazyka jako druhého jazyka z 22. 9. 2020 (součást ZoR 14), z 26. 11. 2020 (součást ZoR 15, z 3. 2. 2021 (součást ZoR 16) a z 11. 5. 2021 (součást ZoR 17)*

KA se zaměřuje na vytvoření nástroje pro zjišťování úrovně jazykových kompetencí žáků-cizinců, popř. českých žáků bez znalosti češtiny. Nástroj má tři části: 1 diagnostický test, 2. hodnocení žáka s odlišným mateřským jazykem (OMJ) učitelem a 3. rozhovor učitele se žákem. Diagnostický test je vytvořen dle jazykových úrovní Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (SERRJ). Jsou vytvořeny testy pro žáky 1. a 2. stupně ZŠ, a to ve třech variantách.

V současné době jsou všechny tři části nástroje vytvořené. Diagnostický test je vložený v elektronickém testovacím prostředí InspIS SET. Části 2 a 3, tj. Rozhovor se žákem s odlišným mateřským jazykem a Učitelovo hodnocení jazykové kompetence žáka v češtině, je možné využít nezávisle na testu. Obě části nástroje, byly zveřejněny na webu NPI ČR a ve zkušebním režimu nabídnuty pedagogickým pracovníkům k využití. Na webových stránkách projektu, NPI ČR a Rvp.cz byly zveřejněny rovněž informační články o obou nástrojích a jejich dostupnosti. Informace o zveřejnění obou nástrojů byly zaslány e-mailem metodikům pro vzdělávání všech krajských pracovišť NPI ČR, oddělení metodické podpory školských poradenských zařízení NPI ČR, pracovníkům MŠMT a účastníkům odborného panelu KA 4. Tyto části nástroje jsou nyní dostupné na webových stránkách NPI ČR a připraveny k volnému využití pedagogickými pracovníky.

Jednotlivé části nástroje prošly několikanásobně recenzním řízením a na základě recenzí byly upraveny. Podněty k úpravám rovněž vycházely z odborných panelů, na kterých byl nástroj prezentován. Diagnostický test je ověřován formou pilotáže. Původně plánované formy kvantitativní pilotáže, které měly probíhat přímo na školách, nebylo možné z důvodu přetrvávajících epidemických opatření

realizovat. Projektový tým tak přistoupil k přepracování konceptu pilotáží, kdy pilotáž bude provedena formou kvalitativní pilotáže, která nevyžaduje součinnost se školami a předpokládá zapojení daleko menšího počtu žáků-cizinců. V současné době je provedena první i druhá fáze pilotáže. První fáze pilotáže je již vyhodnocena, na vyhodnocení druhé fáze se nyní pracuje. Z předběžných výsledků vyplývá, že z hlediska obsahu a náročnosti testových úloh významné problémy nejsou, avšak významným problémem při testování je kompatibilita technického vybavení s InspIS SET. Toto bude nutné řešit ve spolupráci s ČŠI, která je provozovatelem systému. Další fáze pilotáže bude zahrnovat obsahovou analýzu (standard setting), která má za cíl posoudit kvalitu a realizovatelnost navržených testových položek. Výsledky standard settingu budou využity pro finální úpravu testů. Dle vyjádření manažerky KA 4 změna způsobu pilotáže nebude mít negativní vliv na výslednou kvalitu diagnostického testu, *„kvalitativní šetření nastaveno tak, aby byla získána relevantní data a nástroj byl řádně v praxi pilotně ověřen“*.

Pro diagnostický test byl rovněž vytvořen tutoriál, který napomůže žákům vyzkoušet si předem testovací techniky použité v ostrém testu. Žáci si vyzkouší způsob práce v elektronickém prostředí, aby se v něm uměli bez problémů pohybovat a pracovat.

Z recenzních posudků vyplývá, že recenzenti pokládají nástroj za funkční a pro školskou praxi užitečný. Rovněž účastníci odborného panelu, na kterém byl nástroj představen, hodnotili nástroj pozitivně. Oceňována je i 2. a 3. část nástroje: *„Oba dva materiály mi připadají velice přesné a přehledné. Ve škole mohou sloužit jako součást dokumentace o dítěti, které přichází k nám do školy, a my potřebujeme podchytit, na jaké úrovni k nám přichází.“*

Pozitivně nástroj hodnotí i odborná oponentka KA 4. Citujeme její vyjádření: *„Sestavený nástroj, jehož tvorba a samotné ověřování nám bylo prostřednictvím odborných panelů několikrát přestaveno a dáno tak k veřejné diskusi a připomínkování, vnímám pozitivně. Pro školskou praxi je nástrojem srozumitelným, dobře a spolehlivě vyhodnotitelným, doprovázeným vhodným ilustračním zpracováním. Postupně je ověřovaný v praxi a po jeho úplném dopracování a zadministrování doufám, že bude i hojně využíván.“*

Příprava DVPP, který bude zaměřen na správné využití nástroje, by měla probíhat v roce 2022. DVPP bude nabídnut Centřům podpory na krajích a k dalšímu školení zájemců z kraje a bude k dispozici i online.

V evaluovaném období pokračovala příprava metodických a výukových materiálů, které mají napomoci PP rozvíjet jazykové kompetence žáků. Na základě podnětů z odborného panelu, kde byl koncept výukových materiálů představen, došlo k přepracování konceptu včetně přehodnocení struktury materiálů. Metodické a výukové materiály byly představeny na odborném panelu 30. 11. 2021. Účastníci hodnotili materiály jako přínosné a rovněž potvrdili, že využitelnost materiálů v praxi je zřetelná. O zpracované materiály je velký zájem ze strany pedagogů.

Poslední dílčí aktivita KA 4, kterou je monitoring pedagogické realizace podpůrných opatření pro žáky-cizince, již byla ukončena. Z vyjádření zástupců MŠMT vyplývá, že právě informace z monitoringu byly ze strany MŠMT využity pro návrh úpravy jazykové přípravy žáků-cizinců. Data z monitoringu ukázala praxi z terénu a na základě nich byl systém podpory jazykové přípravy žáků-cizinců upraven tak, aby odpovídal potřebám. Od 1. 9. 2021 tak vstoupila v platnost novela vyhlášky č. 27/2016 Sb. (vyhláška č. 271/2021 Sb.), která stanovuje nový systém poskytování bezplatné jazykové přípravy dětí

a žáků cizinců a dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka v předškolním a základním vzdělávání.

Pro stanovení rozsahu bezplatné jazykové přípravy na základě ověření znalostí češtiny žáka ZŠ byl vydán vstupní orientační test, který je součástí kurikula češtiny jako druhého jazyka v základním vzdělávání. Účelem tohoto testu je stanovení jazykových kompetencí žáka pro přidělení finanční podpory v souladu s výše uvedenou vyhláškou. Z vyjádření HPM vyplývá, že nástroj vytvořený v rámci KA 4 je třeba vůči orientačnímu testu vytvořenému v kmenové činnosti NPI ČR chápat jako doplňkový. Nástroj nastavuje podporu v mnohem jemnějším detailu a umožňuje určit, v jakých konkrétních komunikačních oblastech žák potřebuje podporu. Nástroj na rozdíl od orientačního testu není určen pro přiřazení finanční podpory dle výše uvedené vyhlášky, ale má napomoci učitelům určit, jaké konkrétní dovednosti v konkrétních situacích potřebuje žák zlepšit, napomůže jejich rozřazení do skupin apod. Nástroj tak bude využitelný v rámci jazykové přípravy žáků-cizinců a bude se na něm stavět.

Tuto skutečnost potvrdili i zástupci MŠMT: *„Testy se nepřekrývají. Každý má jiný účel. Orientační vstupní test má být použitelný v každé škole bez složité metodiky, školení atp. Slouží k orientačnímu prvotnímu posouzení rozsahu potřebné podpory pro žáka-cizince v rámci 3 stanovených kategorií. Naopak diagnostický test je určen k dlouhodobější práci se žákem, má jiné cíle.“*

Klíčová aktivita 4 probíhá v souladu s harmonogramem a výstupy budou odevzdány v původním termínu, tedy v dubnu 2022. Epidemická opatření měla vliv na realizaci některých dílčích úkolů (např. na způsob pilotáže), nicméně nemají vliv na termín odevzdání hotových výstupů ani na dosažení plánovaných cílů KA 4. Výstupy a indikátory vážíci se k dané KA a jejich cílové a průběžné hodnoty jsou uvedeny v technické příloze I.1 a I.2 této PZ.

KA 5 Vytvoření referenčního rámce pro český znakový jazyk

Zdroje:

- ZoR 14, 15, 16 a 17 a jejich přílohy
- řízený rozhovor s manažerem KA
- Výstup: Metodika pro ověřování referenčního rámce pro český znakový jazyk a referenčních popisů českého znakového jazyka pro úroveň A1 – B1 (součást ZoR 16)
- Expertní posudek výstupu produkt – Metodiky pro ověřování referenčního rámce (součást ZoR 16)
- Rozpad produktu (součást ZoR 14, 15, 16 a 17)
- Aktualizovaný harmonogram
- Průběžné měsíční reporty MŠMT (součást ZoR 14, 15, 16 a 17)
- Recenzní posudky výstupů (součást ZoR 17)
- zápis z odborného panelu projektu APIV A KA 5 – Vytvoření referenčního rámce pro český znakový jazyk z 23. 10. 2020 a z 10. 12. 2020 (součást ZoR 15) a z 16.3. 2021 a 20. 5. 2021 (součást ZoR 17)
- zápis z odborného panelu projektu APIV A Spolupráce z 22. 4. 2021 (součást ZoR 17)

V rámci KA 5 je vytvářen referenční rámec českého znakového jazyka (RR pro ČZJ). Referenční rámec bude obsahovat obecný popis znakových jazyků (dále též RR) a dále popisy úrovní A1 až B2 pro český znakový jazyk (dále též Popisy). Referenční rámec poskytne základ pro následné vypracovávání jazykových sylabů, směrnic pro vývoj kurikul, zkoušek, učebnic atd. tak, aby jazyková příprava a jazykové kompetence vzdělavatelů a podpůrných profesí neslyšících žáků byla co nejefektivnější a

nejtransparentnější. Nástroj bude možno využít k tvorbě dalších materiálů pro rozpoznání, jaká je stávající úroveň uživatele českého znakového jazyka (jaké jsou jeho konkrétní znalosti a dovednosti v ČZJ).

Příjemcem finálního výstupu KA 5 je MŠMT. Cílovou skupinou této KA z pohledu projektu jsou podpůrné profese nezbytné při vzdělávání neslyšících žáků, jako jsou učitelé, asistenti pedagoga, tlumočníci aj. Samotní žáci-neslyšící jsou tak z pohledu projektu až sekundární cílovou skupinou.

Klíčová aktivita je realizována rozsáhlým týmem, který je dále rozdělen na několik menších pracovních týmů. Referenční rámec je interdisciplinární záležitostí, a proto vyžaduje mnoho odborníků, kteří jej musí ze své odbornosti upravovat a kontrolovat. Realizační tým je v současné době obsazený podle plánu a potřeb postupné realizace KA a tým je stabilizovaný. Tým tvoří jak odborníci z řad slyšících, tak i neslyšících.

Referenční rámec vychází z několika evropských zdrojů, zvolen však byl zcela autonomní přístup a vytvářen je zcela unikátní materiál, který doposud nebyl ani v mezinárodním měřítku zpracován. Dle vyjádření odborného oponenta KA *„žádný materiál typu rámce pro znakový jazyk a referenčních popisů znakového jazyka jsme doposud v našem prostředí neměli k dispozici. Nutno také podotknout, že materiály tohoto typu nejsou, respektive neexistují v komplexní podobě pro žádný znakový jazyk v Evropě. Pokud nějaké materiály dostupné jsou, jsou to materiály dílčí, kusé a pojednávají jen o základních otázkách pojmenovaných problémů. Nejdou nijak do hloubky a k samotnému jádru věci.... Z tohoto úhlu pohledu je práce realizačního týmu pro vytváření rámce pro ČZJ a s tím souvisejících aktivit (např. jeho ověřování) je absolutně bezprecedentní. Budeme moci být právem hrdí na to, že v naší zemi jsme tímto kvalitním materiálem postavili základy pro proměnu v mnoha souvisejících oblastech: v oblasti zkvalitňování tlumočnických služeb, v oblasti vzdělávání neslyšících, resp. ve školství v sekundárním a terciárním obecně, výrazně podpoří zvyšování kvality komunikace mezi slyšícími rodiči a neslyšícími dětmi, způsob testování jazykových kompetencí a bude oporou pro nastavení pravidel pro revizi úrovně komunikace ve znakovém jazyce.“*

Referenční rámec bude zpracován jednak v textové formě, zároveň však pro použití cílovými skupinami musí být zpracován rovněž v českém znakovém jazyku. Tento překlad tak bude mít podobu stovky videí. Překlad referenčního rámce představuje velmi komplexní práci, při které je třeba řešit velké množství problémů, které se při zpracování standardních odborných výstupů neobjevují. Referenční rámec je odborným textem a je tak třeba hledat ve znakovém jazyce ekvivalenty odborných výrazů. Dále je třeba ve videonahrávkách zohlednit formátování a strukturu textu (např. funkce nadpisů, odrážek, zvýrazněného textu, poznámek pod čarou apod.), se kterými běžně pracuje psaný text.

Pro představu o náročnosti úkolu KA 5 je možné uvést i příklad, jaké kroky je třeba provést pro překlad textu do ČZJ. Nejprve je třeba text rozčlenit na jednotlivá videa, následně je připraven znakový sled a pracovní verze překladu formou pracovního videa, pracovní video prochází kontrolou, poté je video natáčeno za účasti celého týmu v ateliéru a následují další kontroly videa (jazyková kontrola, obsahová kontrola, kontrola lingvistickým týmem). V případě nutnosti oprav se video natáčí opakovaně, dokud není jazykově a obsahově zcela v pořádku.

V současné době jsou již k dispozici některé mezivýstupy – 1. a 2. část RR pro ČZJ, části popisů úrovní A1 – B2, dokončována je 3. část RR, Vokabulář, Glosář, doplňována je knihovna rešerší. Každý mezivýstup je podroben recenzím a oponentnímu posudku (ten pouze u mezivýstupů uvedených v Produktovém rozpadu) a z toho důvodu prochází opakovanými revizemi.

Důležitou fází zpracování RR pro ČZJ je pak jeho validace. V současné době je vytvořena Metodika pro ověřování referenčního rámce pro český znakový jazyk a referenčních popisů českého znakového jazyka pro úroveň A1 – B1. Pro zpětnou vazbu obecného popisu referenčního rámce bude využito recenzního řízení ze strany spolupracujících odborníků, zatímco popisy úrovní A1 – B2 budou posuzovat zejména lektori ČZJ. V současné době jsou již vypořádávány připomínky recenzentů.

Pro šíření a další využití RR pro ČZJ jsou klíčové webové stránky, protože odborné výstupy, které obsahují videopřeklady, nelze žádným jiným způsobem efektivně prezentovat cílovým uživatelům. Web bude sloužit nejen pro prezentaci výstupů KA 5, měl by umožňovat i pokročilé vyhledávání. Mělo by jít o praktický nástroj pro lektory, odborníky i pro studenty. Pro tyto účely budou využity stávající webové stránky, jejich prostředí bude upraveno pro potřeby KA 5. V současné době jsou dokončeny technické parametry webových stránek a další podklady pro úpravu webových stránek.

Významnou součástí týmu je tlumočnický tým, který zajišťuje tlumočení všech probíhajících akcí i veškerých způsobů komunikace z/do ČZJ i z/do mezinárodního znakového systému. Do ČZJ, (který je preferovaným jazykem cílové skupiny i části projektového týmu), jsou překládány veškeré dokumenty vytvořené projektovým týmem (formou videonahrávek). Do znakového jazyka jsou tlumočeny samozřejmě i porady týmu a je zajištěna i služba pohotovosti pro překladatele při natáčení.

Projektový tým klade důraz na udržitelnost výstupů projektu. Dle vyjádření manažera KA 5 „... jsou členové týmu KA 5 často zároveň pracovníci pocházející z akademické sféry. Tito pracovníci tak jsou připraveni využít výstupů projektu a na ně navázat svojí další práci“. Na následném využití RR pro ČZJ se zaměřují i odborné panely. Například odborný panel Podpora kvality pregraduální přípravy v českém znakovém jazyce pro pedagogické pracovníky a další podpůrné profese ve škole konaný 22. 4. 2021, jehož cílem bylo sdílet informace o požadavcích a nárocích na absolventy VŠ v oblasti jazykových kompetencí v ČZJ, o výuce ČZJ na českých vysokých školách a porovnat tyto zkušenosti s připravovaným referenčním rámcem a popisy referenčních úrovní a jejich využití ve výuce v rámci pregraduální přípravy pedagogických pracovníků tlumočení českého znakového jazyka. Další odborný panel konaný 20. 5. 2021 byl zaměřen na možné využití RR pro ČZJ (základ pro kurikulum pro výuku ČZJ, zkoušky ze znakového jazyka pro různé úrovně, materiály pro výuku ČZJ, auto-evaluační nástroje pro zjišťování znalosti ČZJ atd.). Řešeny byly i možné zdroje financování návazných prací. Odborné panely tak pro KA 5 poskytují nejen zpětnou vazbu, ale umožňují i odborníkům se podrobně s referenčním rámcem seznámit, pochopit k čemu bude sloužit a jak na něj bude možné dále stavět. Dle manažera KA 5 je zde také hledisko mezinárodní „*Tvorba RR pro znakový jazyk v takovém rozsahu je ojedinělá i na celoevropské úrovni. RR tak bude sloužit nejen pro další využití a nadstavby v ČR, ale jeho využití bude i v dalších evropských státech.*“

Na klíčovou aktivitu měla negativní dopad pandemie koronaviru a s tím spojená mimořádná opatření. Epidemická opatření, jakož i nemocnost a nucené karantény členů týmu zkomplikovaly realizaci některých dílčích aktivit. Dle dostupných informací ke zpoždění dochází z důvodu přesunu prezenčních jednání a komunikace do online formy, která je pro dvojazyčnou komunikaci (český znakový jazyk a český jazyk) časově i technicky náročnější. Zpoždění se již projevilo v odevzdání dvou klíčových mezivýstupů dle rozpadu produktu – Konceptu Referenčního rámce pro znakové jazyky a Konceptu Popisu úrovní A1-B2 pro český znakový jazyk. Termín pro tyto výstupy byl nově stanoven na únor/březen 2022. Negativní dopady pandemie se rovněž očekávají při získání a zpracování zpětné vazby a finalizaci výstupů. Z toho důvodu projekt APIV A projednává prodloužení této aktivity o 8 měsíců, tj. do 31. 12. 2022. Podrobně se této problematice věnujeme u EO A.1.3 a A.1.5.

Dle vyjádření odborného oponenta je aktualizovaný harmonogram reálný a v dané časové dotaci má klíčová aktivita předpoklady dopracovat všechny výstupy ve stanové kvalitě. Z vyjádření odborného oponenta citujeme: „Na základě informací, které mám, a materiálu, který jsem mohl shlédnout, jsem nabyl jistoty, že realizační tým projektu je natolik motivovaný a fundovaný, že cíle projektu zcela jistě naplní. Věřím, že materiál do konce roku 2022 zcela jistě vznikne a bude mít také potřebnou kvalitu. Alespoň tomu vše nasvědčuje. Každý jeden člen týmu pracuje na tom, aby maximálně přispěl k výsledné maximální možné kvalitě tak dlouho očekávaného produktu, na který budou navazovat produkty v mnoha dalších projektech.“

KA 6 Evaluace

Zdroje:

- ZoR 14, 15, 16 a 17 a jejich přílohy
- řízený rozhovor s interní evaluátorkou
- evaluace realizovaných odborných panelů
- Výstup: 4. Průběžná evaluační zpráva (součást ZoR 16)

Interní evaluace má zajistit průběžné monitorování a pravidelné vyhodnocování realizace klíčových aktivit. KA je realizována na základě zpracovaného dokumentu Forma evaluace.

V rámci interní evaluace byla zpracována 4. Průběžná evaluační zpráva. Podklady pro její zpracování byly shromažďovány průběžně, a to formou rešerše zpráv o realizaci, rešerše zápisů z porad realizačních týmů klíčových aktivit a účasti na poradách vedení, případně na poradách realizačních týmů klíčových aktivit.

Průběžnou evaluační zprávu mají k dispozici všichni manažeři KA i všichni členové projektového týmu APIV A. Dle vyjádření HPM: „Interní evaluační zpráva de facto shrnuje rizika a problémy, které projekt řešil v uplynulém sledovaném období. Tato rizika a problémy jsou řešena průběžně, jakmile jsou identifikována. Proces tedy není nastaven tak, že by evaluační zpráva měla za následek reakci na definovaná rizika. Struktura zprávy vychází ze šablony MŠMT a má spíše sumarizační charakter.“

V rámci interní evaluace dále probíhá vyhodnocování odborných panelů. Pro každý panel je zpracováno samostatné vyhodnocení. Vyhodnocení odborných panelů je poskytováno manažerovi dané aktivity a koordinátorkám spolupráce, kteří tak díky němu mohou organizaci odborných panelů zefektivnit.

V rámci KA Evaluace probíhá pouze interní evaluace odborných panelů. Všechny ostatní KA jsou evaluovány mimo tuto KA.

Vzhledem k tomu, že se jedná o povinnou aktivitu projektu, je v souvislosti s prodloužením realizace projektu zažádáno o prodloužení KA 6.

Způsob evaluace je dále vyhodnocen u EO A.1.4.

KA 7 Spolupráce

Zdroje:

- *ZoR 14, 15, 16 a 17 a jejich přílohy*
- *řízený rozhovor s 2 koordinátorkami KA*
- *aktualizovaný harmonogram odborných panelů*
- *zápis z odborného panelu KA 2 a KA 3: Podpora kvality pregraduální přípravy pedagogických pracovníků v oblasti společného vzdělávání ze dne 3. 2. 2021 a 22. 4. 2021 (součást ZoR 16) a 24. 6. 2021 (součást ZoR 17)*

Těžištěm KA 7 je organizace odborných panelů. V rámci KA 7 je zřízen 1 odborný panel Spolupráce na téma: Podpora kvality pregraduální přípravy pedagogických pracovníků v oblasti společného vzdělávání (realizován 10x po dobu trvání projektu) a dále 4 tematicky zaměřené odborné panely pro aktivity KA 2 až KA 5 (každý realizován rovněž 10x po dobu trvání projektu). Na odborných panelech KA 2 až KA 5 jsou prezentovány dosavadní dílčí výstupy a probíhá jejich oponentura. Zároveň jsou diskutovány aktuální problémy pedagogické praxe, provazby a spolupráce mezi stupni škol, včetně škol vysokých, příklady inspirativní praxe k jednotlivým inkluzivním tématům, jsou představovány nové přístupy a způsoby vzdělávání pedagogů, ať už v pregraduální či postgraduální přípravě.

V rámci KA 7 Spolupráce byly v evaluovaném období zorganizovány 3 odborné panely Podpora kvality pregraduální přípravy pedagogických pracovníků (odborný panel PKPPPP/Pregraduál). Tématem OP konaného 3. 2. 2021 byla pregraduální příprava učitelů českého jazyka a literatury na výuku češtiny jako druhého jazyka u žáků-cizinců, tématem OP konaného 22. 4. 2021 požadavky na absolventy VŠ v oblasti jazykových kompetencí v českém znakovém jazyku a tématem OP konaného 24. 6. 2021 pak problematika přípravy sociálního pedagoga pro jeho působení ve společném vzdělávání. Z tohoto posledního OP pak vzešly teze pro budoucí doporučení MŠMT pro problematiku uplatnění sociálních pedagogů na školách. Dále bylo za evaluované období zrealizováno 8 OP (1x OP KA 2, 3x OP KA 3, 2x OP KA 4, 2x OP KA 5).

V době odevzdání této Průběžné evaluační zprávy je v rámci KA 7 zrealizováno 42 OP.

Dále se koordinátorky spolupráce podílely na organizaci odborných panelů jednotlivých KA.

V rámci KA 7 také probíhají schůzky s realizátorem projektu APIV B. Koordinátorky se účastní odborných panelů dalších IPs a rovněž dalších jednání (např. setkání jádra Poradenství v rámci NPI ČR).

V souvislosti s epidemickými opatření bylo třeba některé panely přesunout do online prostoru.

Činnosti v KA 7 probíhají v souladu s harmonogramem. Harmonogram odborných panelů je pravidelně aktualizován. Vzhledem k tomu, že některé OP aktivit KA 2 a KA 5 jsou nově plánovány na dobu prodloužení těchto aktivit a bude třeba tyto OP organizačně zajistit, je požádáno rovněž o prodloužení KA 7.

KA Spolupráce je dále vyhodnocena u EO A.3.

4.1.2 Projekt APIV B

Projekt je členěn na 6 klíčových aktivit, v rámci kterých jsou stanoveny dílčí aktivity a jejich časová posloupnost.

KA 1 Metodicko-koordinační síť

Zdroje:

- *ZoR 14, 15, 16 a 17 a jejich přílohy*
- *Evaluační zpráva za školní rok 2020/2021 (ZoR 19)*
- *Řízené rozhovory s manažerem KA, HPM a vedoucím KA 6*
- *Řízený skupinový rozhovor se zástupci věcně příslušné sekce MŠMT, garantem výzvy a ŘV*
- *vyjádření projektového administrátora*
- *Řízené rozhovory s lektory zařazenými v Národním týmu kvalitních lektorů pod APIV B*
- *Řízený rozhovor s pracovníkem Centra podpory*
- *seznam škol, se kterými je uzavřena smlouva o vzájemné spolupráci*
- *interní zpráva za školní rok 2020–2021*

Pandemie koronaviru trvající od března 2020 podstatně zasáhla do realizace projektu z hlediska čerpání služeb školami. Stejně jako musely řešit přechod do online prostředí samotné školy, i pro projektový tým byla transformace služeb do online prostředí prvořadým úkolem. Ačkoliv zavedení online nástrojů proběhlo poměrně rychle, zájem o tuto formu vzdělávání ze strany škol zpočátku nebyl velký. S ohledem na celkovou délku nouzového stavu však lektori i účastníci online vzdělávání začali vnímat tuto formu komunikace jako standard. 12 již dříve projektem APIV B připravených akreditovaných webinářů bylo v nabídce DVPP na základě opatření vydaného MŠMT doplněno i veškerým zbytkem témat SV v online podobě. Školy tak měly z čeho vybírat a čerpání služeb během pandemie bylo z velké části obnoveno. Postupně byly oběma skupinám patrné také výhody, např. pohodlné vzdělávání z domova, úspora času apod. Vzdělávací program byl obvykle rozdělen na dvě odpoledne, vzdělávání pedagogičtí pracovníci se tak obvykle ani nebyli nuceni omlouvat z výuky. Díky možnosti využití lektorů napříč Českou republikou, a nikoli pouze z daného kraje, se vyrovnaly dřívější krajské rozdíly v dostupnosti programů. U neaktivnějších lektorů došlo dříve či později k přechodu do online režimu, lektori vykazující nízkou aktivitu však zpravidla do online vzdělávání nepřešli. Schopnost poskytovat vzdělávání online byla v rámci projektu dále podpořena školením věnovaným využívání online nástrojů. Obdobné školení absolvovali rovněž pracovníci na krajském CP. Tím byla práce rovnoměrně rozdělena mezi kraje a nezávisela na jediném metodikovi online vzdělávání. Z analýzy věnované hodnocení online vs. prezenční formy vzdělávání vyplývá velmi pozitivní přijetí online vzdělávání, byť mírně pozitivnější hodnocení stále vykazuje prezenční forma vzdělávacích programů. Projektový tým tuto skutečnost přikládá mimo jiné i přehlcení učitelů online formou komunikace v době pandemie. Shoduje se také s vyjádřeními některých účastníků, že ne všechna témata jsou vhodná pro online formu. Výhradně online vzdělávání trvalo do května 2021,

kdy se většina vzdělávání pedagogů začala opět odehrávat prezenčně.

Online forma vzdělávání se osvědčila u většiny druhů podpory. Mentoring je jednou z mála podpor, u které se vzdálený přístup projevuje jako mírný hendikep, spočívá totiž v práci se třídou. V online podmínkách se daná třída nachází ve zcela jiné situaci než standardně. Čerpání mentoringu se v důsledku omezení na online prostředí snížilo. U koučinku je situace odlišná. Ve chvíli, kdy došlo k navázání vztahu spolupráce mezi koučem a vedoucím pedagogickým pracovníkem, nejsou online podmínky v rámci koučinku překážkou. Expertní služby probíhají online bez nesnází ve chvíli, kdy konzultace nemusí zahrnovat osobní kontakt s dítětem/žákem. V míře čerpání jednotlivých služeb hrál roli i relativně vysoký počet škol zapojených do čerpání koučinku a expertních služeb,

do jinak významně čerpaného mentoringu se právě v tomto období zapojilo méně pedagogických pracovníků. V období druhé poloviny školního roku 2019/2020 a většiny školního roku 2020/2021 se mnoho konzultací v rámci individualizovaných služeb, jejichž téma je prvotně volné dle potřeby daného pedagoga, týkalo distanční výuky případně s ní spojených příkladů dobré praxe. Projektoví mentoři byli instruováni zaměřit se právě na toto téma. Kromě toho brzy po uzavření škol začala v rámci projektu vznikat také Youtube videa obsahující doporučení pro distanční výuku.

Jako důsledek pandemie následované protiepidemickými opatřeními v podobě uzavření škol, které způsobilo narušení doposud probíhající podoby projektu, došlo k prodloužení projektu. Proces žádosti o prodloužení byl náročný jak administrativně, tak časově. Současná verze harmonogramu, tzn. prodloužení projektu, pracuje s fází realizace končící srpnem 2022, na niž navazuje fáze ukončovací trvající do konce roku 2022. Obsahem prodloužení bude vyčerpání kapacit jednotlivých druhů podpory školami zapojenými v síti APIV včetně realizace aktivit, které se v podstatě zastavily (stáže). *„Prodloužení je velmi potřebné i jako vyjádření sounáležitosti se školami. Za poslední rok byl na školy zapojené v síti APIV vyvíjen poměrně silný tlak na čerpání podpory ve změněných podmínkách. Ve chvíli, kdy by k prodloužení nedošlo, školy, které se snažily požadavkům vyhovět, by zůstaly s rozplánovanými aktivitami. Nebylo by to vůči nim příliš fér,“* vyjadřuje se týmový manažer KA 1.

Navíc budou uskutečňovány nové aktivity podporující udržitelnost výstupů projektu. Jedná se o dvě nové projektové aktivity – platforma pro sdílení zkušenosti mezi pedagogy a mezi managementem škol a platforma pro sdílení zkušenosti mezi ŠPP. Na základě těchto útvarů mají být motivována partnerství mezi školami, školskými poradenskými pracovišti, má být podnícen vznik odborných fór a usnadněno sdílení dobré praxe. Jedná se o dvou až tříhodinová setkání učitelů nebo vedoucích pracovníků nad vybranými tématy, kdy účastníci akce přispívají kratším příspěvkem do debaty vedené moderátorem. Myšlenkově je tento typ akcí zařazen do projektové „sekce“ sdílení mezi školami. V návrhu prodloužení figuruje splnění 48 + 20 takovýchto setkání. Záměrem projektového týmu je kromě již známých druhů možné podpory pedagogů a vedoucích pedagogických pracovníků představit i tento formát. To, zda bude dál žít svým vlastním životem i po skončení projektu, ověří praxe. Dále jde o tvorbu nových tzv. informačně-vzdělávacích programů určených nejen školám zapojeným ve školní síti APIV, ale i ostatním školám v České republice (otevřený formát).

Ne všechny školy figurující ve školní síti APIV se rozhodly pokračovat v prodloužení projektu a ukončily spolupráci s projektem v původním termínu ukončení fáze realizace, tedy v září 2021. Jednalo se většinou o školy s vybranou podporou s dočerpanými DVPP a bez zájmu o další služby nebo závazky. Z původního počtu 355 škol zbylo 262. Podmínkou ukončení spolupráce s projektem spočívající na bedrech školy bylo dokončení kurzu základní přípravy a splnění bagatelní podpory jednotlivými účastníky vzdělávání, kteří jsou na dané škole do projektu zapojeni od začátku, odevzdání vyplněných portfolií a reflektivní zprávy organizace. Škola je i po ukončení spolupráce projektem pravidelně obesílána s nabídkou APIV B spojenou např. s možností účasti na otevřených webinářích. Jednotlivci působící na škole, s níž byla spolupráce ukončena, se mohou v případě zájmu účastnit vzdělávacích akcí včetně v prodloužení organizovaných sdílecích akcí – platform. Školy s ukončenou podporou již nahrazovány novými školami tak, jak k tomu docházelo v minulosti, nejsou. Poslední náhradní škola za odstoupivší školu byla do školní sítě APIV přijata na začátku roku 2021. S uvedeným děním souvisí rovněž optimalizace CP z hlediska zúžení personálního obsazení.

V uplynulém období se projektový tým soustředil na podporu čerpání individualizovaných druhů podpory – mentoring, koučink a expertní služby. V této souvislosti se jedná především o možnost

přesunu tohoto druhu podpory z kategorie škol s komplexní podporou do kategorie škol s podporou vybranou, nebo navýšení kapacity pro čerpání tohoto druhu služeb u některých škol s komplexní podporou, které o to jeví zájem. Školy s vybranou podporou vykazují značný zájem o tento typ služeb. Převod služeb do škol, kterým doposud nebyly určeny, je řešen prostřednictvím dodatků smluv o zapojení škol do projektu. V době uskutečnění řízeného rozhovoru s týmovým manažerem KA 1 bylo podepsáno 85 takových dodatků. Na základě toho se nyní čerpání individualizovaných druhů služeb dostalo zhruba na dvě třetiny a stále dochází k uzavírání nových dodatků. Jednotlivé služby nejsou čerpány zcela vyrovnaně, nejvíce čerpání vykazuje mentoring, u expertních služeb a koučinku to jde školám pomaleji.

Přerozdělení podpory pro školy se týká rovněž DVPP. Některým školám s plnou podporou se nepodaří kompletně dokončit kurz rozšířené přípravy. Tyto volné kapacity jsou nabízeny školám, které o to mají zájem nebo u kterých počty čerpaných hodin u podpořených osob nevycházejí tak, aby došlo ke kompletnímu dočerpání. K přerozdělování volných hodin dochází přednostně v rámci kraje, z kterého volné hodiny pocházejí, následně jsou nabízeny na celorepublikové bázi. Pokud se jedná o čerpání služeb v rámci krajů, v minulosti docházelo k dílčím nerovnostem, ty se ale postupně podařilo dohnat. Paradoxně zde pozitivně zapůsobilo uplatňování online komunikace jako následek protiepidemických opatření. Online kurzy překonaly problémy s nedostatkem lektorů a dalších vzdělavatelů v některých okrajových územích (Zlínský, Karlovarský, Ústecký kraj).

Dalším jednáním ve prospěch naplnění indikátoru Počet podpořených osob s bagatelní podporou byla aktivizace účastníků vzdělávání, kteří zatím nemají dočerpanou BP, k jejímu dočerpání (mimo ty, kteří nejsou schopni daný objem splnit např. z důvodu změny zaměstnání, čerpání mateřské dovolené, nemoci, odchodu do důchodu atp.), skrze CP a dále školního garanta APIV. Jednotlivci byli motivováni, aby se zúčastnili otevřených webinářů, nebo čerpali např. některý z druhů individualizované podpory. Cílem bylo napomoci splnění této hranice předtím, než škola a s ní i účastník vzdělávání vystoupí z projektu. Dosažení hranice splnění bagatelní podpory se díky těmto krokům daří, v současné době již byla téměř dosažena hranice splnění bagatelní podpory platná před prodloužením projektu. Tam, kde je rezerva škol větší, než by byly s to čerpat, je využívána také pro čerpání služeb nově zaváděných v prodloužení projektu.

Realizace stáží, jakožto služby, která důsledky pandemie utrpěla nejvíce a jejíž realizace byla prakticky zastavena, začala znovu probíhat od otevření škol. Od zahájení této aktivity na podzim 2019 se prozatím uskutečnilo 26 stáží, převážně v rámci MŠ, v 6 krajích na omezeném počtu škol. Rozplánovány jsou další. V prodloužení projektu by se jich mělo uskutečnit dalších cca 50. Záměrem projektového týmu bylo navíc rozšíření nabídky stáží na další školy s dobrou praxí, ale např. i PPP, na základě dobré znalosti terénu na straně krajských CP. V současnosti opět dochází k řadě změn a výpadků vzhledem ke zhoršující se epidemické situaci a složité situaci spojené s uzavíráním jednotlivých tříd do karantény, které musí školy čelit.

Uplynulé období dalo podobu rovněž dalšímu novému druhu podpory – supervizím. Jedná se o supervize pro školy poskytované obdobně jako u pomáhajících profesí. Podoba systému poskytování supervizí byla kompletně převzata z ukončeného projektu KIPR. Přestože supervize ve školství je relativní novinkou, projektový tým se setkává se stále větším procentem supervizorů, kteří jsou zvaní k účasti na projektu, potvrzujících zkušenost z oblasti školství. Projekt má za cíl nabídnout tuto službu na místech, kde zatím chybí, (KIPR je nabízel v poradnách, APIV B ve školách). Současná náročná situace ve školách si navíc podobnou podporu přímo žádá.

Lze konstatovat, že KA 1 naplňuje stanovené cíle. Harmonogram projektu byl v rámci prodloužení projektu upraven tak, že fáze realizace končí v srpnu 2022, ukončovací fáze projektu je poté posunuta do konce roku 2022. KA 1 se v prodloužení projektu bude věnovat vyčerpání kapacit jednotlivých druhů podpory školami zapojenými v síti APIV a nabídce nových druhů podpory připravené specificky v rámci prodloužení.

KA 2 Vzdělávání

Zdroje:

- ZoR 14, 15, 16 a 17 a jejich přílohy
- Evaluační zpráva za školní rok 2020/2021 (ZoR 19)
- řízené rozhovory s manažerem KA, HPM a vedoucím KA 6
- řízený skupinový rozhovor se zástupci věcně příslušné sekce MŠMT, garantem výzvy a ŘV
- vyjádření projektového administrátora
- řízené rozhovory s lektory zařazenými v Národním týmu kvalitních lektorů pod APIV B
- řízený rozhovor s pracovníkem Centra podpory
- seznam škol, se kterými je uzavřena smlouva o vzájemné spolupráci
- interní zpráva za školní rok 2020–2021

Nabídka online vzdělávání je v současné době využívána, přestože jsou školy navzdory dílčím uzávěrám jednotlivých tříd uvržených do karantény otevřeny a prezenční forma vzdělávání probíhá. Jedná se o DVPP, mentoring, koučink i expertní služby. Mentoring je v online podobě využíván méně často vzhledem ke svému charakteru, který se pro online prostředí příliš nehodí. U některých druhů vzdělávací podpory však online prostředí jasně předčilo dříve probíhající prezenční formu, a tak u něj projektový tým už zůstal. Jedná se o ty druhy vzdělávání, u kterých se po zavedení jejich online podoby výrazně zvýšila návštěvnost. Stalo se tak v případě vzdělávání lektorů (ale i členů širšího projektového týmu jako např. krajských metodiků, mentorů nebo koučů)² v prezentačních a lektorských dovednostech, jehož formát byl zároveň zkrácen z osmihodinových na kratší školení při konání jednou za měsíc. Webináře pro lektorské a prezentační dovednosti nejsou pouze o prezentování, věnují se i tématům SV. Dalším druhem velmi navštěvovaného druhu vzdělávání, který v současnosti probíhá výhradně online, jsou školení pro samosprávu, která se uskutečňují dvakrát ročně, a státní správu s roční frekvencí.

Tým lektorů se ustálil na počtu 106 osob evidovaných v databázi, z cca 60 aktivních lektorů je přibližně 25 online lektorů³. Po analýze zpětnovazebních dotazníků má projektový tým velmi dobrý přehled o „kvalitě“ jednotlivých lektorů. Právě s těmi dlouhodobě nejlépe hodnocenými dále rozvíjí spolupráci v podobě realizace dalších témat webinářů. Právě analýza probíhající v rámci interní evaluace je v tomto bodě pro KA 2 a dále pro celý projekt naprosto zásadní a intenzivně využívaná podpora. Nejen, že projektový tým si díky ní může vytipovat školitele připravovaných otevřených webinářů nebo rekrutovat lektora pro nové téma VP, i práce CP z velké části závisí na dlouhodobé bilanci lektorů. Školy si nechávají doporučovat osobu lektora ze strany krajských metodiků, kteří mají náhled do podoby hodnocení. Na základě toho je poté realizován daný VP na škole. „*Evaluace se zde dostává na úroveň jednotlivce. Dozvíme se informace o úrovni lektorských dovedností, přínosech semináře. Na výsledky*

² Metodici mají i školení určené výhradně pro ně s frekvencí jednou za půl roku.

³ V roce 2021 alespoň jednou lektorovalo online 41 lektorů.

dotazníků se koukám já, jako týmový manažer, tak i kraje. Výkon jednotlivců vnímáme, reflektujeme jej a podle toho i dále postupujeme,” popisuje týmový manažer KA 2. Na přínosech pravidelné možnosti náhledu do interní evaluace se shodují i lektori: *„Je to vodítko, kam se ubírat dál, jak to je přínosné, jak pozměnit obsah, přístup. V tomto projektu je to to nové, proto že dotazníky přinášejí pro lektora takovou zpětnou vazbu, která může přinést kvalitativní posun v praxi. V tomto ohledu je projekt dobře udělaný. Lektori mohou v průběhu činnosti růst: podpora lektorů v odbornosti a interní informace o tom, kam se posunout.“*

Na druhé straně se tak mohou v takovém nastavení méně aktivní lektori v rámci poptávky ze strany škol dostat do „stínu“: *„Ráda bych školila víc, ale vypadá to, že poptávka po vzdělávání obecně není. Byla jsem tak na vlastní žádost zapsána na seznam expertů, zatím si mě ale také nepovolali. Přesto, že z terénu mám signály, že by zájem o témata VP byl, ale ředitelé pravděpodobně o možnostech projektu mnoho nevědí,“* vykládá si nedostatek příležitostí školit v rámci projektu lektorka, která nabízí školení pouze prezenčně, má úzký záběr témat VP, dle svých slov nechává možné angažmá své osoby čistě na těch, kdo si ji vyhledají a osloví skrze projekt. Podle zástupců projektu však v této fázi nedostatečná poptávka není způsobena systémem hodnocení jednotlivých lektorů, nýbrž pravděpodobně především zmíněnými přívlasky pojíci se k lektorce. Metodik pro online vzdělávání je v současné době připojen pouze na požádání lektora. Počítačově méně zdatným lektorům je připraven vysvětlit technické možnosti nebo pomoci účastníkům vzdělávání přihlásit se do vysílání apod. Tím podpora lektorů nekončí. Kromě webinářů pro lektorské a prezentační dovednosti je to dále např. podpora ze strany APIV A (tzv. zelená linka, otevřené webináře nebo metodická setkání prvolektorů APIV A s lektory APIV B v oblasti předškolního vzdělávání). Podpora ze strany projektu APIV A je ale v této fázi lektory APIV B využívána minimálně. Jsou vyzýváni k účasti na odborných panelech, zváni do diskuzí, odborných fór apod. v rámci KA 5. Díky svým zkušenostem jsou schopni přinášet cenné informace např. při připomínkování vytvářených plánů, metodik apod. Lektori jsou tak v současné době více než kdy dřív vidět, vzájemně si vyměňují zkušenosti, podněty ke školení, jako cenný vedlejší efekt mají hlasitější slovo v oblasti SV a školství obecně. Význam lektorů APIV B aktivních v oblasti současného SV potvrzuje i zástupce garanta výzvy projektu: *„Výchova síť lektorů na národní úrovni, kteří zaváděli SV, vykládali zákon, vyhlášku i podpůrná opatření, se v době covidu ukázala jako kruciólní... byli schopni přizpůsobit semináře potřebě cílových skupin. Tak byla zajištěna podpora pedagogů v územích prostřednictvím sady webinářů a reagujících i na probíhající distanční výuku...“*. HPM projektu APIV B: *„Online režim přispěl nejen k lepší dostupnosti lektorů smazáním hranic mezi jednotlivými regiony, ale usnadnil setkávání se lektorů s projektovým týmem. Došlo tak k zintenzivnění vztahů směrem k osobnější rovině. S lektory je zároveň zapotřebí neustále pracovat a motivovat je v uchopení online nástrojů, tak aby projekt zůstal stabilizovaný. I pro lektory samotné to znamená stabilizaci své profese.“*

V prodloužení projektu budou v rámci KA 2 připravena 4 nová témata SV v podobě tzv. informačně-vzdělávacích programů předávaných svým cílovým skupinám online. Tento druh vzdělávání má překročit hranice školní sítě APIV a být nabízen všem školám, které projeví zájem. Otevření se celorepublikovému poli škol umožňuje online prostředí. Informačně-vzdělávací programy se inspirojí v současnosti velmi oblíbenými otevřenými webináři. Záměr souvisí s potřebou školní sítě APIV – nová

témata k použití ihned.⁴ Současná nabídka obsahuje v tuto chvíli již některá méně aktuální témata. Zbylá témata se již neustále opakují, jsou využívána ta nejpobulárnější. Jsou stále využívána i jako možnost doplnění požadované bagatelní podpory, ale zájem o ně postupně upadá. Oblast SV se během času vyvíjí a přirozeně vznikají nové možnosti tematického zaměření. Záměrem projektového týmu je přinést velmi kvalitně zpracované produkty postavené především na žádané dobré praxi, interaktivitě apod. Témata mají být žádaná a trendová, patří sem například vzdělávání off-line žáků, jak pracovat se žáky se SVP v distanční výuce ad. Každé téma bude CS nabídnuto 9x, celkem je tedy plánováno 36 realizací. Témata budou CS předávána přímo svými tvůrci. V případě, že o osvojení tématu bude mít zájem některý z lektorů, tvůrce programu mu materiál a poučení o výkladu předá po svém uvážení. Tvůrci programů jsou osloveni odborníci z úzkého pole organizací, které se v České republice věnují SV, jako ČOSIV, Člověk v tísni ad.

Ačkoli postup realizace většiny aktivit a výstupů v současné chvíli vytváří předpoklady pro dosažení cílů, opětovné zpřísnění epidemických opatření v podobě uzavření škol by mohlo mít vliv na hladkost průběhu dokončení projektu.

KA 3 Veřejnost

Zdroje:

- *ZoR 14, 15, 16 a 17 a jejich přílohy*
- *Data o sledovanosti a návštevnosti informačních kanálů projektu součástí ZoR 18*
- *Řízený rozhovor s manažerkou KA 3, manažerem KA 1*
- *skupinový řízený rozhovor se zástupci garanta výzvy, věcně příslušné sekce MŠMT a ŘV*
- *vyjádření projektového administrátora*
- *analýza návštevnosti webu Zapojmevšechny.cz, Inkluzevpraxi.cz*
- *facebookové skupiny Inkluze v praxi a stránky Zapojme všechny*
- *analýza Youtube kanálu, Anchor*

S přehoupnutím projektu do fáze pozdní realizace a ukončení se KA 3 věnuje propagaci vytvořených výstupů, šíření povědomí o projektu a zejména tématu společného vzdělávání. Za působení nové manažerky (ve funkci od července 2021) byly obnoveny a také zahájeny nové spolupráce s médii.

Intenzivní spolupráce byla navázána například s týdeníkem Učitelství noviny, ve kterém najdou čtenáři každý měsíc výstup z pera autorského týmu projektu APIV B. Zástupci projektu APIV B, popř. doporučení odborníci z řad externistů fungují pro redakci zároveň jako odborní poradci vybraných témat SV. Již před nástupem nové manažerky bylo uzavřeno partnerství s vydavatelstvím Wolters Kluwer a jejich tituly Učitelství měsíčník, Školní poradenství v praxi, Řízení školy (vč. Řízení školy online). Obdobně také s nakladatelstvím Portál a jejich tituly Rodina a škola a Informatorium. Spolupráce ale probíhají také s jinými oborovými (Týdeník školství, Učitelství listy, Pedagogicke.info) a mimooborovými médii. Zde manažerka uvádí média zaměřená na rodinu a vztahy jako rodina.cz. I přes navázané spolupráce a vztahy s médii není jednoduché dostat se do velkých soukromých médií,

⁴ Informačně-vzdělávacími programy jsou nové programy označeny proto, že nejsou akreditovány, zároveň se jedná o jiný typ vzdělávání, který není vázán na bagatelní podporu. Proces akreditace by v omezeném čase prodloužení projektu prodloužil přípravu těchto materiálů. Příjemce zároveň doplňuje, že akreditace není vyžadována terénem – poptávka je především po kvalitním obsahu a aktuálních tématech. Další využití bude na straně kmenové činnosti NPI ČR.

ale i médií veřejné služby jako např. ČT nebo ČRo s cílem šíření problematiky SV široké veřejnosti. Daří se publikovat v oborových médiích (i těch soukromých) na úkor médií zasahujících širokou veřejnost. „Do soukromých médií, ale i médií veřejné služby se příliš nedaří probíjet. Probíhají jednání nebo na ně čekáme a s vybranými komunikujeme, hmatatelných výsledků ale zatím není mnoho,“ komentuje manažerka KA 3. Množství mediálních spoluprací, které se současné manažerce aktivity daří navazovat, dále umožňuje propojovat obsahy o další zajímavé výstupy, uvádět projektovou identitu a propagovat interaktivní web – aplikaci Zapojme všechny.

Manažerka KA 3 klade důraz na organizaci a úspěšnou realizaci informačních (motivačních) seminářů. Díky prodloužení projektu, ke kterému došlo kvůli dlouhotrvající distanční výuce a uzavřeným školám, dochází postupně k dokončení realizace všech stanovených informačních seminářů.

Do potřebných 280 informačních seminářů zbývá do konce projektu zrealizovat cca 50 seminářů. Cílem je samozřejmě také udržení kvalitativní úrovně akcí, která je patrná v evaluačních dotaznících vyplňovaných po skončení akcí jak ze strany organizátora, tak ze strany účastníků semináře. Po dobu uzavření škol se informační semináře odehrávaly online. Od otevření škol ke konci školního roku 2020/2021 se začaly uskutečňovat opět i prezenčně. Se zahájením nového školního roku 2021/2022 od 1. 9. 2021 lze uskutečnit informační seminář v online i off-line formě⁵. Online realizace seminářů představuje v současné době další způsob, jak se vzdělávat a vést diskusi. I když tato forma není tou maximálně efektivní jako např. při prezenčním setkání. Zástupci projektu si uvědomují, že na obnovení normálních, tedy výhradně prezenčních podmínek, není možné čekat.

Realizace informačních seminářů probíhá ve všech krajích ČR, kdy každý kraj má mít do konce projektu splněno 20 informačních (motivačních) seminářů. Ne v každém kraji byly semináře realizovány rovnoměrně. Plnění je individuální s ohledem na dlouhotrvající omezení způsobené pandemií covid-19. I přesto je již v některých krajích splněno. Organizátoři akcí se setkávají s relativním zájmem o online formy seminářů, na jednu akci se v nedávné době přihlásilo až 90 účastníků, a proto musel být seminář rozdělen na dva. CP zajišťují propagaci informačních seminářů přes webové stránky Inkluze v praxi, kde je možné najít pozvánku a na seminář se registrovat. Dále je každý měsíc za celé NPI ČR rozeslán do všech krajů ČR Krajský newsletter, ve kterém je vždy zmínka o připravovaných akcích pro daný kraj. Semináře jsou dále v regionech propagovány přes CP, které spolupracují s místními médii, informují místní instituce apod. I na této úrovni je cílem zaujmout širší veřejnost, aby povědomí o akcích potažmo o tématu SV nezůstávalo pouze uvnitř škol.

Web – interaktivní aplikace Zapojmevšechny.cz – je veden tutorkou aplikace, která zodpovídá za obsah webu, jeho plnění podle předem navrženého a schváleného publikačního plánu a schvaluje také odbornost nových obsahů. Externí IT pracovníci projektu (zároveň zaměstnanci NPI ČR) pak web spravují a řeší nefunkčnosti, aktualizace, popř. přidávání nových funkcionalit. Zásadní novinkou je rozdělení obsahu na tři stěžejní cílové skupiny – rodič, pedagog a zřizovatel školy. Obsah je dále rozdělen do 9 tematických sekcí, analogicky k těm jsou připraveny off-line knihy pro každou tematickou oblast ke stažení ve formátu pdf (stáhnout lze i celý obsah webu Zapojmevšechny.cz).

⁵ V době uzavření škol došlo k absenci realizace informačních seminářů. Z velké části probíhaly online. Z celkového počtu 37 informačních seminářů ve školním roce 2020/2021 bylo v online režimu realizováno 27 seminářů. Po otevření škol bylo několik seminářů realizováno prezenčně.

Každá tematická oblast nabízí návštěvníkům webu další rozdělení na: praktické příklady, vzorové dokumenty, metodiky a aktivity, zahraniční i domácí inspirace. Celý obsah webu byl zjednodušen právě rozdělením na cílové skupiny, tím se zvýšila přehlednost a jednoduchost vyhledávání potřebného obsahu pro uživatele. Navíc je každý výstup opatřen drobečkovou navigací – datem přidání, pro koho je určen, zařazením podle typu výstupu s možností sdílení textu. Nově byla atraktivita webu posílena o Encyklopedii společného vzdělávání, kde lze podle abecedy volit hesla a nacházet podle nich tematicky příslušné výstupy. Součástí neustálého zdokonalování webu Zapojmevšechny.cz, který má stále narůstající sledovanost, je posílení filtrování a vyhledávání. Právě Mapa expertních služeb byla posílena o filtrování podle hledaných kategorií služeb a krajů v ČR. Na webu je poznámka s výzvou, ať se instituce, služby, které chtějí být do mapy přidány, ozvou a budou do mapy zařazeny. Aktuálně probíhají aktualizace kontaktů v této Mapě expertních služeb. Uživatelé stránek tak web nabízí témata, která ho trápí a zajímají, a to nejen formou článků, ale také prostřednictvím podcastů a videí. Také však zde může najít různé testy, vzorové dokumenty, které jsou určeny především pedagogům a odborně zainteresovaným návštěvníkům. Přidanou hodnotou webu je „našeptávač“, který nabídne další zajímavé výstupy k danému tématu, doporučující a související články. S ohledem na to, co vše Zapojmevšechny.cz nabízí, můžeme hovořit skutečně o interaktivní aplikaci.

„Přidanou hodnotou současné podoby aplikace je jednoduché a návodné vyhledávání, i pomocí filtrů. Pro uživatele jsou dále připraveny kazuistiky, testy, dotazníky aj. Jednoduše stáhnout lze pak vzorové dokumenty, pracovní listy k jednotlivým tématům SV i celého obsahu podle tematických sekcí. Veliké oblibě se také těší podcasty, kdy každý měsíc přibude minimálně jeden nový.“ (Týmová manažerka KA 3)

Úpravou prošla také Internetová poradna umístěná v pravém dolním rohu homepage webu. Došlo ke zvýraznění a zvětšení okna, k zavedení nového systému, který zajistí odpověď do 5 pracovních dnů od příslušného odborníka analogicky podle tématu dotazu. Týmový manažer KA 1 měl od této funkce na webu větší očekávání. Původní myšlenkou bylo, že poradna do jisté míry nahradí poradenskou a konzultační činnost CP (i její využívání není takové, jak bylo původně očekáváno). Do poradny chodí jednotky dotazů týdně. Manažer KA 1 menší zájem o poradnu v aplikaci přikládá preferenci zájemců o konzultaci fyzicky se potkat s osobou na CP. Zajímavé dotazy a jejich odpovědi, prospěšné i pro další pedagogy, prochází jazykovou korekturou a anonymizované jsou následně zveřejněny na webu Inkluze v praxi v záložce Otázky a odpovědi.

Web projektu Inkluze v praxi bude na rozdíl od interaktivního webu Zapojmevšechny.cz s koncem projektu zamražen. Ambicí aplikace Zapojmevšechny.cz je naopak zůstat viditelnou, stát se vyhledávanou doménou obsahující veškerá témata a informace z oblasti SV a tím i dostát svému názvu: ZAPOJME VŠECHNY. Za poslední sledované období od 1. 7. do 30. 9. 2021 aplikaci Zapojmevšechny.cz navštívilo téměř 39 tisíc uživatelů, kteří provedli celkem 48 645 návštěv. Z hlediska počtu unikátních uživatelů to znamená pokles o více než 10 %, který je v tomto období roku pravidelně způsobován letními prázdninami. V širším časovém záběru ale web s rozrůstajícím se obsahem stabilně roste. Pro srovnání, web Inkluzevpraxi.cz ve stejném období navštívilo téměř 14 tisíc uživatelů. Zaznamenán tak byl více než 7% nárůst oproti předchozímu sledovanému období. Bylo provedeno celkem 17,5 tisíce návštěv.

Obsah a výstupy na projektovém webu Inkluze v praxi a webu Zapojmevšechny.cz je pravidelně sdílen na sociální síti. Konkrétně na FB skupinu Inkluze v praxi a FB stránku Zapojmevšechny.cz. Daří se postupný růst návštěvnosti facebookových stránek i počet členů v uzavřené FB skupině Inkluze v praxi.

Roste počet reakcí, sdílení i komentářů. Dosah facebookové stránky Zapojme všechny je 31 260. Z hlediska dosahu byly za období červenec až září 2021 články sdílené z časopisu Týdeník školství (441) a odborném webu Učitelství listy (231). Facebooková stránka Zapojme všechny má ke konci prosince téměř 1,5 tisíce followerů. Uzavřená skupina Inkluze v praxi za stejné období zaznamenal nárůst 1,48 % (ke konci prosince 2021 je to již 1,2 tisíc členů).

Ke sdílení obsahu Zapojmevšechny.cz a oblíbených podcastů dochází prostřednictvím Spotify a YouTube. Tyto podcasty jsou uloženy na platformě Anchor. Podcasty se těší projektovým týmem očekávaným hodnotám sledovanosti (nižší stovky poslechu jednotlivých epizod, přičemž není patrný rostoucí ani klesající trend) a jsou nasazovány cca jedenkrát za 14 dní od počátku roku 2021. Projekt APIV B využívá rovněž svůj kanál na YouTube Projekt APIV B – dle údajů o sledovanosti příspěvků za období posledního roku je patrná nižší sledovanost příspěvků ve srovnání s minulým evaluačním obdobím, kdy se školy víceméně s povinnou distanční výukou teprve seznamovaly. Průměrně je to v roce 2021 cca 405 sledování na příspěvek, přičemž většinu z těchto příspěvků tvoří podcasty.

Obsah z projektu APIV B je dále úspěšně sdílen na webu NPI ČR a serveru Edu.cz. Aktuálně dochází k propojení dalších kmenových projektů NPI ČR a sdílení obsahu. Jde zejména o projekty Talentovaní.cz a projekt Podpora pedagogických pracovníků pro práci s dětmi / žáky cizinci ve školách.

S ohledem na minulá i stávající omezení v souvislosti s pandemií covid-19 je fyzická účast na akcích ojedinelá. Projekt participoval na propagaci Dnů duševního zdraví (Opatruj.se).

Klíčová aktivita má všechny předpoklady k naplnění svých závazků. Přes malý rozpočet se stále daří navyšovat zásah a statistiky u mediálně ne právě jednoduchého tématu.

KA 4 Evaluace

Zdroje:

- *ZoR 14, 15, 16 a 17 a jejich přílohy*
- *řízený rozhovor s interní evaluátorkou*
- *interní zpráva za školní rok 2020/2021*
- *Kvalitativní šetření škol zapojených do krajské sítě projektu APIV B (součást ZoR16)*
- *Stav Center podpory v projektu APIV B (2020-2021)*
- *Zápisy z jednání Odborné platformy společného vzdělávání*
- *Skupinový řízený rozhovor se zástupci věcně příslušné sekce MŠMT a garanty výzvy*

Interní evaluace se svými dlouhodobě plánovanými procesy spojenými s přípravou výstupního šetření za účelem ukončení projektu nemohla čekat na schválení prodloužení projektu APIV B. Příprava výstupního šetření tak začala už v průběhu roku 2020. Včasné kroky v této záležitosti se ukázaly jako velmi užitečné i v souvislosti s již zmiňovaným ukončením spolupráce s projektem ze strany více než 90 škol v září 2021. V případě, že by sběr dat začal později, interní evaluace by o data ze značného množství škol přišla. Součástí přípravy výstupního šetření byly diskuze uvnitř přípravného týmu ohledně konečné podoby výzkumu. Šetření se primárně zaměřuje na doložení dopadů projektu u hlavních cílových skupin projektu, tj. pedagogů a managementu škol. Částečně šetření navazuje i na vstupní šetření.

Pro výstupní šetření byl vytvořen dotazník distribuovaný všem zapojeným školám. Návržnost získaných dat se pohybuje kolem 70 %. Pilotáž poukázala na potřebu rozdílného přístupu v rámci dotazování SVC, ZUŠ a VOŠ. Z šetření SVC, ZUŠ a VOŠ bude zpracována zpráva na základě zvlášť

sestaveného kvalitativního nástroje. Školy a školská zařízení jsou oslovovány postupně, a to tak, aby došlo k získání odpovědi před ukončením spolupráce s projektem.

Kvalitativní šetření bylo v důsledku protiepidemických opatření realizováno v jiné podobě, než bylo původně plánováno. Výsledky byly částečně propojeny s výstupním šetřením ve stadiu přípravy designu výstupního šetření. Kvalitativní šetření bylo uskutečněno na 14 školách v rámci školní sítě APIV. Na každé škole byl dotazován vedoucí pedagogický pracovník a 2 pedagogičtí pracovníci. Podpora školám ze strany projektu byla hodnocena velmi dobře.

Všechna hodnocení jednotlivých druhů podpory probíhají v současnosti online. Nově evaluované činnosti supervize a semináře pro lektorské a prezentační dovednosti se na konci roku 2021 stanou součástí roční zprávy.

Interní evaluace je ze strany KA 1 Metodicko-koordinační sítě a KA 2 Vzdělávání hodnocena jako velmi potřebná. Manažer KA 1 využívá data z interní evaluace k práci se zástupci CP. Manažer KA 2 ale i další představitelé projektu jako např. zástupci CP se dle výsledků zpětnovazebních dotazníků orientují při práci s doporučováním lektorů pro školy, výběráním lektorů pro předávání nových témat atp. Výstupy interní evaluace tak prostupují od nejvyšších úrovní řízení až k jednotlivcům v terénu, na jejichž práci mají zároveň vliv. Lektoři se s výsledky hodnocení účastníků vzdělávání průběžně setkávají a mají tak šanci upravit svůj výkon.

V rámci interní evaluace se díky analýze historie čerpání jednotlivých škol ukázala potřeba přerozdělit kapacity mezi jednotlivými službami. Data z průběžných evaluací a ze zmiňovaného kvalitativního šetření ukazují na preferenci prezenční výuky v dalším vzdělávání pedagogů a managementu škol. Důvodem je přetížení pedagogů z distančního vzdělávání na školách.

Poté, co byly schváleny ŠIKK pro jednotlivé kraje, z konzultací s MŠMT vyplynul nový úkol pro Odbornou platformu společného vzdělávání (OPLA) pod KA 4. V rámci Strategie 2030+ vznikla pracovní skupina, jejímž cílem je příprava projektu pro disparitní kraje (Ústecký a Karlovarský kraj). V návaznosti na to vznikla potřeba využít příkladů dobré praxe z implementace ŠIKK. Od schválení prvních ŠIKK v té době již uplynul potřebný čas k tomu, aby takové příklady dobré praxe vznikly. Konečná podoba monitoringu realizace ŠIKK jako nové činnosti OPLA byla řešena změnou v projektu ve smyslu prodloužení činnosti OPLA. Během května až července byla metodiky Center podpory a experty odborné platformy sbírána data z jednotlivých projektů krajů, v září byla k dispozici zpráva z monitoringu ŠIKK pro MŠMT. Příkladů dobré praxe nebylo identifikováno mnoho, ale byly přínosné. Vedle toho byla zjištěna potřeba krajů sdílet praxi i zajistit vyšší informovanost ze strany MŠMT. Bylo tomu proto přizpůsobeno podzimní jednání odborné platformy. Při této příležitosti došlo k propojení mezi jednotlivými zástupci krajů a MŠMT, předání motivace, inspirace, vyjasnění postupů atp. Podle zpětných vazeb bylo jednání přínosné. Shoduje se na tom zástupce garantů výzvy: *„Jednání krajů, na kterých byly reportovány realizované aktivity z ŠIKK, se účastnili v různém počtu i odborníci. Ne vždy všichni, ale dopad do území to rozhodně mělo. Aktivitu vnímám jako velmi přínosnou. Dál na tom budeme stavět při přípravě kapitoly Inkluzivní vzdělávání pro dlouhodobé záměry a nyní se vyjednává nová vyhláška k dlouhodobým záměrům vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy,“* komentuje garant výzvy. Posledním úkolem OPLA bude provést zpětnou vazbu k výstupům projektu APIV B.

Aktivita naplňuje své cíle. Potvrzuje to především šetření u týmových manažerů projektu a lektorů. Ti se shodují na důležitosti získávaných podkladů pro svou práci. Harmonogram interní evaluace je

přízpůsobován aktivitám projektu, a to i v případě prodloužení projektu (jako podpůrná klíčová aktivita je součástí prodloužení). Způsob vyhodnocení zpětné vazby u nově navržených činností, tzv. platforem ŠPP a škol, které budou probíhat v prodloužení projektu, bude navržen v následujícím období.

KA 4 Evaluace je dále vyhodnocena u EO A.1.4.

KA 5 Spolupráce

Zdroje:

- *ZoR 14, 15, 16 a 17 a jejich přílohy*
- *Evaluační zpráva za školní rok 2020/2021 (ZoR 19)*
- *Řízený rozhovor s koordinátorkou spolupráce*
- *Řízený skupinový rozhovor se zástupci garanta výzvy projektu, věcně příslušné sekce MŠMT a ŘV*
- *vyjádření projektového administrátora*
- *souhrnná zpráva z evaluace doučování*
- *zápis ze setkání 8. odborného panelu spolupráce ze dne 19. 11. 2020 (součástí 15. ZoR) a 9. odborného panelu spolupráce 13. 5. 2021*
- *zápisy z jednotlivých dvoustranných a vícestranných setkání*

Uplynulé období byla činnost v rámci klíčové aktivity spolupráce naplněna především iniciativou doučování, která začala být rozvíjena brzy po začátku období uzavření škol na jaře 2020. Iniciativa spočívající v doučování žáků základních škol ze strany studentů pedagogických a později i nepedagogických fakult vznikla v souvislosti se snahou zabránit rozvíření nůžek mezi běžnými a sociálně nebo jiným způsobem znevýhodněnými žáky. V prodloužení projektu se doučování stalo součástí KA 5. Na počátku iniciativy stojí nezisková organizace Člověk v tísni (dále ČvT). APIV B zastupující státní sféru zaštil komunikaci s fakultami a postupně přijmul větší podíl práce na administraci – tj. předávání poptávek základních škol studentům. Kromě samotného zprostředkování doučování bylo uskutečněno setkání organizátorů se zástupci VŠ, probíhá spolupráce s organizací ČvT na tvorbě grafických a PR materiálů a obsluhou sociálních sítí. Pro studenty byl organizován metodický webinář, na kterém bylo umožněno sdílení zkušeností z doučování pod vedením lektorek z ČvT. Webinář se konal pravidelně online.

Od června 2021 je doučování součástí Národního plánu doučování a Národního plánu obnovy. Iniciativa doučování pod APIV B a ČvT se tak ocitla na druhé koleji, a to především vzhledem k tomu, že na rozdíl od prvně jmenovaného doučování je dobrovolnickou činností (doučující nedostávají zaplacení). S přílivem peněz pro doučující pod Národním plánem doučování odpadlo ze spolupráce s APIV B několik fakult, snížila se i poptávka ze strany škol. Školy si mohou dovolit zaplatit koho chtějí. Studenti zároveň cítí možnost si za stejnou práci přivydělat. Doučování APIV B a ČvT je uvedeno na webových stránkách Plánů např. jako doplňková služba ve chvíli, kdy škola na doučování vyčerpá přidělené finanční prostředky.

KA 5 se zabývá rovněž evaluací doučování. Školy a studenti VŠ vyplňují evaluační dotazníky. V souhrnné zprávě jsou tak popsány pozitivní i negativní informace vyplývající ze zkušeností s doučováním. Z výsledků vyplývá, že studenti považují doučování žáků za smysluplné. Žáci jsou někdy zcela demotivovaní, musí se proto pracovat především s jejich motivací a umožňovat jim zažít při učení úspěch. Studenti hodnotí zkušenost jako cennou pro osvojení mnoha dovedností. Pozitivní ohlas šel také ze škol. Systém vznikl jako hbitá reakce na krizovou situaci, odpovídal tomu

i velmi základní systém pro propojování nabídek s poptávkami. V posledním období došlo k zefektivnění systému, a tak ke zkrácení celého procesu.

Doučování nemá pevný obrys v systému vzdělávání ČR. Toho si všímal také 9. odborný panel spolupráce realizovaný 13. 5. 2021, ze kterého vzešlo doporučení pro MŠMT na zavedení doučování jako povinného předmětu na pedagogických fakultách.

Příjemcem doporučení z odborných panelů spolupráce projektu APIV B není vždy pouze MŠMT, může jím být projektový tým nebo např. jiný IPs. S důkladným hledáním cíle doporučení se pojí i důkladný výběr příjemce doporučení. Předchozí doporučení (z 8. odborného panelu spolupráce uskutečněného 19. 11. 2020) bylo opět určeno MŠMT a týkalo se standardu studia asistenta pedagoga (dále AP). MŠMT podmiňuje přijetí závěrů doporučení dodáním dalšího materiálu projednaného v rámci OP spolupráce, a tedy Standard činnosti AP. Standard činnosti AP se stane tématem 10. odborného panelu. Na tématu projekt spolupracuje s projektem Nová škola. Standard studia a naposledy také standard činnosti byl prodiskutován u příležitosti pravidelné konference ČvT S asistenty k lepší škole.

S dvouletým časovým odstupem se dále z hlediska spolupráce potvrzuje výhodnost spojení dvou „konkurenčních“ vzdělávacích ústavů pod nový sjednocující Národní pedagogický institut ČR. Podle koordinátorky klíčové aktivity spolupráce se tak postupně daří narušovat bariéry v podobě neochoty sdílet výstupy navzájem. *„Více jsme se otevřeli, do budoucna bude na co navazovat,“* usuzuje koordinátorka klíčové aktivity spolupráce. Ke sdílení mezi projekty přispívá neformální komunikace, která je tímto způsobem přirozeně podpořena. Díky společnému internímu systému je pro projekty jednodušší opatřit si informace i přes případnou neochotu.

Povinná spolupráce mezi současnými IPs zároveň odhalila přínosy a nedostatky současného nastavení. U většiny IPs docházelo k vzájemnému informování, ke sdílení informací, k účasti na společných informativních schůzkách a odborných panelech. Méně často se mezi projekty podařilo najít společné plochy, na kterých by mohly vznikat věcné výstupy. Příkladem může být například spolupráce projektů APIV B a SYPO na tvorbě e-learningových videí o zapojení AP ve výuce pro využití ze strany učitelů a ředitelů škol jako výsledek snah o metodickou podporu AP a vytváření vhodných podmínek na školách pro jejich práci. Pokud situace vyžaduje změnu charty ve prospěch legitimizace činnosti na základě identifikace aktuálního společného zájmu, projekty se setkávají se zdoluhavým administrativním procesem. Zástupci MŠMT se shodují, že v zájmu není věcná spolupráce, nýbrž vzájemné informování za účelem vyvarování se zahlcování mnohdy přetěžovaného terénu a působení spíše vedle sebe než se vzájemným překrýváním. *„Z mého pohledu je důležité, aby se projekty vzájemně obohacovaly různými pohledy na obdobná témata,“* doplňuje projektový administrátor.

Snaha o spolupráci se týkala také koordinace doporučení generovaných v rámci odborných panelů mezi IPs. Zrušením platformy pro scházení jednotlivých projektů organizované projektovou kanceláří MŠMT však byl tento záměr zmařen. Může za tím stát slabý zájem o institut doporučení ze strany sekce II Vzdělávání a mládeže MŠMT. Koordinátorka KA 5 APIV B se obává, že tak může být odevzdávaných doporučení od všech realizovaných OP spolupráce všech IPs příliš, mohou vznikat neadresně a stávat se tak neefektivními.

Nadále probíhají pravidelné schůzky realizátora projektu APIV B s realizátory dalších IPs.

Činnosti v KA 5 probíhají v souladu s harmonogramem a KA plní své cíle. Jako podpůrná klíčová aktivita je součástí prodloužení. V prodloužení projektu se uskuteční další dva odborné panely spolupráce a budou dále rozvíjeny nastavené aktivity dle harmonogramu prodloužení.

Další aspekty KA Spolupráce jsou dále vyhodnoceny u EO A.3.

KA 6 Řízení projektu

Zdroje:

- *ZoR 14, 15, 16 a 17 a jejich přílohy*
- *řízený rozhovor s HPM a týmovým manažerem KA 6*
- *zápisy z jednání ŘV a porad projektového týmu*

Tato KA zahrnuje řízení projektu a dokumentování jeho procesů. V rámci této aktivity je vytvořena řídicí dokumentace projektu (Strategie řízení kvality, Plán projektu, Produktový rozpad, Harmonogram projektu, Strategie řízení rizik atd.). Úkolem manažera KA je rovněž koordinace zpracování Zpráv o realizaci, vypořádání připomínek ze strany ŘO a změnová řízení. Manažer KA je zodpovědný rovněž za zadávání VZ. Kromě toho v rámci této aktivity působí interní oponentní skupina, která posuzuje odbornou kvalitu vytvořených produktů a přínos pro cílové skupiny prostřednictvím oponentního řízení. Interní oponentní skupina pravidelně posuzuje produkty projektu.

V souvislosti se Strategii 2030+ se mění prostředí a vnitřní procesy NPI ČR. Prvky jako poradenský systém, jazykové vzdělávání apod. přestávají být vnímány odděleně, ale v rámci NPI panuje snaha o jejich propojování. Zástupci projektu APIV B se snaží vytvořit základ pro oblast snižování nerovností a inkluzi. Ten má být postaven na překlopení v projektu nabytých zkušeností a lidských zdrojů do kmenové činnosti. Pokud se to podaří, konec projektu by pro školy v síti APIV neměl znamenat náraz. Pro zbytek terénu bude benefitem otisk projektu (jím prověřených aktivit a výstupů) do dalších projektů i kmenové činnosti NPI ČR.

Podstatné změny projektů APIV A a APIV B:

Institut podstatných změn byl během trvání projektů využit několikrát, a to v souvislosti s vnějšími okolnostmi a návaznými potřebami řešitelského týmu.

Změny v rámci projektu APIV A se týkaly především:

- posunutí data předložení průběžných zpráv a příkladů inspirativní praxe vytvářených KA 2 z důvodu nutného posunu šetření na školách v souvislosti s pandemií koronaviru,
- převodu prezenčních vzdělávacích akcí a OP do online podoby,
- navýšení monitorovacích indikátorů 6 00 00 Celkový počet účastníků (naplňujících bagatelní podporu) a 5 25 10 Počet pracovníků ve vzdělávání, kteří v praxi uplatňují nově získané poznatky a dovednosti.

V době tvorby této evaluační zprávy byla v procesu vnitřního připomínkového řízení žádost o změnu spočívající v prodloužení projektu do 31.12.2022. Té předchází Porada vedení MŠMT, které žádost o změnu schvaluje před předložením na ŘO OP VVV.

Změny v rámci projektu APIV B se týkaly:

- prodloužení etapy realizace,
- posunu termínu ukončení realizace projektu z 03/2022 do 12/2022,
- převodu části rozšířené přípravy DVPP – možnost převodu části nevyčerpané rozšířené přípravy ze škol s komplexní podporou na školy s vybranou podporou.

Jmenované podstatné změny v projektu jsou motivovány řešením aktuální situace a vedeny snahou o maximální eliminaci vzniku rizika či bariéry nebo přizpůsobení se potřebám cílových skupin projektů. Změny zároveň neměly vliv na stanovené cíle projektů.

Závěry projektů APIV A a APIV B

Závěry APIV A:

- Je dosaženo předpokladů vedoucích k naplnění cílů ve všech klíčových aktivitách.
- Všechny KA musely reagovat na epidemická opatření posunutím či modifikací některých aktivit a přechodem do online prostředí.
- Nejzásadnější bariéry související s pandemií koronaviru a epidemickými opatření se nejvíce projeví u KA 2 a KA 5. V době přípravy 4. evaluační zprávy probíhá vnitřní připomínkové řízení před Poradou vedení k žádosti o změnu projektu, která spočívá v prodloužení termínu dokončení těchto dvou aktivit, a dále pak aktivity související s řízením projektu, evaluací a spoluprací do konce roku 2022. Aktivity KA 3 a KA 4 budou dokončeny v původním termínu.
- V rámci KA 2 jsou průběžně MŠMT předávány výstupy z šetření. Výstupy KA 2 dle zástupců MŠMT a ŘV naplňují očekávání. Výzkumná zjištění jsou využívána pro návrhy úprav již zrealizovaných opatření (např. k úpravám vyhlášky 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných) a formulaci návrhů na změny vedoucí ke zkvalitnění vzdělávání (např. návrhy na revizi RVP). Výsledky šetření jsou významným způsobem reflektovány při nastavení vzdělávání pedagogických pracovníků, a to jak v rámci pregraduálního vzdělávání, tak v rámci DVPP. Kromě toho produkuje klíčová aktivita i další výstupy využívané odbornou veřejností. Projektový tým se nadále intenzivně věnuje šíření výsledků výzkumu a vybraných zjištění mezi odbornou pedagogickou veřejnost prostřednictvím prezentací na mezinárodních vědeckých konferencích.
- Projektový tým KA 2 flexibilně reaguje na aktuální epidemická opatření zařazením mimořádné etapy šetření spočívající v šetření zkušeností s realizací individuální podpory žáků během vzdálené výuky a rovněž na výsledky šetření, kdy bylo do KA 2 zařazeno šetření zaměřené na začleňování žáků s PAS a dalšími neurologickými obtížemi do heterogenní třídy.
- Harmonogram KA 2 musel být v reakci na epidemická opatření upraven a je požádáno o její prodloužení do 31. 12. 2022.
- V rámci KA 3 jsou nadále realizovány webináře. Ty jsou vedeny jako metodická podpora nejen lektorům APIV B, ale jsou otevřeny široké pedagogické veřejnosti. O webináře je ze strany pedagogické veřejnosti značný zájem. Pilotně ověřeno a dokončeno bylo všech 10 specializačních modulů a dokončen byl již jeden dlouhodobý výcvik zaměřený na aplikovanou behaviorální analýzu. Ověřené specializační moduly a dlouhodobé výcviky budou předány kmenové činnosti NPI ČR k akreditaci MŠMT a následné realizaci v systému

DVPP v NPI ČR. Projektový tým se snaží zvýšit povědomí pedagogické veřejnosti o připravených specializačních modulech a dlouhodobých výcvicích prostřednictvím tzv. infowebinářů. KA 3 má veškeré předpoklady zdárného dokončení v původně stanoveném termínu 30. 4. 2022, většina plánovaných výstupů je již odevzdána. Z vyjádření cílových skupin a odborných panelů lze konstatovat, že KA 3 naplňuje své cíle.

- V rámci KA 4 již jsou dokončeny všechny tři části nástroje na zjišťování jazykových kompetencí žáků cizinců. Diagnostický test je vložený v elektronickém testovacím prostředí InspIS SET a v současné době probíhá jeho pilotáž. Část 2 a 3, tj. Rozhovor se žákem s odlišným mateřským jazykem a Učitelovo hodnocení jazykové kompetence žáka v češtině, které je možné využít nezávisle na testu, byly zveřejněny na webu NPI ČR a ve zkušebním režimu nabídnuty pedagogickým pracovníkům k využití. Monitoring pedagogické realizace podpůrných opatření pro žáky-cizince realizovaný v rámci KA 4, byl využit pro úpravu systému podpory jazykové přípravy žáků-cizinců. KA 4 probíhá v souladu s harmonogramem a výstupy budou odevzdány v původním termínu, tedy v dubnu 2022.
- V rámci KA 5 je vytvářen referenční rámec pro český znakový jazyk. Jedná se o velmi komplexní a unikátní materiál, který doposud nebyl ani v mezinárodním měřítku zpracován. Referenční rámec bude zpracován jednak v textové formě, zároveň však pro použití cílovými skupinami musí být zpracován rovněž v českém znakovém jazyku. Tento překlad tak bude mít podobu stovek videonahrávek. V současné době jsou již k dispozici některé mezivýstupy – 1. a 2. část RR pro ČZJ, části popisů úrovní A1 – B2, dokončována je 3. část RR, Vokabulář, Glosář, doplňována je knihovna rešerší.
- Na KA 5 měla negativní dopad pandemie koronaviru a s tím spojená mimořádná opatření. Epidemická opatření jakož i nemocnost a nucené karantény členů týmu zkomplikovaly realizaci některých dílčích aktivit. Dle dostupných informací ke zpoždění dochází z důvodu přesunu prezenčních jednání a komunikace do online formy, která je pro dvojjazyčnou komunikaci (český znakový jazyk a český jazyk) časově i technicky náročnější. Z toho důvodu projekt APIV A projednává prodloužení této aktivity do 31. 12. 2022.

Závěry APIV B:

- Čerpání služeb ze strany škol bylo obnoveno především díky rozšíření režimu online na velkou část VP a služeb. Za méně vhodné služby z hlediska online vzdělávání jsou považovány mentoring a stáže. Roli sehrál i potřebný čas na plný přechod škol do online prostředí. Online prostředí projektu přineslo řadu výhod a stalo se řešením dlouhodobého problému s dostupností VP v některých regionech. Přechod do online prostředí se stal také bodem zlomu pro lektory. Většina těch, kteří nepřešli ke školení online, nyní školí s velmi malou frekvencí nebo vůbec. Online vzdělávání bylo přijato velmi kladně, přestože prezenční forma je hodnocena stále o něco lépe.
- Důsledkem pandemie je prodloužení projektu do konce roku 2022. Obsahem prodloužení bude vyčerpání kapacit jednotlivých druhů podpory školami ve školní síti APIV. Navíc budou uskutečňovány nové aktivity: 1. platforma pro sdílení zkušeností mezi pedagogy a managementem škol a platforma pro sdílení zkušeností mezi ŠPP, 2. tzv. informačně-vzdělávací programy. Záměrem projektového týmu je nabídnout trendy, aktuální a zároveň kvalitně zpracovaná témata i vně školní síti APIV a zároveň podpořit udržitelnost projektu – akce by měly být realizovatelné i po skončení projektu. Zhruba stovka škol se rozhodla nepokračovat v prodloužení projektu.

- V současné době je vyvíjena aktivita směrem k dočerpání jednotlivých služeb. Převody volných kapacit mezi zapojenými školami jsou řešeny prostřednictvím dodatků smluv o zapojení škol do projektu. Dočerpání služeb je podporováno rovněž aktivizací účastníků vzdělávání (mimo ty, kteří nejsou schopni daný objem splnit např. z důvodu změny zaměstnání, čerpání mateřské dovolené, nemoci, odchodu do důchodu atp.), kteří zatím nemají dočerpanou BP, v čerpání služeb před ukončením spolupráce se školou skrze CP a dále školního garanta APIV. Dosažení hranice splnění bagatelní podpory se tak daří. KA 1 i KA 2 naplňují své cíle.
- U některých druhů vzdělávání v rámci projektu došlo k trvalému převodu realizace do online prostředí. Jedná se o školení v prezentačních a lektorských dovednostech určené především lektorům nebo vzdělávání pro samosprávu a státní správu. Účast na těchto školeních se od zavedení online režimu značně zvýšila.
- V pozdní fázi realizace se KA 3 věnuje propagaci vytvořených výstupů, šíření povědomí o projektu a tématu SV. Jsou rozvíjeny a také navazovány nové mediální spolupráce. Díky prodloužení projektu dochází postupně k dokončení realizace stanoveného počtu informačních seminářů. Informační semináře byly převedeny do online formy, realizovány jsou v současnosti prezenčně i online. Návštěvnost interaktivní aplikace Zapojmevšechny.cz stabilně roste, ambicí do budoucna je stát se vyhledávanou doménou pro témata SV.
- KA 4 se v současnosti intenzivně věnuje přípravě výstupního šetření dokládajícího dopady projektu u hlavních CS, pedagogů a managementu škol. Zvláště bude zpracována zpráva z dotazování SVČ, ZUŠ a VOŠ. Širší projektový tým APIV B intenzivně využívá výstupy interní evaluace.
- OPLA se v uplynulém období věnovala monitoringu ŠIKK. V návaznosti bylo uskutečněno setkání mezi zástupci krajů a MŠMT, které bylo hodnoceno jako přínosné. Poslední činností OPLA bude zpětná vazba k výstupům APIV B.
V současné době je realizována iniciativa doučování jako odezva na rozevírání nůžek mezi běžnými a sociálně nebo jiným způsobem znevýhodněnými žáky v důsledku probíhající distanční výuky coby protiepidemickým opatřením. KA 5 APIV B na činnosti spolupracuje s organizací ČVT. Doučování se stalo tématem 9. odborného panelu spolupráce, který se uskutečnil v květnu roku 2021. Předchozí i následující OP byl věnován tématu standardu studia a činnosti AP.

4.2 Rizika a bariéry projektů

EO A.1. Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektů APIV v souladu s projektovou žádostí?

A.1.3. Existují rizika, která ohrožují realizaci projektu a dosažení cílů?

A.1.5. Co v průběhu projektu považuje realizační tým za největší bariéry úspěšné realizace?

Zdroje informací:

- řízené rozhovory s manažery KA a HPM projektů APIV
- řízené rozhovory s garanty APIV zapojených škol
- řízené rozhovory s pracovníky Center podpory
- řízené rozhovory se zástupci MŠMT, zástupci ŘV, věcným garantem výzvy a administrátorem projektu

Evaluátor s ohledem na logickou návaznost a minimalizaci nadbytečných kroků sloučil řešení dílčích otázek A.1.3 a A.1.5. Společné řešení obou dílčích otázek vychází z úvahy, že rizika realizace projektu lze zároveň vnímat jako potenciální bariéry, které se prozatím neprojeví. Bariéry jsou pak skutečnosti, které již nastaly.

Rizika projektů APIV A a B byla definovaná již v Chartě projektu. V úvodní fázi projektů byla nastavena Strategie řízení rizik a byly pro oba projekty zpracovány katalogy/registry rizik. Vzhledem k tomu, že s těmito dokumenty je v rámci projektového řízení systematicky pracováno, evaluátor se v terénních šetřeních soustředil především na identifikaci případných dalších rizik a vzniklých bariér.

4.2.1 Rizika projektů

Rizika projektů jsou vyhodnocena tabulkovou formou.

Pravděpodobnost výskytu/četnost výskytu rizika znázorňuje stupnice od 1 (téměř vyloučená) do 5 (téměř jistá).

Riziko s vyšším hodnocením pravděpodobnosti/četnosti indikuje častý výskyt rizika, trvalé nebo očekávatelné nebezpečí výskytu rizika a s nižším hodnocením pravděpodobnosti/četnosti pak riziko nepravděpodobné, ale s možným výskytem, kdy nebezpečí hrozí výjimečně.

Závažnost rizika je klasifikována na stupnici od 1 – nejnižší – do 5 – nejvyšší závažnosti.

Riziko s vysokou závažností je takové, které může způsobit ohrožení nebo narušení vývoje projektu, nicméně výběrem správného opatření a kvalitním řízením je možno dosáhnout požadovaných parametrů v plánovaných termínech. Riziko s nízkou závažností může způsobit pouze nepodstatné narušení projektu, operativním řízením lze obnovit plánovaný vývoj.

Pro každé z rizik byla navržena opatření k předcházení/eliminaci rizika.

Tabulka 2: Analýza a řízení rizik

Riziko	Pravděpodobnost výskytu	Závažnost rizika	Popis předcházení / eliminace rizika
Rizika interní			
<p>Časová náročnost přípravy referenčního rámce pro český znakový jazyk – KA 5 APIV A</p> <p>Pandemie koronaviru a s tím spojená epidemická opatření se negativně projevila na realizaci KA 5 a vznikla tak bariéra úspěšné realizace KA 5. KA 5 musela být z toho důvodu prodloužena do konce roku 2022. Aktualizovaný harmonogram se jeví reálný i nadále však KA 5 pracuje s limitovanou časovou kapacitou pro tvorbu RR pro ČZJ. V případě dalších nepředvídatelných omezení v souvislosti s pandemickou situací nadále hrozí, že opět může dojít ke zpoždění některých dílčích aktivit.</p>	5	4	<p>Na harmonogram má nadále vliv současná situace spojená s epidemickými opatřeními, která zpožďují realizaci některých dílčích činností.</p> <p>Vzhledem k nepředvídatelnému vývoji pandemie koronaviru je nadále i prodloužený termín dokončení KA 5, resp. celého projektu, ohrožen.</p> <p>S přihlédnutím k dosavadnímu vývoji pandemie koronaviru nadále platí, že pravděpodobnost rizika byla zvýšena na 5. Projektový tým KA 5 již zavedl opatření na předcházení tohoto rizika, nadále však existují faktory, které tým ovlivnit ze své pozice nemůže (nepředvídatelnost epidemických opatření, nemocnost v týmu).</p>
<p>Zajištění dostatečného vzorku při šetření klimatu třídy – KA 2 APIV A</p> <p>Riziko získání dostatečného vzorku při jednotlivých etapách monitoringu/výzkumu společného vzdělávání bylo již identifikováno v rámci Charty projektu. Riziko je pouze konkretizováno na IV. etapu výzkumu, která spočívá v šetření klimatu třídy.</p>			<p>Šetření klimatu třídy je nutné provádět přímo na školách během prezenční výuky a předpokládá, že třídy jsou do určité míry stabilizované. Podmínky na školách v současné situaci z důvodu epidemických opatření realizaci šetření neumožňují. Identifikované riziko bylo naplněno a stalo se bariérou realizace šetření. Problematika je tak podrobně popsána v kapitole Bariéry.</p>
<p>Zajištění dostatečného vzorku pro opakované šetření pedagogických procesů na ZŠ – KA 2 APIV A</p> <p>Riziko získání dostatečného vzorku při jednotlivých etapách monitoringu/výzkumu společného vzdělávání bylo již identifikováno v rámci Charty projektu. Riziko je pouze konkretizováno na V. etapu výzkumu, která spočívá v opakovaném průřezovém šetření pedagogických procesů v ZŠ.</p>	4	3	<p>V souvislosti s pandemií koronaviru a epidemickými opatřeními se u škol projevuje ještě větší neochota se šetření účastnit, než bylo v Chartě projektu předpokládáno. Nadále hrozí omezení přístupu do škol a u škol se projevuje rovněž jejich vysoké zatížení a určitá frustrace.</p> <p>Současná situace s sebou nese rizika, že se podaří shromáždit dostatek dat a taková data, aby byla srovnatelná. V případě problémů se zajištěním dostatečného vzorku pro šetření bude třeba šetření omezit v závislosti na podmínkách.</p>
<p>Lektorské zajištění specializačních modulů vytvořených pilotně ověřených v KA 3 APIV A</p>	2	4	<p>Ověřené specializační moduly a dlouhodobé výcviky budou předány kmenové činnosti NPI ČR k akreditaci MŠMT a následně realizaci v systému DVPP v NPI ČR. Proškolení lektori by měli spolupracovat s jednotlivými Krajskými centry podpory NPI ČR a lektorský zajišťovat realizaci pro PP škol a školských zařízení. Očekávaný efekt budou vzdělávací moduly mít pouze tehdy, pokud dojde k jejich převzetí kmenovou činností a nabídnutí modulů do terénu.</p> <p>Projektový tým APIV A v této věci učinil opakované kroky směřující k domluvě na další realizaci, ale prozatím v této věci ze strany kmenové činnosti nedošlo k výraznějšímu posunu. V současné době tedy</p>

Riziko	Pravděpodobnost výskytu	Závažnost rizika	Popis předcházení / eliminace rizika
			panuje nejistota, zda budou moduly převzaty do kmenové činnosti NPI ČR a nabízeny v terénu. Tato nejistota a neexistence předběžné nabídky spolupráce proškoleným druholektorům ze strany kmenové činnosti NPI ČR snižuje pravděpodobnost přetrvávajícího zájmu druholektorů o spolupráci s NPI ČR v kontextu lektorského zajištění pilotně ověřených modulů.
<p>Riziko nenaplnění bagatelní podpory VP a VPP u některých škol – KA 1 a KA 2 APIV B</p> <p>Riziko identifikované v minulém evaluovaném období spočívající v nenaplnění bagatelní podpory u PP a VPP zejména z později přístupivších škol nebo z méně intenzivně čerpajících škol nadále není aktuální.</p>			<p>Riziko bylo eliminováno přerozdělením podpory směrem ke školám s vybranou podporou, které doposud nemohly čerpat individualizované služby poskytované projektem. K přerozdělení podpory (DVPP) došlo rovněž od škol, které o podporu nadále nejeví zájem, ke školám, které zájem mají. Osoby zapojené do projektu, které zatím nemají dočerpanou BP, jsou motivovány k jejímu dočerpání (mimo ty, které nejsou schopny daný objem splnit např. z důvodu změny zaměstnání, čerpání mateřské dovolené, nemoci, odchodu do důchodu atp.). Jsou zvláště motivovány k účasti např. na otevřených webinářích nebo na individualizovaných službách.</p>
<p>Riziko nepředávání jednotných informací v tématech společného vzdělávání do terénu – KA 2 APIV B</p> <p>V rámci KA 2 APIV B „Vzdělávání“ dochází k úpravám výukových a metodických materiálů vytvořených jako výstup projektu APIV A. Současná běžná praxe APIV B spočívající v různé míře úprav VP, by měla procházet standardizovaným procesem, který přispěje k tomu, že bude nadále probíhat jednotná prezentace témat společného vzdělávání v terénu. V současné době není definován standardizovaný proces, zda úpravy provedené ve výukových a metodických materiálech jsou skutečně pouze dílčího či zásadního charakteru a zároveň není zcela zřejmé, zda zásadní úpravy podléhají „pouze“ schválení ŘV či rovněž posouzení projektového týmu KA 3 projektu APIV A.</p>	1	1	<p>Pro eliminaci rizika bylo doporučeno</p> <p>a) předložit všechny VP s komplexněji provedenými úpravami projektovému týmu APIV A k posouzení (pokud již v minulosti nebyly změny ze strany APIV A odsouhlaseny). Zároveň by měl příjemce v rámci revize provedených změn upřesnit, zda jsou úpravy v souladu s akreditací kurzů.</p> <p>b) Doporučení platí analogicky i do budoucna pro případné další úpravy s potřebou definovat oficiální proces pro realizaci změn VP (kdo určuje, zda se jedná o zásadní /neformální změnu a jaký je následný postup). Oficiální proces pro posouzení změn je potřebné definovat se souhlasem APIV A.</p> <p>Vzhledem k tomu, že doporučení nebylo projektovými týmy zohledněno, je riziko nadále platné, nicméně pravděpodobnost výskytu rizika bylo sníženo na 1. Podrobněji k vypořádání doporučení viz kapitola Doporučení.</p>
<p>Rizika spojená s optimalizací CP – nedostatečná personální kapacita, zástupci CP neznají terén přiděleného územím – KA 1 APIV B</p> <p>K personální optimalizaci CP došlo v souvislosti s překlápěním projektu do jeho prodloužení a zároveň původním řádným ukončením. U této příležitosti školní síť APIV opustila přibližně ¼ škol.</p>	3	2	<p>Optimalizace byla provedena na základě odhadu situace týmovým manažerem. Týmový manažer v případě identifikace významného počtu problematických situací spojených s chodem CP může podnikat kroky směrem k posílení pracoviště.</p>

Riziko	Pravděpodobnost výskytu	Závažnost rizika	Popis předcházení / eliminace rizika
<p>Došlo k redukci pracovníků projektu na jednotlivých CP a zároveň i k přerozdělení krajů tak, že někteří pracovníci nově působí v kraji bez znalosti terénu. Ačkoli např. komunikace může probíhat v menším množství aktérů efektivněji a může tak např. docházet k rychlejšímu dosažení bagatelní podpory účastníky vzdělávání, není jasné, zda vzhledem k vysokému počtu akcí, které mají být v prodloužení realizovány, nebudou chybět personální kapacity. Přerozdělení regionů mezi zredukovaný počet pracovníků CP může v případě jejich neznalosti terénu a také naopak – terén nezná osobu pracovníka – vést ke snížení intenzity konzultační činnosti CP. Ta podle týmového manažera KA 1 může být často založena na navázaných osobních vztazích.</p>			
Rizika externí			
<p>Rizika spojená s pandemií koronaviru a s epidemickými opatřeními zamezujícími jeho šíření</p> <p>Pandemie koronaviru představuje pro oba projektu riziko spočívající ve zvýšené nemocnosti členů projektových týmů, případně nutnosti nařízených karantén. Epidemická opatření zaváděná vládou s cílem zamezit šíření koronaviru pak rovněž mají vliv na realizaci některých dílčích činností v rámci klíčových aktivit obou projektů.</p>	5	5	<p>Oba projekty na vzniklá rizika pružně reagují a daří se hledat možná řešení na eliminaci rizik. V současné době představuje nepředvídatelný vývoj pandemie a s ní spojená epidemická opatření nadále riziko. Současně se však již pandemie i epidemická opatření i projevila a vznikly tak bariéry zdárného dokončení některých KA. Podrobně je problematika popsána níže.</p>

Rizika spojená s pandemií koronaviru a s epidemickými opatřeními zamezujícími jeho šíření

Nejvýznamnějším rizikem obou projektů je nadále přetrvávající pandemie koronaviru a s tím související vládní epidemická opatření zamezující jejímu šíření. Epidemická opatření se školního prostředí dotkla významným způsobem a mají tak zásadní vliv i na realizaci projektů, které jsou se školním prostředím úzce spjaté.

Obecně pandemie koronaviru a s tím související epidemická opatření zavedená státem vytváří rizika, která nejsou projektové týmy schopny ovlivnit.

- Epidemická opatření spočívající mimo jiné v uzavření škol, což znemožňuje přímý kontakt a spolupráci se školami.
- V důsledku omezených možností shromažďování je nutné mnoho pracovních činností přenést do online prostoru (např. porady týmů, schůzky, konzultace).
- Do online prostoru je nutné převést i realizaci některých výstupů projektu: odborné panely, vzdělávací programy apod.).
- Projevuje se zvýšená nemocnost pracovníků, ev. nutnost nastoupit do nařízené karantény.

- Problematické je i zajišťování recenzentů či prezentujících i účastníků na odborných panelech. Projevuje se jak nemocnost, tak také odborníci z řad pedagogů jsou přetíženi novými povinnostmi spojenými s realizací distanční či kombinované výuky, což je pro ně časově i organizačně náročnější a nemají tudíž potřebné kapacity pro účast na odborných panelech. Z dostupných informací je účast na odborných panelech uspokojivá, avšak značně kolísá, a to i během konání odborného panelu. Online forma umožňuje odborníkům zúčastnit se více OP, protože odpadá nutnost cestování, nicméně stejně jako je jednoduché se k OP připojit, tak je také jednoduché se i odpojit.
- Dalším problémem, který není možné ze strany projektových týmů ovlivnit, je technické zázemí spolupracovníků a externích účastníků OP a rychlost jejich připojení. Toto riziko se však daří díky organizační podpoře koordinátorek spolupráce eliminovat.

Jako nejzásadnější riziko projektové týmy obou projektů identifikují nemožnost predikce vývoje pandemie a s tím spojených epidemických opatření.

Epidemická opatření pak mají přímý vliv na realizaci jednotlivých KA obou projektů. Některá rizika se již projevila a představují bariéru úspěšného dokončení některých KA. Některé KA budou muset být prodlouženy v souvislosti s tím do konce roku 2022. Konkrétně v době zpracování této evaluační zprávy probíhá vnitřní připomínkové řízení žádosti o změnu před Poradou vedení MŠMT, která spočívá v prodloužení termínu dokončení KA 2 a KA 5 projektu APIV A. Schváleno již bylo prodloužení KA 1, KA 2 a KA 3 projektu APIV B. Pro některé KA pak nadále pokračování pandemie a epidemická opatření představují riziko. Bariéry, které v souvislosti s pokračující pandemií koronaviru již vznikly, a jsou také důvodem k prodloužení obou projektů, jsou popsány níže.

APIV A

KA 2 Sledování, plánování, hodnocení společného (inkluzivního) vzdělávání

V případě KA 2 projektu APIV A hrozí, že se nepodaří zrealizovat opakované průřezové šetření pedagogických procesů na ZŠ v předpokládaném rozsahu (V. etapa výzkumu), a to z důvodu nemožnosti přístupu do škol anebo z důvodu neochoty škol se šetření účastnit (školy jsou zatíženy kompenzováním svého uzavření v předchozím období a je tak obtížnější s nimi navázat spolupráci). Pro porovnatelnost dat z prvotního a opakovaného šetření, je třeba zajistit, aby se do opakovaného šetření zapojilo 140 škol. Ideálně těch, které se účastnily prvního šetření. Dle vyjádření manažerky KA 2 „*Je třeba osobní angažovanosti členů projektového týmu v zajištění účasti škol do šetření*“. V případě, že by některá škola ze vzorku i přesto vypadla, je třeba tuto školu nahradit školou se srovnatelnými parametry. V případě problémů se zajištěním dostatečného vzorku pro šetření bude třeba šetření omezit v závislosti na podmínkách.

KA 5 Vytvoření referenčního rámce pro český znakový jazyk

V případě KA 5 APIV A pak hrozí další zpoždování dílčích aktivit z důvodu nemocnosti či nucené karantény členů týmu. Toto riziko nelze ani v nastávajícím období vyloučit. Ke zpoždování může dojít také z důvodu nutnosti přesunu prezenčních jednání a komunikace do online formy, která je pro dvojjazyčnou komunikaci (český znakový jazyk a český jazyk) časově i technicky náročnější. Dle odborného oponenta „*přetrvává riziko v možnostech neporozumění uvnitř týmu, kdy se setkávají slyšící a neslyšící kolegové (jedni komunikují mluvenou češtinou, druzí českým znakovým jazykem), kteří jsou nuceni komunikovat vzdálenou formou, často tedy prostřednictvím psané češtiny. A to není*

pro danou situaci ideální. Riziko neporozumění je tady relativně vysoké oproti komunikaci tváří v tvář v reálném prostoru a čase. Bohužel se s tím nedá dělat více, než že se realizační tým snaží problémům předcházet. Vše je navíc velmi významně podpořeno obrovskou motivací všech členů týmu. Jen díky tomu se okamžitě řeší sebemenší náznaky problémů a potíží.“

KA 3 Příprava programů DVPP a KA 4 Výuka češtiny jako druhého jazyka pro žáky-cizince

KA 3 a 4 APIV A sice zaznamenaly problémy v souvislosti s pandemií a epidemickými opatřeními, nicméně s těmito problémy se již vyrovnaly a pokračování pandemie nepředstavuje riziko jejich dokončení, které je plánováno v původním termínu, tj. 30. 4. 2022.

APIV B

Pro KA 1, KA 2 a KA 3 projektu APIV B pokračování pandemie a epidemická opatření zásadnějším riziko nepředstavují, protože projekt přijal taková opatření, že i v případě pokračování koronavirové krize je projekt ve stanoveném (prodlouženém) čase schopen plánované aktivity zrealizovat. Existující potenciální rizika spíše než ohrožení naplnění cílů projektu znamenají nevyužití příležitosti prezentace zajímavých služeb pro školy tak, aby si mohly případně, v budoucnu využívané, služby dostatečně „osahat“.

KA 1 Metodicko-koordinační síť

Pokud se podaří udržet nastolený trend čerpání volných kapacit, dá se předpokládat úspěšné vyčerpání celkové dotace služeb a naplnění indikátorů. Projektový tým je připraven pružně reagovat na stagnaci čerpání navázáním komunikace se školami a případně i dalším přerozdělením volných kapacit. Část dotace pro koučink a expertní služby byla v rámci prodloužení projektu využita pro služby, které jsou zaváděny nově v prodloužení projektu. Úspěšné dočerpání těchto nových kapacit je otázkou zejména v případě dalšího uzavření škol v nadcházejícím období. Školy sice online vzdělávání hojně využívají, v případě že by ale jejich vybraní zástupci měli absolvovat v online vše, co je naplánované (DVPP, stáže i platformy) hrozí nebezpečí zahlcení terénu a obtížná konzumace tak velkého objemu online podpory pro účastníky vzdělávání. Nové služby bez dostatečné zkušenosti účastníků by mohly zůstat nevyužity z důvodu nedostatku zájmu. Změna tak nezpůsobuje ubírání služeb zapojeným školám, neboť rezerva je větší, než jsou školy schopny vyčerpat. Na nové služby je čerpána právě tato rezerva.

Možnosti realizace naplánovaného objemu stáží se stále pojí ke scénáři, kdy během školního roku 2021/2022 nedojde k významnému uzavření škol a zavedení plošné distanční výuky. Projektový tým předběžně zjišťoval informace od IPs IKV o možnostech online stáží. Zástupci projektu se ale domnívají, že pokud by došlo na nutnost zavádění i tohoto druhu služby online, nebyl by o stáže stejný zájem, jako by tomu bylo v případě prezenční formy.

KA 2 Vzdělávání

Také u KA 2 se potenciální rizika spojená s pandemií koronaviru a protiepidemických opatření proti jeho šíření vážou k nárokům na vzdělávání cílových skupin v online prostředí. V této souvislosti jsou kromě zahlcení terénu online možnostmi vzdělávání zmiňovány také kapacity lektorů, mentorů, koučů a dalších odborných pracovníků. Potřeby škol jsou v současné situaci pokryty právě akorát při maximálním využití kapacity školitelů. Pokud by někteří klíčoví pracovníci ze vzdělávacího procesu odpadli, může vzniknout problém s naplňováním potřeb škol.

Personální riziko identifikované v minulém období v podobě nezastupitelnosti osoby metodika online vzdělávání bylo eliminováno za pomoci proškolení pracovníků CP.

KA 3 Veřejnost

Splnění cílů KA 3 v souvislosti s pandemií a epidemickými opatřeními bylo ohroženo. Prodloužení projektu spolu s KA do 31. 12. 2022 a umožnění organizace informačních seminářů online pomohlo tyto problémy eliminovat.

Prodlouženy pak budou i další KA související se zajištěním řízení a evaluace projektů a zajištěním organizace odborných panelů. Pro tyto aktivity pandemie ani epidemická opatření nepředstavují riziko.

4.2.2 Bariéry projektů

Bariéry spojené s pandemií koronaviru a s epidemickými opatřeními zamezujícími jeho šíření

V minulé PZ byla u obou projektů identifikována rizika související s pandemií koronaviru a s epidemickými opatřeními zamezujícími jeho šíření. Zároveň někteří manažeři KA avizovali, že ač v době zpracování 3. PZ pandemie a epidemická opatření ještě nepředstavují bariéru úspěšné realizace těchto KA, další pokračování pandemie již budou mít na realizaci KA zásadní vliv. V současné době tak je možné naplnění rizik vyhodnotit a vzniklé bariéry popsat.

Níže popsané bariéry vyústily v potřebu prodloužení obou projektů APIV A a APIV B do 31. 12. 2022. V současné době je podána projektem APIV A v tomto smyslu žádost o změnu. Prodloužení projektu APIV B bylo schváleno k 1. 12. 2021.

Dle vyjádření HPM projektu APIV A „Prodloužení doby realizace projektu v konkrétních aktivitách vytvoří časový prostor pro jejich reálné dokončení a zajistí realizaci výstupů projektu v odpovídající kvalitě, čímž dojde k minimalizaci dopadů pandemie koronaviru a tím také naplnění definovaného cíle projektu při dodržení nastavených kritérií.“

APIV A

KA 2 Sledování, plánování, hodnocení společného (inkluzivního) vzdělávání

V souvislosti se vzniklými bariérami bylo třeba přehodnotit plán šetření. Vzhledem k situaci na školách, kdy po většinu minulého školního roku probíhala distanční výuka a byl omezen vstup do škol, se jako nerealizovatelné ukázalo šetření klimatu třídy. Toto šetření bylo nahrazeno šetřením zaměřeným na začleňování žáků s PAS a podobnými neurologickými obtížemi do heterogenních tříd na běžných školách. Téma šetření je původnímu šetření klimatu třídy blízké, neboť problémy v klimatu třídy mohou mít souvislost se složením třídy (ve smyslu začleňování žáků s PAS a podobnými neurologickými obtížemi). Tato úprava nemá negativní vliv na naplnění cílů šetření.

Zpoždění znamenalo opakované šetření pedagogických procesů na ZŠ. S pokračující pandemií projektový tým narážel na mnoha školách na neochotu účastnit se výzkumných šetření z důvodu pracovního vytížení. Šetření je tak třeba více rozložit v čase a vyčkat stabilizace situace na školách. Z toho důvodu bylo požádáno o prodloužení této KA do konce roku 2022.

V podkladech pro příslušnou ŽoZ (interní dokument, verze 3 z 6. 9. 2021) se uvádí, že v současné době *„Nelze realizovat srovnání a vyhodnocení posunu od zahájení šetření. Pro závěrečnou etapu*

monitoringu je třeba, aby nastaly příznivé podmínky, které budou srovnatelné se situací před pandemií. Nejbližší možné zahájení tohoto šetření je až v novém školním roce 2021/2022 (v případě příznivého vývoje), data bude poté třeba zpracovat a vyhodnotit. Nedodržením tohoto postupu by byla sebraná data nerelevantní a nebylo by možné zpracovat závěrečnou zprávu.“

KA 3 Příprava programů DVPP

KA 3 se epidemická opatření dotkla především z hlediska realizace pilotáží. Pilotáže byly převedeny do online prostředí. Vznikly nové formy online vzdělávání, což přineslo nové zkušenosti. V případě některých pilotáží se dospělo k závěru, že pro některé typy výcviků nejsou nejvhodnější, resp. jedná se o nouzové řešení, vzdělávací moduly touto formou za určitých podmínek přesto realizovat lze. To je především případ výuky českého znakového jazyka. V případě jiných vzdělávacích modulů naopak jejich realizace online formou představuje příležitost, protože může zvyšovat profesní kompetence širší cílové skupině. KA 3 má nyní všechny předpoklady úspěšného ukončení v původním termínu, tj. 30. 4. 2022.

KA 4 Výuka češtiny jako druhého jazyka pro žáky-cizince

Z důvodu přetrvávajících epidemických opatření není možné provádět kvantitativní pilotáž diagnostického nástroje, která musí probíhat přímo na školách a měla zahrnovat několik set dětí. Z toho důvodu byla modifikována metodika pilotáže a pilotáž k ověření diagnostického nástroje je nyní plánována jako kvalitativní. Kvalitativní pilotáž neklade tak vysoké nároky na počty zapojených žáků-cizinců a současně umožňuje získat relevantní zpětnou vazbu k nastavení a funkčnosti diagnostického nástroje. Problémy v důsledku pandemie koronaviru se objevily i při realizaci první fáze kvalitativní pilotáže, nicméně vzhledem ke zvolené formě pilotáže, kdy nebude třeba pracovat s větším počtem dětí, neměla by další epidemická opatření ve školách mít dopad na realizaci aktivity. KA 4 má nyní všechny předpoklady úspěšného ukončení v původním termínu, tj. 30. 4. 2022.

KA 5 Vytvoření referenčního rámce pro český znakový jazyk

Realizace KA 5 byla ovlivněna nemocností členů týmu a nařízenými karanténami. Vliv také měl přesun prezenčních jednání a komunikace do online formy, která je pro dvojjazyčnou komunikaci (český znakový jazyk a český jazyk) časově i technicky náročnější. Díky tomu došlo ke zpoždění některých dílčích aktivit. Vzhledem k tomu, že jednotlivé dílčí aktivity na sebe úzce navazují, projevuje se zpoždění v dílčí aktivitě rovněž na celkovém termínu dokončení finálního produktu. V současné době vyžaduje KA 5 pro zdárné dokončení výstupu prodloužení do 31. 12. 2022.

V podkladech pro příslušnou ŽoZ se uvádí „Vzhledem k faktu, že práce jednotlivých týmů jsou na sebe úzce sousledně navázány a tuto logickou posloupnost nelze měnit (tvorba textu, editace textu, překlad, validace – tj. pilotní ověření výstupů dle metodiky zpětné vazby prostřednictvím mechanismů A a B, druhá úprava textu, druhé úpravy překladu, finální kontrola v obou jazycích, kódování a umístění na web) a zároveň se jedná o texty, ve kterých je nutná absolutní správnost každého slova v obou jazycích (deskriptory, stupnice) a nemůžeme si dovolit být vůči jakýmkoliv nedostatkům velkorysí, protože by to ovlivnilo elementární použití celého materiálu, projevuje se tedy jakékoliv zpoždění v rámci řetězení prací do zpoždění dalších týmů.“

KA 7 Spolupráce

V rámci KA Spolupráce bylo nutné odborné panely převést do online formy. V rámci online formy nebyl zaznamenán úbytek účastníků (naopak možnost jednoduššího připojení bez nutnosti cestování je pro některé účastníky výhodou), nicméně online forma je určitou bariérou plodnější diskuse účastníků. Potíže občas také působí technické vybavení účastníků panelů a jejich rychlost připojení k internetu. Vzniklé bariéry však nemají vliv na úspěšnou realizaci této KA.

V rámci plánovaného prodloužení projektu do 31. 12. 2022 je nicméně plánováno i prodloužení této aktivity, a to z toho důvodu, že bude nutné zajistit organizaci odborných panelů pro prodloužené KA 2 a KA 5.

APIV B

KA 1 Metodicko-koordinační síť

V souvislosti s pandemií koronaviru a protiepidemickými opatřeními proti jeho šíření došlo především ve školním roce 2020/2021 ke zdržení čerpání různých druhů podpory ze strany škol. Dalšímu nárůstu zdržení zabránila rychlá reakce projektového týmu a převod většiny služeb do online prostředí. Od druhé poloviny roku bylo navíc započato vyjednávání o prodloužení projektu až do konce roku 2022, které bylo schváleno 25. 11. 2021. Prodloužení projektu nepřináší pouze časové hledisko, jedná se o celkovou změnu přístupu. Na základě zkušeností s převodem VP do online podoby jsou nové programy a produkty od začátku designovány jako online podpora (druhotně je možné podniknout dané školení i prezenčně). Podniknuté kroky nicméně nemají vliv na vyčerpání naplánovaného balíku realizovaných stáží, které v případě opětovného uzavření škol nebudou moci být uskutečněny. Školy navíc nemusí být přímo zavřeny, již v tuto chvíli mohou neochotně přijímat osoby mimo běžné osazenstvo školy.

KA 2 Vzdělávání

Pandemie koronaviru a protiepidemická opatření dle vyjádření týmového manažera klíčové aktivity nepředstavuje riziko pro splnění závazků projektu, nýbrž bariéru jeho hladkého průběhu. Školy jsou sice schopny absolvovat zbytek vzdělávání a další podporu v online prostředí, některé však tyto možnosti akceptují pouze proto, že si jsou vědomy, že není jiná možnost. Analogicky: přestože absolvovat VP online lze v každém případě, je pravda, že ne vždy se dané téma pro online prostředí zcela hodí. Rovněž lektori, mentoři, kouči a další školitelé jsou schopni působit v online, řada z nich by dala přednost prezenčnímu způsobu školení.

KA 3 Veřejnost

Pandemie koronaviru a protiepidemická opatření proti jeho šíření ovlivnila KA 3 z hlediska znemožnění pořádání veřejných, často hromadných, akcí a účasti na nich. Veřejné akce tvořily významnou část aktivit v rámci KA.

KA 4 Evaluace

Již v minulém evaluovaném období byla identifikována oblast interní evaluace, na kterou měla vliv pandemie koronaviru a protiepidemická opatření zabraňující jeho šíření. Jedná se o kvalitativní šetření. Na místo toho bylo uskutečněno náhradní kvalitativní šetření na 14 školách, které dle vyjádření přineslo cenné informace.

KA 5 Spolupráce

V rámci KA Spolupráce bylo nutné odborné panely převést do online formy. Nebyl zaznamenán úbytek účastníků, online forma však může bránit plodné diskuzi.

Zároveň je však možné identifikovat určitá pozitiva, která pandemie koronaviru, respektive epidemická opatření na projekty měla:

- Projektové týmy prohloubily své IT dovednosti a zkušenosti s různými aplikacemi umožňujícími realizaci schůzek, konzultací či odborných panelů online formou. Online forma přitom představuje pro členy týmu či účastníky odborných panelů úsporu času (odpadá čas na nutné cestování).
- Tyto nové formy komunikace či realizace některých aktivit byly ověřeny, a tak připraveny k použití.
- V případě vzdělávání vznikly nové formy webinářů, které mají mnohem větší dosah, než prezenční formy vzdělávání a posílil se tak dopad na cílovou skupinu.
- Obecně týmy se naučili pracovat flexibilněji a reagovat na nastalé situace a s tím spojená rizika.

Společné bariéry projektů APIV A a APIV B

Administrativní nároky projektů

Jako společná bariéra obou projektů se nadále ukazují administrativní nároky projektu, které neúměrně zatěžují projektový tým.

Administrativní nároky jsou nově skloňovány zástupci projektu APIV B v souvislosti s přechodem na nový interní systém v rámci NPI ČR – Helios. *„Vždy jsme se snažili zvládat administrativu i za spolupracující externisty (odborníky). Teď, co jsme přešli na nový systém Helios, tak je to šílené. Často se na mě obrací kolegové i lektori, školy atp. Snažíme se jim ulehčit, ale poté to břímě dopadá na nás, ale s tím se asi nedá nic dělat,“* vykresluje situaci týmový manažer KA 1. Pozorovanou současnou praxí se postupně stává, že pokud má škola vstoupit do spolupráce s projektem, nepřipouští více méně žádnou administrativu. Tuto práci tak na sebe berou projektové týmy, které jsou tímto způsobem nadměrně přetěžovány. HPM APIV B v této souvislosti tuší i budoucí dopad na projektové týmy, které budou muset obsahovat více administrativních pracovníků, než je tomu v současnosti. Potřebnému zjednodušení nepřispívá ani současný hybridní systém na pomezí elektronického a papírového výkaznictví.

Jako zátěž projektového týmu, kladoucí nepřiměřené nároky na pracovní kapacit rovněž uvádí projekt APIV A termínový souběh několika externích faktorů, které se nedají uspokojivě predikovat (nároky vyplývající z realizované kontroly projektu ze strany ŘO, vypořádání připomínek z evaluací, vypořádání připomínek k ZoR). Přetížení projektového týmu se pak projevuje v momentě, kdy se tyto nároky sejdou naráz v jednom časovém okamžiku.

Bariéry projektu APIV A

Široký záběr projektu

Nadále platí, že obecně je projekt APIV A velmi široce rozkročen. Každá odborná KA řeší naprosto unikátní téma, jejichž společným jmenovatelem je společné vzdělávání a každá KA představuje velmi komplexní úkol, který zahrnuje množství dílčích aktivit. Klíčové aktivity projektu jsou nicméně dány jako povinné již samotnou výzvou.

Bariéry projektu APIV B

Nabídka VP

Dříve identifikovaná bariéra se během současného evaluovaného období se projevila v pozměněné logice. Témata VP a také otevřených webinářů v průběhu času zastarávají, oblíbená témata jsou opakována stále dokola. Vede to k mírně sníženému zájmu o vzdělávací podporu. V minulém evaluovaném období zmíněné řešení v podobě tvorby nových aktuálních témat se díky prodloužení projektu může stát skutečností. Právě na popsany vývoj reaguje projektový tým návrhem tzv. informačně-vzdělávacích seminářů, které vzniknou pro rychlé použití v dalším půl roce. Témata jsou volena tak, aby byla v současnosti pro cílové skupiny co nejaktuálnější. Semináře poté vytvářeny jako bohatý zdroj praktických ukázek a příkladů dobré praxe. Díky prodloužení projektu tak bylo možné bariéru eliminovat již v jejím začátku.

Prezentace tématu společného vzdělávání

Přestože v rámci KA 3 vzniká řada nových aktivit ve prospěch rozšíření tématu SV i mimo tradiční příjemce sdělení, tj. především odbornou veřejnost nebo přímo rodiče dětí a žáků se SVP, např. v oblasti PR a mediálních vztahů není jednoduché navázat spolupráce s velkými soukromými médii, ale i médii veřejné služby jako například Česká televize a Český rozhlas s cílem šíření problematiky SV široké veřejnosti. Manažerka KA situaci vysvětluje tak, že tento typ médií funguje především na komerční bázi, bez potřebného budgetu je navázání spolupráce velmi obtížné a často je zapotřebí velmi dlouhé vyjednávání s nejasným koncem nebo co prozatím fungovalo – osobní vztahy s členy redakce. Zásah v těchto typech médií s širším dosahem jako jsou například zpravodajské servery a lifestyle časopisy je cílem pro nadcházející období. Vzhledem k uvedenému komentáři manažerky KA i skutečnosti, že dokumentace ani rozpočet nepočítají s kampaněmi ve velkých komerčních médiích, je plnění tohoto cíle z pohledu externí evaluace chápáno jako určitá nadstavba.

Časové možnosti zástupců IPs

Bariéra přestala být aktuální s doběhnutím řady IPs (PPUČ, P-KAP, SRP) v závěru roku 2021. Do té doby v některých exponovaných obdobích během roku, jako např. listopad nebo jarní měsíce – duben, květen – byl zástupce KA vystaven konání i 3 odborných panelů v jednom týdnu včetně přípravy vlastního OP.

Uplynulé programovací období se svými IPs přineslo zkušenosti pro budoucí nastavení. Zástupci MŠMT avizují nové rozložení IPs. Měly by vzniknout maximálně 3 v oblasti regionálního školství, které budou doplněny IPo. I vzhledem k těmto informacím by měla být tato bariéra odbourána.

Náročná administrativa spojená s vykazováním projektových indikátorů u CS

Již během minulého evaluovaného období bylo intenzivně projednáváno naplňování jednotlivých indikátorů mezi projektovým týmem a zadavatelem. Byly tak eliminovány zdroje pochybností a projektový tým motivován k práci se školní sítí APIV ve prospěch dosažení plánovaných cílů. V současnosti se daří čerpat přidělenou podporu, a to i na základě řady opatření ze strany projektového týmu. Patří sem např. nepřijímání nových účastníků vzdělávání do aktivit spadajících do bagatelní podpory, zájemci o vzdělávací podporu mimo bagatelní podporu jsou vedeni pod indikátorem 5 10 16 Akce v inkluzi. Pokud se stejného VP účastní osoby se splněnou bagatelní podporou společně s osobami

mimo bagatelní podporu, jejich účast je rovněž uvedena pod 0 5 10 16. Budou sem spadat i účasti na nových druzích podpory, jako jsou platformy nebo nové IVP. HPM potvrzuje, že narovnání současného vykazování projektových indikátorů má už nyní pozitivní dopady: „*Díky uvedenému nastavení a stabilizaci situace jsou školy alespoň částečně ušetřeny vnímání tíže povinné administrativy.*“

Závěry

Byla identifikována následující interní rizika:

- Časová náročnost přípravy referenčního rámce pro český znakový jazyk (KA 5 APIV A) – pandemie koronaviru a s tím spojená epidemická opatření se negativně projevila na realizaci KA 5 a vznikla tak bariéra úspěšné realizace KA 5. KA 5 musela být z toho důvodu prodloužena do konce roku 2022. Aktualizovaný harmonogram se jeví reálný i nadále však KA 5 pracuje s limitovanou časovou kapacitou pro tvorbu RR pro ČZJ. Na harmonogram má nadále vliv současná situace spojená s epidemickými opatřeními, která zpožďují realizaci některých dílčích činností. Projektový tým KA 5 již zavedl opatření na předcházení tohoto rizika, nadále však existují faktory, které tým ovlivnit ze své pozice nemůže (nepředvídatelnost epidemických opatření, nemocnost v týmu).
- Zajištění dostatečného vzorku pro opakované šetření pedagogických procesů na ZŠ (KA 2 APIV A) – v souvislosti s pandemií koronaviru a epidemickými opatřeními se u škol projevuje ještě větší neochota se šetření účastnit, než bylo v Chartě projektu předpokládáno. Nadále hrozí omezení přístupu do škol a u škol se projevuje rovněž jejich vysoké zatížení a určitá frustrace.
- Lektorské zajištění specializačních modulů vytvořených pilotně ověřených v KA 3 APIV A – vzdělávací moduly by měly být převzaty kmenovou činností NPI ČR a nabídnuty do terénu. Projektový tým APIV A v této věci učinil opakované kroky směřující k domluvě na další realizaci, ale prozatím v této věci ze strany kmenové činnosti nedošlo k výraznějšímu posunu. Neexistence předběžné nabídky spolupráce proškoleným druholektorům ze strany kmenové činnosti NPI snižuje pravděpodobnost přetrvávajícího zájmu druholektorů o spolupráci s NPI v kontextu lektorského zajištění pilotně ověřených modulů.
- Riziko nepředávání jednotných informací v tématech společného vzdělávání do terénu – posouzení změn výukových a metodických materiálů VP, tedy toho, zda se jedná o změny zásadního či dílčího charakteru, neprochází žádným formalizovaným procesem.
- Optimalizace CP přináší nová rizika. Jedná se o personální hledisko a hledisko znalosti terénu ze strany pracovníka CP. Vzhledem k počtu plánovaných akcí není zcela jasné, zda bude současný počet pracovníků dostatečný. Menší dopad může mít fakt, že některým pracovníkům CP byly přiděleny kraje, ke kterým nemají žádný bližší vztah. Snaha o efektivní dočerpání služeb a dokončení projektu může jít v tomto případě např. na úkor konzultační činnosti, ta se v některých případech může vázat na již vytvořené interpersonální vazby, nebo doporučování vhodných témat VP pro školy dle jejich potřeb.

Bylo identifikováno rovněž externí riziko:

- Pandemie koronaviru představuje pro oba projektu riziko spočívající ve zvýšené nemocnosti členů projektových týmů, případně nutnosti nařízených karantén. Epidemická opatření

zaváděná vládou s cílem zamezit šíření koronaviru pak rovněž mají vliv na realizaci některých dílčích činností v rámci klíčových aktivit obou projektů. Oba projekty na vzniklá rizika pružně reagují a daří se hledat možná řešení na eliminaci rizik. V současné době představuje nepředvídatelný vývoj pandemie a s ní spojená epidemická opatření nadále riziko.

Byly identifikovány již existující bariéry, a to následující:

- Široký záběr projektu (APIV A), kdy realizace každé klíčové aktivity zahrnuje velké množství dílčích úkolů. Realizace klíčových aktivit je tak velmi časově i personálně náročná. Každá klíčová aktivita představuje unikátní a velmi komplexní úkol a každá by tak mohla vydat na samostatný projekt.
- V souvislosti s pandemií koronaviru a s tím spojenými epidemickými opatřeními vznikly v projektu APIV A bariéry realizace některých dílčích aktivit. Jako nerealizovatelné se ukázalo šetření klimatu třídy a došlo ke zpoždění opakovaného šetření pedagogických procesů na ZŠ v rámci KA 2. Šetření je třeba více rozložit v čase a vyčkat stabilizace situace na školách a z toho důvodu bylo požádáno o prodloužení této KA do konce roku 2022. Byla modifikována metodika pilotáže diagnostického nástroje na zjišťování jazykových kompetencí žáků-cizinců v rámci KA 4. V rámci KA 5 došlo ke zpoždění některých dílčích aktivit. Vzhledem k tomu, že jednotlivé dílčí aktivity na sebe úzce navazují, projevuje se zpoždění v dílčí aktivitě rovněž na celkovém termínu dokončení finálního produktu. KA 5 je tak prodloužována do 31.12.2022.
- Nabídka VP (APIV B), souvisí se zastaráváním existujících témat VP a otevřených webinářů, zúžení okruhu oblíbených témat školených stále dokola a mírným úpadkem zájmu o tyto služby.
- Prezentace tématu společného vzdělávání (APIV B). Realizace informačních seminářů byla obnovena, nicméně zatím trvá velmi krátce a nejsou k dispozici informace o původu účastníků. Bariéra zůstává součástí výčtu jednotlivých bariér i vzhledem k oblasti PR a mediálních vztahů, kdy přes veškeré úspěchy v oblasti spolupráce s médii se nepříliš jednoduše daří navazovat spolupráce s velkými soukromými médii, ale také médii veřejné služby jako např. Českou televizi a Českým rozhlasem s cílem šíření problematiky SV široké veřejnosti.

Projektům se podařilo překonat následující bariéry:

- Náročná administrativa spojená s vykazováním projektových indikátorů u cílových skupin (APIV B).

4.3 Evaluační činnost v projektech

EO A.1. Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektů APIV v souladu s projektovou žádostí?

A.1.4. Odpovídá průběh evaluačních činností v projektu dobré evaluační praxi?

Zdroje informací:

- ZoR 14, 15, 16 a 17 projektů APIV A a APIV B
- řízené rozhovory s manažery KA projektů APIV A a APIV B
- řízené rozhovory s interními evaluátorkami

Interní evaluace projektu APIV A je prováděna na základě zpracovaného dokumentu Forma evaluace. Vzhledem k tomu, že projekt APIV A zahrnuje velmi rozdílné aktivity, byl systém evaluace pro každou KA nastaven samostatně. Evaluace nadále probíhá určeným postupem akceptace/evaluace v Produktovém rozpadu, přičemž evaluaci zajišťují projektové týmy těchto KA. Evaluace výstupů (i dílčích) jednotlivých klíčových aktivit je nastavena velmi robustně. Výstupy klíčových aktivit jsou zpravidla podrobeny recenzním posudkům, interní i externí oponentuře, jsou podrobeny oponentnímu řízení v rámci příslušného odborného panelu a dále oponentnímu řízení v Řídicím výboru projektu. Pro některé výstupy jsou zpracovány i posudky ze strany expertů s mezinárodním renomé.

Některé výstupy projektu APIV A jsou evaluovány rovněž formou pilotáže. To je příklad KA 3 Příprava programů DVPP či K 4 Výuka češtiny jako druhého jazyka pro žáky – cizince. Díky pilotážím se daří identifikovat slabá místa. Například pilotáže vzdělávacích modulů ukazují, že některé věci ve vzdělávacích modulech se musí přidat či jinak přizpůsobit a strukturovat, aby to bylo pro účastníky opravdu přínosné. Pilotáže tak přispívají k využitelnosti výstupů projektu pro cílové skupiny a obecně k naplnění cílů projektu.

Nově je velmi komplexně nastaven i mechanismus evaluace KA 5 – Vytvoření referenčního rámce pro český znakový jazyk. Výstupy KA 5 (i ty průběžné) jsou evaluovány velmi detailně a prochází několika stupni připomínkování na úrovni zpětnovazebního týmu, CEFR týmu, odborných recenzentů, odborným garantem, editorským týmem, tlumočnickým a překladatelským týmem.

Interní evaluace projektu APIV B je prováděna na základě Plánů evaluace zpracovaných zpravidla na roční období. Evaluace většiny KA je zaštitěna interní evaluátorkou, a to ve spolupráci s manažery jednotlivých KA. Interní evaluace realizuje rovněž další evaluační aktivity nad rámec evaluace výstupů jednotlivých KA. Jedná se například o sběr dat prostřednictvím tzv. profesních portfolií PP nebo vstupní a závěrečné terénní šetření na zapojených školách atp.

Na základě pravidelně zasílaných zpětných vazeb k jednotlivým školením může školitel pružně reagovat a upravit styl svého výkladu. Jednotlivá hodnocení jsou zařazována do tzv. Indexu lektora, se kterým dále pracuje projektový tým např. při výběru lektora pro otevřené webináře. S hodnocením lektorů pracují intenzivně i zástupci Center podpory, kteří na základě znalosti potřeb jednotlivých škol v rámci školní sítě APIV doporučují jednotlivé lektory. Informace z interní evaluace APIV B představují velmi významnou složku pro vyhodnocování úrovně jednotlivých činností aktérů vzdělávání.

Z vyjádření všech manažerů KA vyplývá, že nastavená evaluace naplňuje potřeby klíčových aktivit a přispívá ke zvyšování kvality výstupů jednotlivých KA.

Závěry:

Interní evaluace obou projektů se jeví jako přiměřená, dostačující a odpovídající dobré evaluační praxi.

4.4 Naplňování cílů projektu APIV B v KA 1 Metodicko-koordinační síť a KA 2 Vzdělávání

EO A.1. Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektů APIV v souladu s projektovou žádostí?

A.1.6. Do jaké míry jsou cílové skupiny spokojené s metodickou podporou Center podpory pro společné vzdělávání?

A.1.8. Dochází u účastníků díky vzdělávacím akcím skutečně k prohloubení odborné kvalifikace?

Zdroje informací:

- řízené rozhovory se školními garanty APIV, VPP a PP
- řízené rozhovory s pracovníky CP
- řízené rozhovory s lektory z Národního týmu kvalitních lektorů
- výstupy z interní evaluace projektu APIV B: Evaluační zpráva za školní rok 2020/2021

Evaluátor s ohledem na logickou návaznost a závěry vyplývající z šetření sloučil řešení dílčích otázek A.1.6 a A.1.8. Vycházel při tom z úvahy, že reálná činnost Center podpory pro společné vzdělávání v rámci projektu APIV B je spojena především s organizováním různých druhů individuální podpory zapojeným školám a vzdělávacích programů. Obě oblasti tedy spolu úzce souvisí. Vyhodnocení obou otázek je založeno na využití výstupů z interní evaluace a dále na šetření provedeném na zapojených školách.

Vyhodnocení na základě podkladů z interní evaluace

Individuální formy podpory (mentoring a koučink)

Zpětná vazba z individuálních forem podpory je ze zapojených škol získávána na základě tzv. profesních portfolií PP. Sběr dat v rámci profesních portfolií byl zahájen v červnu 2019. Jedná se o elektronický dotazník (každý PP a vedoucí pedagogický pracovník (VPP) má k dispozici otevřený individuální link), na základě kterého jsou průběžně sbírány od PP a VPP informace o přínosu absolvovaných VP a individuálních formách podpory (mentoringu, koučinku, expertních služeb a odborných konzultací) a především využití nabytých znalostí/dovedností v pedagogické praxi. Z analýzy profesních portfolií PP vyplývá, že většina osob podpořených mentoringem či koučinkem využila některou ze získaných znalostí či dovedností v praxi (mentoring – 87 %, koučink – 90 %). Nejčastěji byly znalosti a dovednosti sdíleny s ostatními pedagogy v rámci školy a s vedením školy. Více než polovina osob podpořených mentoringem si vyhledala další informace k tématu, u koučinku to byly téměř dvě třetiny. 69 % účastníků využilo některou ze získaných znalostí či dovedností z poskytovaných expertních služeb v praxi. Velký nebo střední přínos pro svou práci uvádí 84 % účastníků. Díky průběžné aktivizaci škol a poskytnutí této služby i školám s vybranou podporou se počet realizací expertních služeb oproti minulému školnímu roku navzdory pandemii zvýšil.

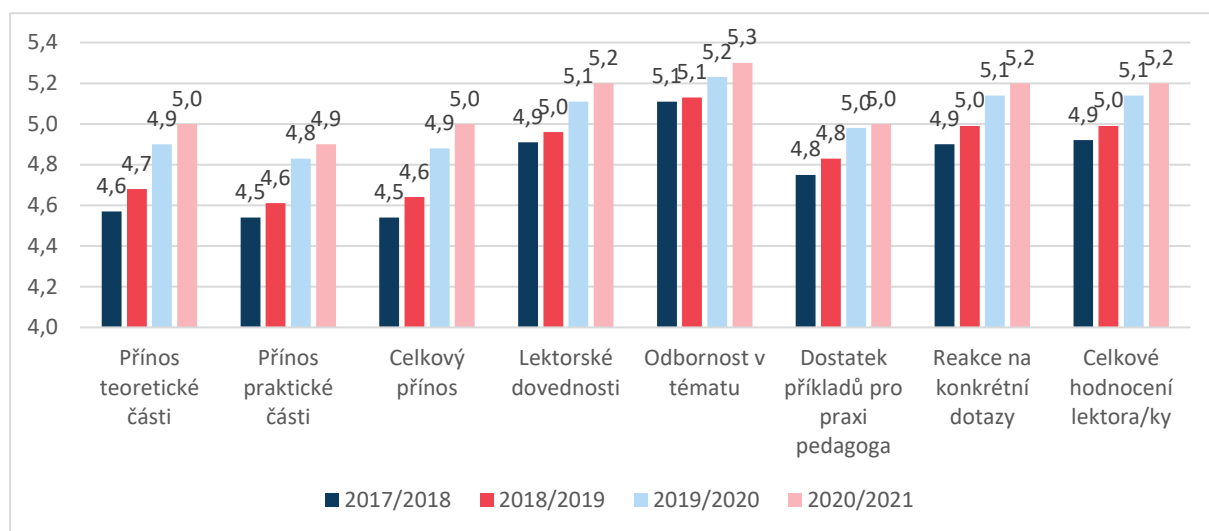
Vlivem pandemie koronaviru a protiepidemických opatření proti jeho šíření byla část individuální a personalizované formy podpory přesunuta do režimu online nebo byly konzultace přesunuty na pozdější termíny. V případě expertních služeb je od poloviny března do poloviny května 2020 evidován pokles počtu konzultací o 50 % oproti předchozímu čtvrtletí. Nabídka byla vzhledem k uvolněné kapacitě umožněna i zapojeným školám s částečnou podporou.

VP na zapojených školách pro PP a VPP

Na zapojených školách se ve školním roce 2020/2021 uskutečnilo celkem 337 kurzů DVPP pro PP (ve školním roce 2019/2020 644 kurzů) a 75 VP pro VPP (ve školním roce 2019/2020 124 kurzů). Oproti minulému školnímu roku to znamená v případě DVPP pro PP zhruba poloviční hodnoty.

Realizaci DVPP zasaženou pandemií koronaviru a souvisejícími protiepidemickými opatřeními bylo nutné uskutečnit z velké části distančně (232 webinářů oproti 96 ve školním roce 2019/2020). Díky předchozím zkušenostem s online výukou realizace DVPP probíhala poměrně hladce, propad v čerpání se ale již dohnat nepodařilo. Z analýzy pedagogických portfolií vyplývá, že více než polovina účastníků již využila své znalosti a dovednosti z webinářů v praxi. Svě znalosti sdílí s pedagogy v rámci školy, kde učí, 90 % účastníků. Velký nebo střední přínos kurzu pro svou další práci uvádí 80 % účastníků.

Graf 1 Meziroční evaluace DVPP – učitelé⁶

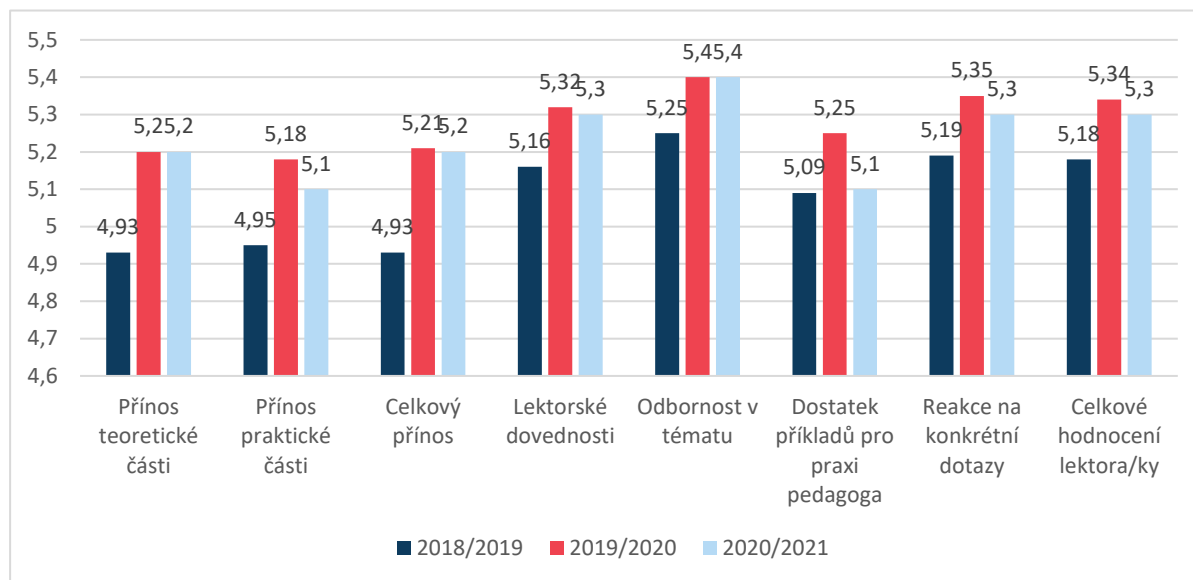
N=553 (2017/2018), 6767 (2018/2019), 7717 (2019/2020), 4247 (2020/2021)

Zdroj: Interní evaluační zpráva za školní rok 2020/2021. Elektronické evaluační dotazníky zasílané účastníkům vzdělávání na e-mail ihned po skončení VP v období školních let 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020. Ve školním roce 2020/2021 bylo uspořádáno 377 kurzů DVPP pro PP (ve školním roce 2019/2020 644). Počet účastníků školení 3 075 unikátních osob, 5 494 účastí. Návratnost dotazníků 78 %.

⁶ Hodnoty spadají do hodnotící škály 0-6. Kdy 0 znamená maximální nespokojenost, 6 znamená maximální spokojenost. Uvedené hodnoty zároveň odpovídají celkovým průměrům v daném roce.

Kurzy DVPP byly hodnoceny obecně kladně, akce pro vedení škol pak dosáhly v pohledu účastníků mírně pozitivnějšího hodnocení oproti kurzům pro učitele. U kurzů pro učitele a management škol shodně platí, že nejlépe byla hodnocena odbornost lektorů v tématu.

Graf 2 Meziroční evaluace DVPP – vedení škol⁷

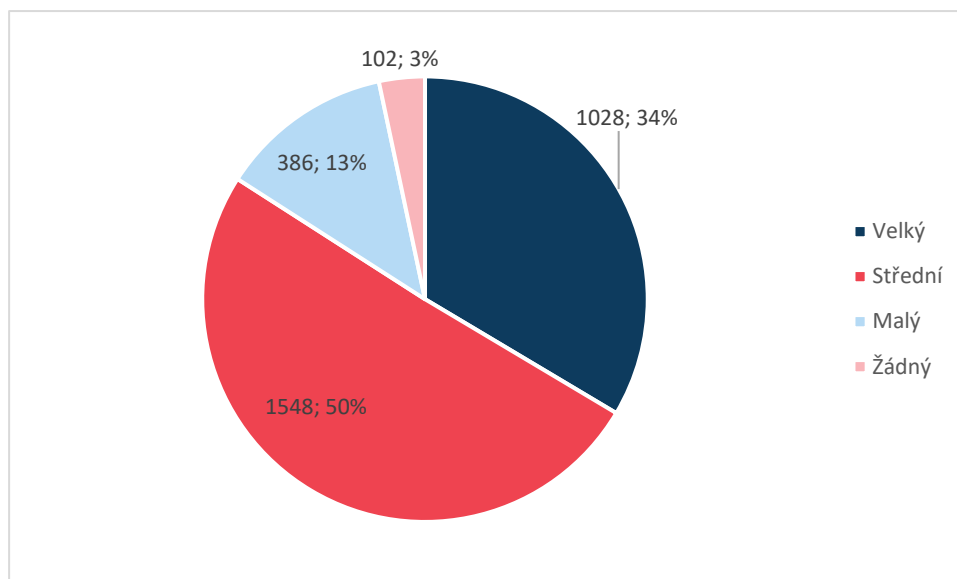
N=1108 (2018/2019), 1191 (2019/2020), 694 (2020/2021)

Zdroj: Interní evaluační zpráva za školní rok 2020/2021. Elektronické evaluační dotazníky zasílané účastníkům vzdělávání na e-mail ihned po skončení VP v období školních let 2018/2019, 2019/2020 a 2020/2021. Ve školním roce 2020/2021 bylo uspořádáno 75 kurzů DVPP pro VPP (ve školním roce 2019/2020 124). Počet účastníků školení 3 075 unikátních osob, 5 494 účastí. Návratnost dotazníků 78 %.

Z analýzy pedagogických portfolií vyplývá, že většina podpořených pedagogů již využila své znalosti a dovednosti z programu v praxi (63 % u VP pro PP a 77 % u VP pro VPP). 89 % účastníků VP pro PP a 82 % u VP pro VPP sdílí své znalosti s ostatními pedagogy ve škole, v níž učí. Ve významné míře dochází ke sdílení s vedením školy – činí tak 64 % účastníků VP pro VPP a 28 % účastníků VP pro PP. Většina účastníků vnímá jasný přínos VP pro svou další práci, přičemž výraznější přínos uvádějí účastníci VP pro management škol – 34 % velký a 50 % střední přínos.

⁷ Hodnoty spadají do hodnotící škály 0-6. Kdy 0 znamená maximální nespokojenost, 6 znamená maximální spokojenost. Uvedené hodnoty zároveň odpovídají celkovým průměrům v daném roce.

Graf 3 Pedagogická portfolia – přínos vzdělávacího programu (vedení škol)

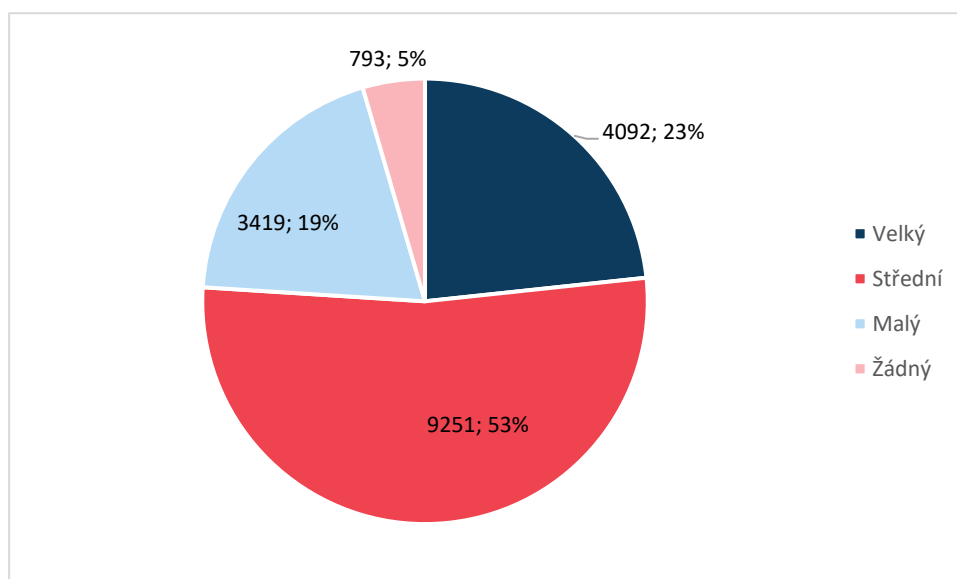
N=3064

Otázka: Jaký přínos měl tento vzdělávací program pro vaši práci? DVPP VPP

Zdroj: Interní evaluační zpráva za školní rok 2019/2020. Pedagogická portfolia-školní rok 2020/2021.

U VP pro PP vnímá 23 % účastníků přínos jako velký a 53 % jako střední.

Graf 4 Pedagogická portfolia – přínos vzdělávacího programu (učitelé)

N=17555

Otázka: Jaký přínos měl tento vzdělávací program pro vaši práci? DVPP PP

Zdroj: Interní evaluační zpráva za školní rok 2019/2020. Pedagogická portfolia-školní rok 2020/2021.

Stáže

Během školního roku 2020/2021 byly uskutečněny pouze 4 stáže. V rámci interní evaluace probíhající skrze vyplňování pedagogických portfolií byly hodnoceny kladně. 90 % účastníků uvedlo, že stáž pro ně měla velký nebo střední přínos. Účastníci potvrdili sdílení zkušeností s pedagogií na škole, kde učí.

Webináře pro veřejnou správu

Ve školním roce 2020/2021 se uskutečnily 2 kurzy pro samosprávu a 1 vzdělávací akce pro státní správu. Semináře se konají online od jara 2020. Semináře pro pracovníky samospráv se ve školním roce účastnilo celkem 164 osob, semináře pro pracovníky státní správy 95 osob.

Webináře lektorské a prezentační dovednosti

Kurzy se od října 2020 konají jednou měsíčně ve formě 90minutových webinářů, pokaždé na jiné téma. Webinářů se mohou účastnit nejen lektori, ale i kouči a mentoři a také pracovníci CP. Ve školním roce se uskutečnilo 11 kurzů, kterých se zúčastnilo 160 účastníků z cílové skupiny. Webináře jsou hodnoceny v převážné většině jako přínosné, popř. spíše přínosné. Na podobné úrovni je hodnocena také odbornost lektorů.

Vyhodnocení na základě terénního šetření na vzorku zapojených škol

Celkem bylo dotazováno 83 respondentů z celkem 33 škol. Dotazování se zúčastnilo 29 zástupců skupiny VPP (zpravidla ředitel školy), kteří vystupovali ve 7 případech zároveň jako školní garanti APIV, 22 zástupců školních garantů APIV v samostatné funkci vůči projektu a 32 zástupců cílové skupiny pedagogičtí pracovníci. Většina škol má už veškerou podporu vyčerpanou nebo dočerpává poslední alokované hodiny. Reprezentanti škol tak jsou schopni komplexního náhledu na zapojení do projektu, na jeho přínosy a nedostatky. Dotazované školy čerpaly komplexní podporu.

V úvodní kapitole dotazníku se evaluátor soustředil na hodnocení využitelnosti poskytované podpory. Doptávány byly konkrétní případy žáků se SPV na školách – byly stručně popsány obtíže jednotlivých žáků se SVP, vybrané problematiky poté byly konfrontovány s využitelností poskytované podpory z projektu a na závěr byla dotazována obecná využitelnost získaných poznatků a dovedností.

Z výsledků bylo vybráno 5 příběhů žáků se SVP, na kterých lze identifikovat různý přístup škol, roli, kterou sehrálo zapojení do projektu a výsledný dopad.

- a) Nastalá situace silně ovlivňovala výuku v celé třídě. Významný posun v řešení přišel po absolvování semináře pro PP. Podle VPP zapojení do projektu URČITĚ POMOHLO řešit nastalou situaci.

V 9. třídě máme hochu s těžší poruchou autistického spektra, často je v hodinách velmi neklidný, ovlivňovalo to atmosféru ve třídě. Tento žák má silné zvukové projevy, které ruší ostatní žáky. Díky zapojení do projektu APIV jsme absolvovali devíti hodinový seminář zaměřený na tuto problematiku. Díky semináři došlo k aplikování poznatků, řešení situace a celkovému zlepšení.

- b) Případ, kdy jsou podpůrná opatření na škole správně nastavena, ale vnější okolnosti (v tomto případě rodiče dítěte) snahu školy znehodnocují. Podle respondenta zapojení do projektu přesto URČITĚ POMOHLO nastalé situaci

Máme jednoho žáka z odlišného sociálně-kulturního prostředí. Ten mi dává značně zabrat – hodně o něm přemýšlím. Není mi lhostejný. Je z romského etnika – ale je velmi hodný. Je to klučina, který byl v první třídě vrácen do MŠ k socializaci, první třídu opakoval. Nějak se pak tedy protloukl dál. Nyní má konečně k sobě asistenta pedagoga. Když chodí do školy, tak dělá pokroky, ve škole je spokojený. Zkoušeli jsme různé postupy, které jsme si sami hledali. Nyní jsme je díky seminářům dostali na zlatém podnosu. Když klučina chodí 14 dní do školy, tak dělá velké pokroky. Nyní byly 2 měsíce prázdnin a je

zpět na svém předchozím levelu. Od začátku roku přišel do školy jen párkrát. Rodiče ho neposílají do školy, mají jiný názor na vzdělání. Je to klučina, který i v době covidu a karantény chodil do školy. Online výuka pro něj byla bezpředmětná.

- c) Klíčové zapojení speciálního pedagoga. Přestože se nepodařilo chlapce udržet na škole, zapojení projektu podle garanta URČITĚ POMOHLO vyřešit nastalou situaci. Případ ukazuje na nutný individuální přístup.

Chlapec s Aspergerovým syndromem – přestal snášet výuku. Museli jsme využít služeb asistenta pedagoga, který pomáhal. Bohužel chlapec už je na vrcholu vzdělávání na ZŠ a odešel na speciální školu. My se snažili ho zakomponovat, ale speciální pedagog nám pomohl to vyřešit – sundal nám růžové brýle. Nemohl zůstat ve třídě, nemělo to cenu „lázat“. Já osobně jsem velkým zastáncem společného vzdělávání. Ale samozřejmě ne vždy to jde. Rád by to člověk udělal, ale má to své limity. Na počátku společného vzdělávání jsem byla rozhodně pro a zrušit speciálky. Ale postupem praxe jsem zjistila, že se to musí řešit individuálně.

- d) Případ, kdy se škole podařilo správným nastavením podmínek situaci vyřešit. Zapojení do projektu podle garanta však URČITĚ NEPOMOHLO, škola nepociťuje, že by nastalou situaci bez projektu řešili jinak.

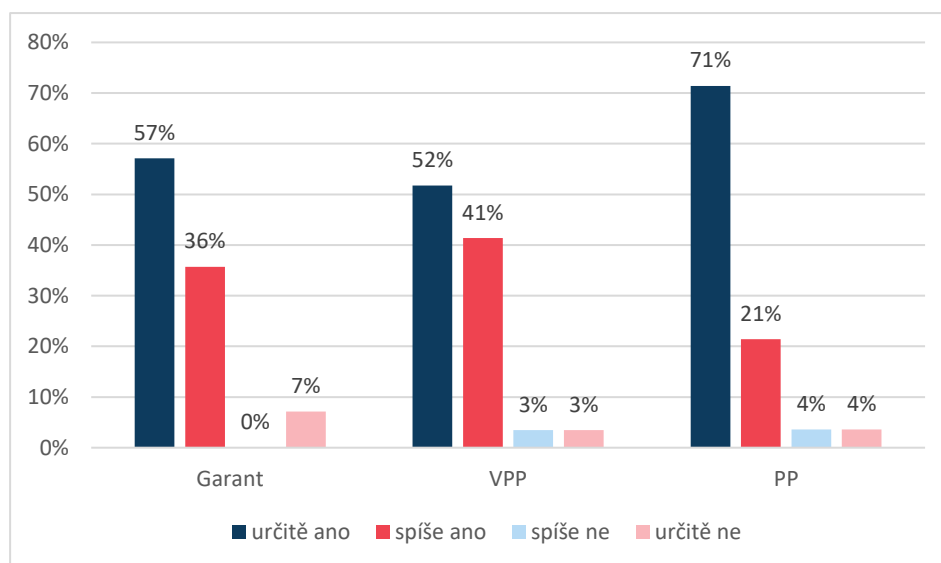
Je tu jedna rodina, se kterou pracujeme velmi intenzivně. Mají tři děti, musela tam zasáhnout policie, děti z toho měly trauma, proběhl soud, také nějaký čas strávený v nemocnici. Nakonec jsme s nimi začali intenzivně spolupracovat, docílili jsme toho, že děti začaly chodit pravidelně do školy, dříve měly vysokou absenci, bylo to tzv. záškoláctví s vědomím rodičů. Podařilo se nám to napravit, rodina nyní dodržuje nastavená pravidla. Uvidíme, jak dlouho to vydrží. Je to běžný případ, který řeší legislativa. Určitě nemám pocit, že by v tomto případě nějak pomohlo zapojení do projektu. Podle mého názoru věnujeme příliš času inkludovaným dětem na úkor běžných.

- e) Specifický případ zrakového postižení. Podle VPP zapojení do projektu SPÍŠE NEPOMOHLO. V projektu nebyla zastoupena žádná podpora, která by pomohla nastalou situaci řešit.

Od září máme na škole úplně nového žáka v první třídě, který má silné zrakové postižení. Potřebuje speciální přístup, speciální pomůcky, ale zároveň má skvělého tatínka, který s ním hodně pracuje, je velmi připravený. S odborníkem ze zrakového centra jsme řešili, kam ho posadit, jak řešit běžné situace ve škole. K tomuhle konkrétně APIV asi nepomohl, je to velmi specifická situace.

Obecně je podpora vnímaná jak ze strany vedoucích pracovníků a garantů APIV, tak ze strany pedagogických pracovníků pozitivně. Více než 90 % respondentů uvedlo, že poskytovaná podpora (tj. vzdělávací programy, koučink, mentoring a expertní služby) měla zásadní nebo alespoň nějaký vliv na nastalé situace s žáky vyžadující speciální přístup na škole: „*Témata, která jsme řešily, byla dobře vybraná na míru a také jsme měli štěstí na výborné lektory, zapojení do projektu pro nás bylo velmi přínosné.*“ Pozitivně byly častěji zmiňovány expertní služby, koučink a mentoring, VP na téma Postavení asistenta pedagoga či Syndrom vyhoření a další. Pouze dvě školy z celkového vzorku uvedly, že podpora měla malý nebo žádný vliv na nastalé situace na škole, např. výpověď PP: „*poznatky jsem nemohla hned aplikovat do praxe – přišla ‚covidová doba‘ a poznatky nešlo aplikovat formou online výuky.*“

Graf 5 Vliv poskytované podpory (tj. VP, koučink, mentoring, expertní služby) u žáků se SVP

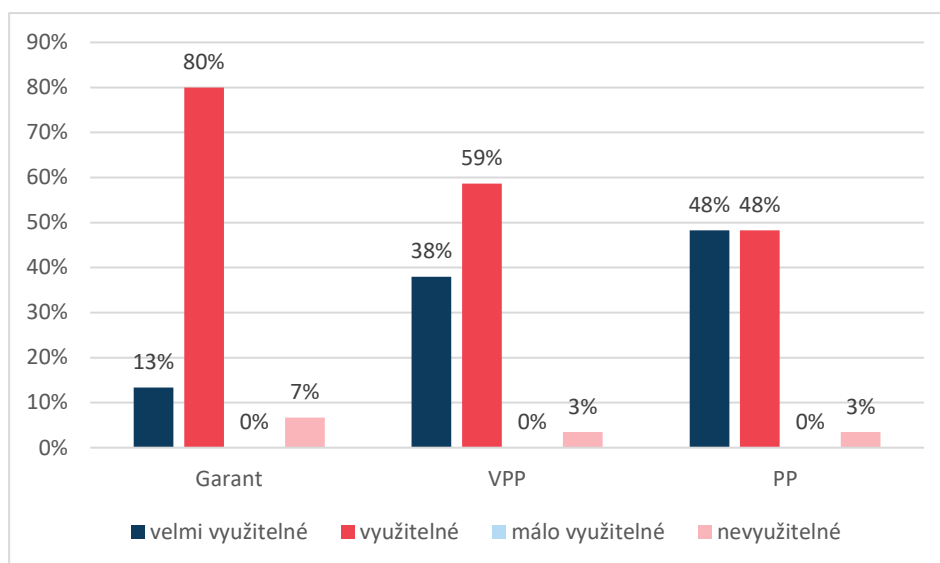
N = 71

Zdroj: Terénní šetření na 33 školách zapojených v krajské síti APIV B v rámci externí evaluace IPů APIV A, APIV B. Dotazování se zúčastnilo celkem 29 zástupců skupiny VPP (zpravidla ředitel školy), kteří vystupovali ve 7 případech zároveň jako školní garanti APIV, 22 zástupců školních garantů APIV v samostatné funkci vůči projektu a 32 zástupců cílové skupiny pedagogičtí pracovníci.

Určité výhrady pak častěji zaznívaly také ohledně uplatnitelnosti, která podle dotazovaných není vždy jednoznačná. PP: „*Spousta seminářů, kurzů, školení byly všeobecné, záleží na tom, jak do hloubky se každá učitelka zamyslí nad svou prací a jak získané poznatky aplikuje v praxi.*“

Z rozhovorů vyplývá, že často velmi záleží na celkové atmosféře na škole, když je projektu a potažmo celé inkluzi nakloněna ředitelka či větší část pedagogického sboru, je potom pozitivně vnímána i podpora z projektu: „*Nikdo (myšleno PP, pozn. autora) tam nešel povinně, ale protože je to zajímavé. Pak i měli tendenci poznatky zapojit do své praxe. Navíc se dost často stávalo, že si s kolegy sdíleli, co se dozvěděli. Máme většinu takto osvěcovaných pedagogů, kteří se snaží o seberozvoj. Máme velmi partnerskou a vstřícnou atmosféru. Předáváme si informace získané v rámci různých seminářů atd. Už to máme jako zajetou praxi.*“ A naopak pokud na škole panuje spíše odmítavá atmosféra nebo se zaměstnanci cítí velmi přetížení, jsou také odmítaví vůči projektu.

Graf 6 Využitelnost poznatků

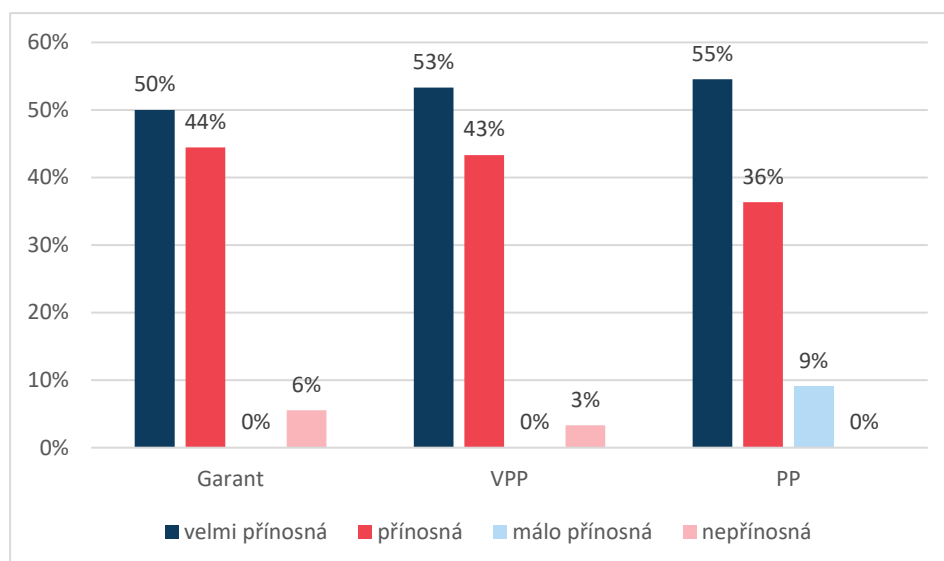
N = 73

Zdroj: Zdroj: Terénní šetření na 33 školách zapojených v krajské síti APIV B v rámci externí evaluace IPs APIV A, APIV B. Dotazování se zúčastnilo celkem 29 zástupců skupiny VPP (zpravidla ředitel školy), kteří vystupovali ve 7 případech zároveň jako školní garanti APIV, 22 zástupců školních garantů APIV v samostatné funkci vůči projektu a 32 zástupců cílové skupiny pedagogičtí pracovníci.

Celkem 32 škol z 33 uvedlo, že poznatky získané v rámci zapojení do projektu jsou velmi využitelné nebo spíše využitelné. Pouze jedna škola ze všech dotazovaných uvedla, že poznatky nejsou vůbec využitelné. Negativní hodnocení však vyplývá spíše z celkové frustrace z práce s SVP, tato frustrace je patrná u všech dotazovaných z této konkrétní školy. Další výhrady jsou již individuálního charakteru, např. špatná zkušenost s lektorem, zapojená škola má speciální požadavky apod.

Stejně jako v předchozí části více než 90 % VPP, garantů i PP hodnotilo obecný přínos zapojení do projektu pozitivně, jak z hlediska nově získaných informací, např. „Zapojení do projektu hodnotím velmi kladně. Více se o tom mluvilo, neustále z nabitých informací něco čerpáme. Najednou se tato témata stala normální součástí každodenní práce. Už přirozeně vznikají IVP, plány podpory...“, tak z hlediska upevňování vztahů mezi kolegy, např.: „Znamená to pro mě, že se sejdou s kolegyněmi i jinak než na zahradě. Vzdělávání a upevňování vztahů napomáhá v nevyhoření, to je pro mě osobně velmi důležité. Rozhodně tam byly i kolegyně, které se o to tolik nezajímají, a tak to bylo pro ně nové. Například školení na téma portfolia, tam bylo pro nás vše nové, hned poté jsme je začaly zakládat a sestavovat v praxi. Spoustu informací ze školení teprve budeme zavádět, čekáme na přijetí do kurikula zdravé školy...“ A také díky sdílení poznatků s jinými školami, např.: „Jsme škola, kde máme hodně žáků se SVP asi 30 žáků vyšší než PO2, asi 20 PO1. Jsme rádi, že jsme získali poznatky, kontakty od lektorů, sdíleli jsme informace s dalšími školami. Celkově hodnotím velmi kladně.“ Školy také častěji oceňovali nový nezaujatý pohled zvenku, např. „Co se týče expertní podpory, tak přišel někdo, kdo se objektivně, nezaujatě podíval na naše problémy, poradil...“ Někteří dotazovaní měli mírné výhrady k dílčím záležitostem, např. špatná zkušenost s některými lektory nebo časová náročnost.

Graf 7 Přínosnost podpory

N = 70

Zdroj: Zdroj: Terénní šetření na 33 školách zapojených v krajské síti APIV B v rámci externí evaluace IPs APIV A, APIV B. Dotazování se zúčastnilo celkem 29 zástupců skupiny VPP (zpravidla ředitel školy), kteří vystupovali ve 7 případech zároveň jako školní garanti APIV, 22 zástupců školních garantů APIV v samostatné funkci vůči projektu a 32 zástupců cílové skupiny pedagogičtí pracovníci.

Většina respondentů se shodla, že zapojení do projektu mělo značný vliv na:

- a) fungování školy jako celku

„Myslím, že to byl přínos pro celou školu. Někteří učitelé nebyli s problémy seznámeni. Nově na kurzy přicházeli i další pedagogové, aby si rozšířili obzory. Zvýšilo se tedy povědomí o této problematice a zvýšilo se sdílení poznatků. Hlavně se i zkvalitnila práce s asistenty pedagoga. Díky tomu nyní víceméně ve všech případech funguje.“

- b) práci učitelů

„Celkově se sešli všichni pedagogové – to bylo velmi dobré, sdílení zkušeností. Dokázali rozebrat jednotlivé problémy, stmelení kolektivu. Spolupráce. Sociální vnímání.“

„Myslím, že jsou v některých ohledech samostatnější. Nechodí se dotazovat s každým problémem.“

„Práce učitelů se zkvalitnila. Učitelé zaprvé kvitují to, že se mohou posouvat, zkoušet nové věci a zapojovat je do výuky. Učitelé vnímají přístup ke vzdělávání, že je to pro ně nějaký osobnostní růst.“

„Obohacení učitelů, dozvěděli se nové věci v administrativě, při komunikaci s institucemi, s rodiči...“

„Učitelé lépe přijímají žáky se SVP, protože ví, že takoví žáci jsou i na jiných školách a nemůžou takové žáky vyhodit ze školy, ale musí se naučit s nimi pracovat.“

V menší míře byl potvrzen konkrétní přínos pro oblast kvalitu vzdělávání žáků:

„Výsledky žáků se poměrně zlepšily.“

„Značný dopad na výsledky žáků. Dochází k tomu, že se daleko více individualizuje a diferencuje výuka. Každé dítě může zaznamenat svůj úspěch. Hodně v distanční výuce jsme využívali zpětnou vazbu – aby se ohodnotil pokrok toho dítěte.“

„Vzdělávání směřovalo k asistentkám pedagoga, kterých mají aktuálně až 30. Využívají poznatky ze seminářů a koučinku při řešení nastalých situací. Naučili se přemýšlet o kontextu žáka, s čím se potýká atd.“

„Podařilo se více zapojit nové metody do výuky. Například prvky kritického myšlení, více se zamýšlí nad formativním hodnocením.“

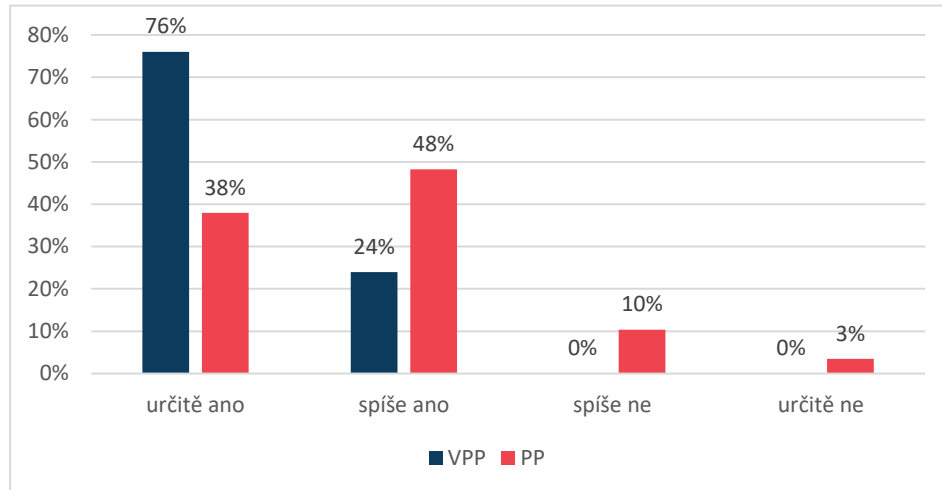
Nebo zlepšení sociálních vztahů ve třídě:

„Určitě to zlepšily vztahy ve třídě. Dříve bylo několik tříd, kde pedagogové neradi učili. Po aplikaci se to zlepšilo.“

„Maximální posun, na škole jsou dvě třídy – u jedné přišla náprava hned, posun jsme viděli ihned, zlepšení tam bylo, do té doby náznaky rizikového chování, nyní jsme jistější i v tom, jaký styl komunikace volit, jak situaci řešit s rodiči atp.“

Názory na podmínky pro úspěšnou realizaci výuky v souladu s cíli společného vzdělávání jsou vesměs pozitivní. Mírný rozdíl v názorech lze pozorovat mezi VPP a PP – 100 % VPP se domnívá, že je jejich škola schopná plánovat a realizovat výuky v souladu s cíli společného vzdělávání, zatímco někteří členové pedagogického sboru jsou vůči této otázce mírně skeptičtí (13 % dotazovaných).

Graf 8 Výuka v souladu s cíli SV

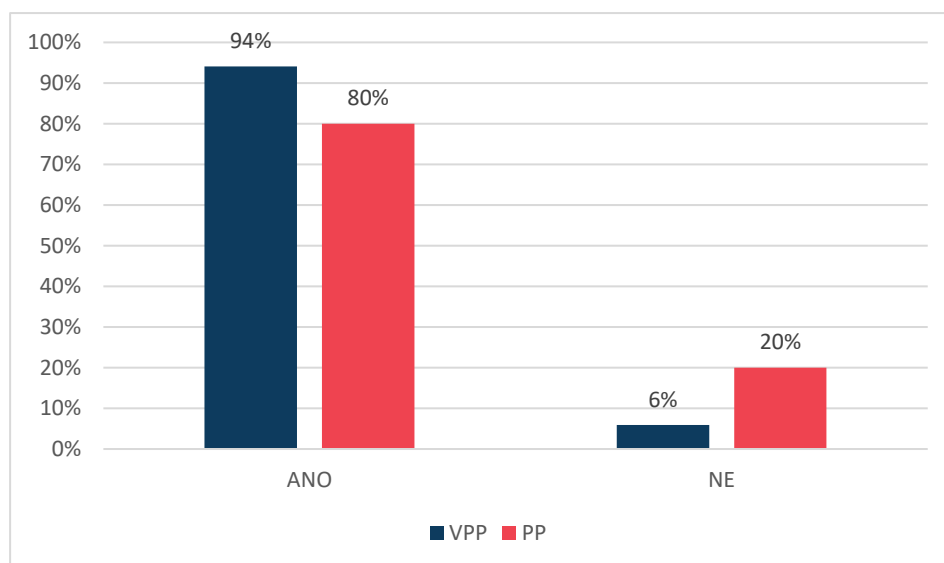

N = 54

Zdroj: Terénní šetření na 33 školách zapojených v krajské síti APIV B v rámci externí evaluace IPů APIV A, APIV B. Dotazování se zúčastnilo celkem 29 zástupců skupiny VPP (zpravidla ředitel školy), kteří vystupovali ve 7 případech zároveň jako školní garanti APIV, 22 zástupců školních garantů APIV v samostatné funkci vůči projektu a 32 zástupců cílové skupiny pedagogičtí pracovníci.

Většina dotazovaných cítí zlepšení situace po absolvování některé z nabízených podpor. Pětina dotázaných učitelů (20 %) nevnímá zlepšení na základě absolvovaného školení.

Graf 9 Zlepšení v souvislosti se zapojením školy do projektu

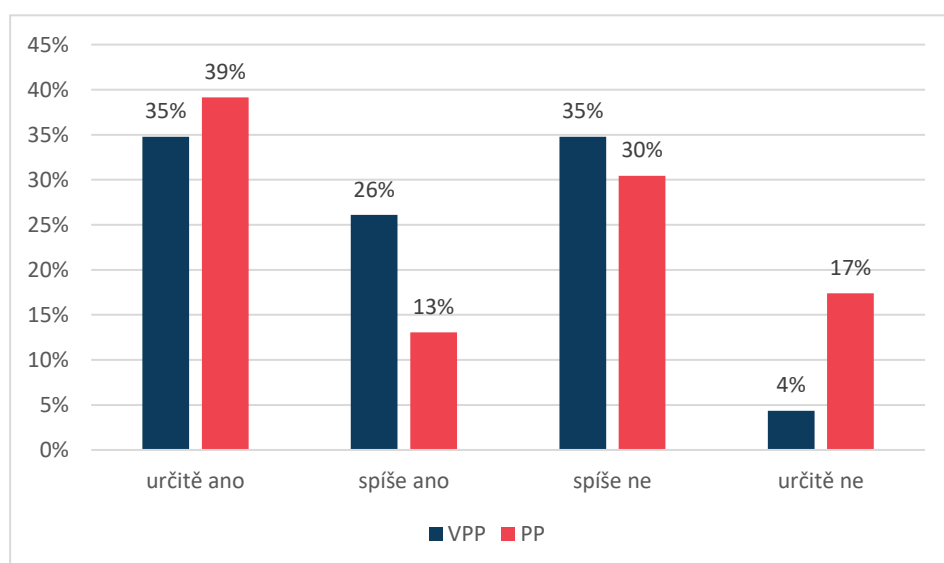

N = 54

Zdroj: Terénní šetření na 33 školách zapojených v krajské síti APIV B v rámci externí evaluace IPs APIV A, APIV B. Dotazování se zúčastnilo celkem 29 zástupců skupiny VPP (zpravidla ředitel školy), kteří vystupovali ve 7 případech zároveň jako školní garanti APIV, 22 zástupců školních garantů APIV v samostatné funkci vůči projektu a 32 zástupců cílové skupiny pedagogičtí pracovníci.

Více než 60 % VPP a více než 50 % PP se cítí postupy společného vzdělávání přetíženo. Je patrné, že míra přetížení se odvíjí od celkového postoje k inkluzi. V případech, kdy respondenti uvádějí, že se necítí novými postupy přetíženi se často jedná o velmi motivované PP či VPP, kteří danou situaci přijali a adaptovali se, nebo se jedná o školy, kde situace není tak kritická, tj. nemají tolik případů žáků se SVP. Např. VPP: „*Neřekl bych. Možná ze začátku, než si člověk zvykl na systém (vykazování, psaní zpráv, ...).*“ Ano, to ze začátku bolelo. Ale už jsme si zvykli. Zvládli jsme všechno okolo. Je to o prioritách – i učitelů. Co je jejich cílem.“ Málokterý respondent dokázal objektivně vyhodnotit, jak velký vliv měla podpora v rámci zapojení do projektu na celkové přetížení z práce se SVP.

Graf 10 Míra přetížení

N = 54

Zdroj: Terénní šetření na 33 školách zapojených v krajské síti APIV B v rámci externí evaluace IPs APIV A, APIV B. Dotazování se zúčastnilo celkem 29 zástupců skupiny VPP (zpravidla ředitel školy), kteří vystupovali ve 7 případech zároveň jako školní garanti APIV, 22 zástupců školních garantů APIV v samostatné funkci vůči projektu a 32 zástupců cílové skupiny pedagogičtí pracovníci.

Závěry:

- Dle pravidelně vyplňovaných profesních portfolií pedagogických pracovníků jsou ve školním roce 2020/2021 poznatky a dovednosti získané díky absolvování mentoring, koučinku a expertních služeb využívány v praxi, jsou sdíleny s kolegy. Účastníci vzdělávání podpoření koučinkem a mentoringem si k tématům SV vyhledávají další informace. Také podpora formou expertních služeb je využitelná v praxi a je většinou účastníků hodnocena jako přínosná.
- Z velké části distančně – formou webinářů – realizované vzdělávání DVPP zaznamenalo obecně značný pokles čerpání. Účastníci webinářů sdílí své nově nabyté zkušenosti s kolegy. Využití poznatků získaných z webinářů DVPP v praxi potvrdila více než polovina účastníků vzdělávání. Velká většina (80 %) pedagogů vnímá DVPP online jako přínosné.
- Obecné hodnocení VP určených pro PP se od minulého školního roku zlepšilo ve všech sledovaných aspektech. Obecně ještě příznivější hodnocení VP ze strany VPP v některých aspektech zaznamenalo od minulého školního roku mírný pokles. U obou skupin je nejpříznivěji hodnocena odbornost lektorů ve vztahu ke školenému tématu.
- Terénní šetření potvrdilo, že poskytovaná podpora má vliv na řešení konkrétních situací žáků se SVP, se kterými se na školách setkávají. Podle dotazovaných zástupců škol využitelnost ovlivňuje např. uchopení tématu (čím praktičtější tím lepší), ale i celková atmosféra školy, kterou nastavuje nejčastěji vedení.
- Vedení škol potvrzuje, že v současnosti pro ně ve školském prostředí panují podmínky, které umožňují realizaci výuky v souladu s cíli SV. Dotazování učitelé jsou v tomto ohledu mírně skeptičtější. Většina dotazovaných cítí zlepšení situace po absolvování některých z nabízených podpor. Podle výsledků šetření to ale nemá jasný vliv na odbourání pocitu přetížení, který zastoupení škol od počátku zavedení současného systému SV a PO zmiňuje.

4.5 Předávání příkladů dobré praxe v krajských sítích spolupracujících škol

EO A.1. Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektů APIV v souladu s projektovou žádostí?

A.1.7. Dochází v krajských sítích spolupracujících škol k efektivnímu předávání příkladů dobré praxe?

Zdroje informací:

- řízené rozhovory s manažery KA
- řízené rozhovory s pracovníky CP
- terénní šetření na 30 školách zapojených ve školní síti APIV

Předávání příkladů dobré praxe v oblasti společného vzdělávání je jedním z očekávaných výsledků existence krajské sítě škol a bylo doposud postaveno především na 4 pilířích:

1. Stáže – přes velmi kladné hodnocení v evaluovaném období nepanovaly příznivé podmínky pro realizaci stáží. Byly uskutečněny pouze 4. Předávání příkladů dobré praxe tak touto cestou neprobíhalo. V prodloužení projektu má být realizován naplánovaný objem stáží. Jejich realizace bude záviset na možnostech škol přijmout stážisty na svou půdu v rámci aktuálních epidemických podmínek.
2. Spolupráce školních garantů APIV – Více než polovina dotázaných v rámci terénního šetření uvedla, že k síťování dochází formou spolupráce školních garantů. Ve většině případů však byla i tato aktivita ovlivněna pandemickou situací, často se tak setkávání přesunulo na online prostředí. Častěji tuto formu síťování oceňují především školy, které se setkávají s dalšími školami podobného zaměření. Naopak MŠ nebo SŠ, kterých ve školní síti APIV figuruje znatelně méně, a tedy nemohou sdílet stejné problémy, mají vůči těmto aktivitám výhrady.
3. DVPP pro VPP – na vzdělávacích akcích pro VPP dochází k přirozenému prolínání managementu škol. Šetření v rámci interní evaluace i terénní šetření potvrzují, že tuto formu vzdělávání vnímají zároveň jako možnost síťování a většina dotazovaných tuto aktivitu chválí.
4. Otevřené webináře pro školy/jednotlivce (asynchronní webináře pro veřejnost) – současné podmínky pro rozvoj těchto aktivit jsou příhodné. Terénní šetření ukázalo převládající pozitivní zpětnou vazbu. Respondenti často oceňují tuto formu jako časově nenáročnou a poskytující pohodlnou možnost vzdělávání. Část dotázaných o této možnosti sice věděla, ale aktivně nevyužívala, měli pocit, že jsou informačně přesyceni.

Prvek předávání příkladů dobré praxe je obsažen také v realizaci informačních seminářů, v práci Odborné platformy společného vzdělávání (monitoring ŠIKK) a také v službách poradců, lektorů, mentorů a koučů.

V prodloužení projektu by k síťování měly vést nové projektové aktivity – platforma sdílení mezi pedagogy a managementem škol a platforma sdílení mezi ŠPP. K jejich schválení jako součásti prodloužení projektu došlo především na základě identifikované potřeby ze strany terénu.

Dle vyjádření zástupce CP se síťování nedaří: „Školy jsou celkem i v pěti projektech naráz. Jsou přehlceny. Není prostor pro další akce. Je těžké školy dostat k čemukoli, co je nad rámec projektových povinností.“

Spolupráce je v rámci interní evaluace v tuto chvíli pouze okrajovým ukazatelem, hlavní záběr podpory škol v projektu a pozornost evaluace jsou soustředěny jinam. Míru dosažené spolupráce je tak komplikované vyhodnotit. Projekt však podniká konkrétní kroky směrem k naplnění tohoto cíle.

Závěry:

- K předávání příkladů dobré praxe v současných podmínkách dochází prostřednictvím otevřených webinářů nebo interaktivní databáze Zapojevšechny.cz.
- K síťování přispívají VP pro VPP, popř. setkávání garantů. Do budoucna by měly této oblasti napomoci nové projektové aktivity, které budou obsahem prodloužení projektu.

4.6 Příspěvní projektů APIV A a APIV B k implementaci společného vzdělávání na školách

EO A.2: Jak napomohla realizace projektů APIV A a APIV B školám a učitelům při implementaci §16 školského zákona ve znění zákona č. 82/2015 Sb.?

- případové studie na 5 zapojených a 5 nezapojených školách

Případová studie⁸ se ve své poslední části věnuje konkrétním případům vybraných žáků se SVP. Speciální pedagogové na zapojených školách spolupracujících na případové studii byli osloveni k výběru těchto případů tak, aby představovaly nejvýraznější problematiky, které se v současnosti na školách vyskytují. Terénní šetření uvedené výše v kapitole 4.4 Naplňování cílů projektu APIV B v KA 1 Metodicko-koordinační síť a KA 2 Vzdělávání, které v úvodní části obsahovalo dotaz položený školním garantům APIV, ředitelům i učitelům týkající se uvedení výrazných konkrétních případů žáků se SVP, napovědělo, že takovýchto případů není na školách mnoho. Ve většině případů se dotazovaní za danou školu nezávisle na sobě shodli na výběru žáků se SVP. Dá se tedy říci, že vybrané a následně popsané konkrétní případy prostupují školou tak, že většina pedagogického sboru tyto případy vede v patrnosti.

Vybraný případ žáka se SVP byl diskutován se speciálním pedagogem, třídním učitelem a následně rovněž rodičem. Výpovědi zástupců jednotlivých sfér náhledu na problematiku jsou následně využity k vytvoření textů popisujících podobu problému v praxi, prospěch žáka před nástupem na současnou školu, prospěch během DV. Dotazováno bylo dále rodinné zázemí, třídní kolektiv, doporučení z poradenského zařízení a uplatňování PO, fungování ŠPP vůči vybranému žákovi se SVP, výsledné efekty na celkový prospěch žáka (texty jsou součástí technické přílohy I.4).

Z celkem 5 zapojených škol se letošního šetření v rámci případové studie zúčastnily 4. Do případové studie se tak dostal případ žákyně s LMP, chlapců s vývojovou dysfázií, s OMJ v kombinaci s dalším druhem omezení a s dyslexií. Oslovení zástupci škol se ve výběrů shodli na prvostupňových žácích.

Vybrané druhy poruch byly následně konzultovány se zástupci nezapojených škol spolupracujících na případové studii (2 do projektu nezapojené školy doposud spolupracující na případové studii se v důsledku současného dění spojeného s pandemií koronaviru rozhodly od případové studii odstoupit). Oslovení zástupci se mohli vyjádřit k libovolné problematice nebo problematikám.

Tabulka 3: Popis vybraných problematik žáků se SVP na zapojených školách včetně reflexe ze strany zapojených škol

	Případová studie 11	Případová studie 8	Případová studie 6	Případová studie 7
Diagnóza	LMP	Vývojová dysfázie	Kombinace OMJ +? *	Dyslexie
	<i>Dívka, 4. třída ZŠ</i>	<i>Chlapec, 2. třída ZŠ</i>	<i>Chlapec, 2. rok v MŠ</i>	<i>Chlapec, 5. třída ZŠ</i>

⁸ Součástí případové studie jsou v letošním roce rovněž opakovaná šetření u zřizovatelů škol. Zástupci zřizovatele byli stejně jako v 2. PZ v roce 2019 dotazováni na míru informovanosti o oblasti SV, kterou potřebují pro vykonávání své funkce. Dotazování bylo realizováno u všech 11 škol zapojených v případové studii, nezávisle na tom, zda daná škola na případové studii dále spolupracuje či nikoli. Evaluátor se poskytnutím maxima informací z této oblasti snažil do jisté míry kompenzovat dílčí nezdary s ochotou škol na další spolupráci v rámci případové studie vedoucí k nižšímu počtu škol poskytnuvších informace o konkrétních případech žáků se SVP.

Evaluace individuálních systémových projektů podpořených z PO 3 OP VVV-II Část II: Evaluační okruh A – Evaluace projektů APIV

Popis	<p>- Ztráta zraku jako následek nehody (otrava karmou), tunelovité vidění, LMP v celé škole přecházející do střední mentální retardace, dívka je na úrovni 4-5letého dítěte (diagnostika známa 1 týden).</p> <p>- Problémy s rovnováhou v důsledku omezeného zraku (tunelovité vidění)</p>	<p>- Pravděpodobné diagnózy: dysfázie, LMP, ADHD.</p> <p>- Výrazná nepozornost, nesoustředěnost, obtížné chápání zadání, emoční nestabilita, nestabilní výsledky učení, agresivita, nebezpečný pro své okolí (házel těžkými předměty).</p>	<p>- Vietnamský původ – jazyková vybavenost pouze vietnamština</p> <p>- Porucha chování: nepozornost, nesoustředěnost, nezáměr.</p> <p>- Problémy s výslovností rovněž ve vietnamštině.</p>	<p>- Lehčí forma dyslexie – Oslabená schopnost porozumění zadání, vyjadřování, neobratná grafomotorika, oslabené sluchové vnímání. Žáka porucha brzdí nejen v předmětech, jako je český jazyk, ale i v matematice a naukách.</p>
Historie	<p>- Na ZŠ přešla ve 3. ročníku z vesnické malotřídky (starší sestra na ZŠ). Na ZŠ spokojenost, významnou měrou i díky AP, která odvádí velmi dobrou práci.</p> <p>- Na minulém ZŠ měla kamaráda, nyní zde nikoli.</p>	<p>- Nestandardní vývoj chlapce pozorován již od mala. Navštěvoval speciální MŠ s podporou AP pod SPC.</p> <p>- V MŠ identifikován posunutý jazykový vývoj s vlivem vícejazyčného domácího prostoru.</p> <p>- Přípravná třída na současné ZŠ.</p>	<p>- První rok v MŠ velmi malé krůčky směrem kupředu</p>	<p>- Současná speciální pedagožka začala s žákem pracovat ve 3. třídě. V té době nebyla k dispozici žádná diagnostika. Během 3. třídy probíhal domácí trénink ve spolupráci s matkou. Do PPP se dostal až ve 4. třídě.</p>
Distanční výuka	<p>- DV začala ihned po příchodu žačky na školu. Online výuka nefungovala. Byl pro ni připraven speciální rozvrh. Nemělo to ale potřebné efekty. DV byla takto spíše řešením sociálního kontaktu.</p> <p>Posléze 3-4 týdně navštěvovala školu na základě podnětu vedení formou výuky 1 na 1 s AP. Spec.-ped. péče byla v rámci logistiky a pers. zdrojů zcela vyřazena. AP s ní pracovala s použitím prvků speciální pedagogiky (např. relaxace), ale v menším rozsahu. Vyučování zde bylo vedeno především formou hry.</p>	<p>- Část 1. třídy byla zavedena distanční výuka.</p> <p>- Pro chlapce nároky DV velmi obtížné. Práce přes počítač pro chlapce příliš náročná, přílišná dopomoc rodičů.</p> <p><i>„V přípravce jsme to dělali tak, že AP během lockdownu se mu věnovala zvláště přes Skype, v 1. třídě to nebylo, tam už měl intervenční hodinu, probíhala distančně, byli tam sami 1 na 1.“ (rodič)</i></p>	<p>- Pro děti s OMJ obecně velký problém.</p>	<p>- Speciální hodina v úvodu online výuky na začátku distanční výuky. Využívání programu Včelka. Poté docházení jednou týdně osobně do školy spolu s dalšími vybranými dětmi v malé skupince. Tato podpora se netýkala náprav, ty byly vypuštěny, namísto toho žáci procvičovali učivo. Tento způsob měl na žáka, který se v rámci DV začal zhoršovat (stejně jako ostatní žáci), pozitivní efekt.</p>
Zázemí	<p>- Velmi podnětné zázemí, zřejmě velká péče, fungující komunikace mezi rodinou a školou. Rodiče jsou nápomocní.</p> <p>V některých ohledech až přetěžování v rámci snahy o dostatečné procvičování.</p>	<p>- Trilingvinní prostředí – OMJ.</p> <p>- 2 starší sourozenci – oni a jejich jazyková vybavenost hrají v případě žáka roli.</p> <p>- Rodina je spolupracující a podporující. Přílišná dopomoc s domácím zadáním – proběhla konzultace s rodiči a redukce objemu.</p> <p>- Méně pozornosti, než by chlapec potřeboval – bylo by potřeba více procvičovat v domácím prostředí</p>	<p>- V rámci PO nastavena úzká spolupráce s rodiči. Komunikace s rodinou je ale problém – chybí tlumočnick. MŠ zjistila, že v rodině dítěte se nachází příbuzná ovládající češtinu – snaha o napojení tak, aby dítě mělo v osobě vzor.</p>	<p>Komunikace s rodinou v nepravidelných intervalech. Domluva nad trénováním čtení s důrazem na návaznost učení – pravděpodobně není dodržováno. Podpora formou počítačového programu (Včelka), pravděpodobně ale doma není dostatečně využívání.</p>
Třída	<p>- Učení: Chybějící logiku částečně kompenzuje pamětí. Pokulhává použití.</p> <p>- Socializace se nedaří. Vyčleněna z kolektivu.</p>	<p>- Třídní mix je tak nastaven jako náročný – více žáků může negativně zasahovat do průběhu výuky. AP spolupracující s vybraným žákem je plně vytížen vždy.</p> <p>- Socializace: Oblast, která se zatím zcela nedaří kompenzovat pomocí PO.</p>	<p>- Celkem 4 vietnamské děti ve třídě – snazší nástup.</p> <p>- Na začátku vietnamské děti tvořily oddělenou skupinu. Kromě vybraného chlapce se dětem postupně podařilo zvyknout si na</p>	<p>Třídní učitel je zároveň speciálním pedagogem pro vybraného žáka.</p> <p>Skupinka slabších žáků tvořená žáky s poruchou učení nebo žáky s OMJ, kromě</p>

Evaluace individuálních systémových projektů podpořených z PO 3 OP VVV-II Část II: Evaluační okruh A – Evaluace projektů APIV

		Chlapec je z kolektivu vyčleněn i vzhledem ke svému ne vždy vhodnému chování.	pravidla a začlenit se. Vybrané dítě si nyní hraje zvlášť i od této původní skupinky. - Vybrané dítě se zapojuje do činnosti dle nálady, odbourán počáteční ostych, je patrný určitý progres.	vybraného žáka bez vyšetření z poradny. Individuální příprava je vypracována pro všechny shodně.
Doporučení z poradenského zařízení a PO	<p>- 4. st. PO</p> <p>- Na konci minulého školního roku pozorovali zhoršení, které pokračuje v tomto školním roce. Potvrdila to také zpráva z SPC.</p> <p>- Přechod na speciální školu bude proveden na základě další zprávy z poradny, se kterou bude moci pracovat nová škola. Plánuje se ke konci ledna po odsouhlasení návrhu školy ze strany rodičů.</p> <p>- Bez AP je dívka nejistá, náladová, ale je znát, že bez AP dokáže být více samostatná např. v rámci sebeobsluhy. V rámci zvládnání předmětů (matematika, ČJ), tam AP skutečně potřebuje. Tenká hranice, kde může AP pomoci a kde už je to na škodu.</p> <p>- Učební materiály odpovídající RVP speciální školy. Škola zapůjčila učebnice a bylo započato jednání s matkou o přestupu na speciální školu.</p> <p>- Intervence: 2 hodiny týdně – velmi úspěšné přijetí. Obsahem jsou veškeré druhy náprav.</p> <p>- Individualizace: maximální úlevy z rozsahu i obsahu. Individuální plán.</p> <p>- Bez doučování.</p> <p>- Stanovení hranice nejhoršího hodnocení (3). Zatím není identifikován strop, tj. učivo, se kterým žačku dále nekonfrontovat.</p> <p>- Pomůcky zajištěny v celé škole.</p>	<p>- 4. st. PO</p> <p>- Klást důraz na posílení sociální stránky, budování sociálních vazeb.</p> <p>- Průběžné postupné aplikování a vyhodnocování PO, postupné zdokonalování a rozšiřování nastavení.</p> <p>- Doporučení v tuto chvíli ale již pokulhává, zastaralé, na jaře bude znovu vyšetřován.</p> <p>- AP: zopakování zadání, příprava pomůcek, usměrnění nepozornosti, dohled, první krok v řešení úloh, opakování, vracení. Intervence: 1 vyučovací hodina individuálně s učitelkou, celkem 2 vyučovací hodiny – v rámci pedagogické intervence pracuje velmi dobře, lépe než v kolektivu vrstevníků. Intervence se zabývá přípravou žáka na výuku.</p> <p>- Individualizace: Zopakování zadání, zjednodušení zadání, iniciace činnosti, není kladen striktní důraz na dokončování vypracování úloh, redukce objemu zadání, v rámci skupinového zadání ponechán ve skupině, ale zadání zpracuje samostatně. Individuální plán nemá.</p> <p>- AP informuje rodiče prostřednictvím notýsku o všem podstatném.</p> <p>- Integrační schůzky organizované ze strany ŠPP – zástupce ŠPP, rodič, žák.</p> <p>- Hodnocení: Omezené výstupy.</p>	<p>- 3. st. PO – doporučen AP</p> <p>- Zpráva z PPP – vyšetřen na základě iniciativy MŠ již 1. rok – MŠ provedla screening</p> <p>- AP – motivuje dítě, aby vydrželo u činnosti. AP velmi nápomocná – nastavení pravidel – významné zpřehlednění denního režimu pro dítě.</p> <p>- TVP – většinou platí na 14 dní.</p> <p>- Práce na propojování označení a označovaného (AP chystá obrázky k tématu do sešitu – na práci AP navazují rodiče v domácím prostředí).</p> <p>- Spolupráce s logopedem.</p> <p>- Odložení školní docházky.</p> <p>- Následování doporučení a pečlivé vedení záznamů o progresu</p> <p>Intervence</p> <p>- MŠ pracuje se všemi 4 dětmi, děti mají k dispozici učitelku, která s nimi pracuje v souladu s TVP v kratších úsecích ráno nebo po obědě. Chlapec má sám k dispozici navíc AP, který s ním pracuje o samotě – podpora soustředění.</p> <p>- Individuální plán.</p> <p>- Veškeré hodnocení je zapisováno do IVP ze strany AP – postupy, hodnocení, progres, vlastní vyhodnocení práce ze strany dítěte.</p>	<p>- 2. st. PO</p> <p>- Po domluvě s psychologem bez IVP – kompenzace podporou ze strany učitele přímo v hodině, možná bude zapotřebí zavést na 2. stupni.</p> <p>- Diferenciace: Žák není vyvoláván k hlasitému čtení před třídou, zkrácené texty, redukce textů na základě spíše než navyšování časové dotace, alternativní zadání ve prospěch usměrnění pozornosti, kontrola porozumění zadání, zkoušení ústně spíše než písemně.</p> <p>- Intervence: 1 hodina týdně spolu s dalšími žáky jiných tříd (skupinky na podobné úrovni) určená k tréninku čtení s porozuměním, grafomotorice, odstranění naučených chyb atp.</p> <p>- K procvičování dochází v hodinách.</p> <p>PO je zapotřebí balancovat a citlivě střídat, zaměřit se na jednu věc a postupně osvojené dovednosti a znalosti skládat dohromady.</p> <p>Při hodnocení učitelka přihlíží k předem stanoveným dílčím cílům, mírnější přístup v známkování. Zhruba jednou za 2 týdny sebehodnocení formou konzultace oblastí, kde se zlepšil a na které je potřeba se zaměřit.</p>
ŠPP	- V rámci ŠPP spolupráce se školním psychologem a nejvíce se speciálním pedagogem. K návštěvě (nebo naopak náslechu) psychologů dává impuls speciální pedagog.	- Speciální pedagožka a výchovná poradkyně zároveň – náslechy a následná konzultace PO s PP a AP, na základě toho úprava, rozvoj atp.	<i>MŠ nedisponuje.</i>	- Dokumentace o žácích je vyhodnocována jednou za půl roku spolu se školním psychologem nebo s poradnou, na základě toho je nastavována další práce.
Výsledky	- Inkluze se příliš nedaří i přes veškerou dobrou vůli.	- Vývoj k lepšímu je patrný – v podstatě všechna	- Inkluze se daří především díky zapojení	- Žák se nachází pod svými možnostmi

	<p>Neumím si představit, kdyby bylo takové dítě v každé třídě, tak vůbec nevíme, jak bychom to zvládali zaštitit. AP v tomto případě platí spíše než za asistenta pedagoga, za osobního asistenta. Nemůže se vzdálit. Je spousta situací, kdy je AP nezbytná – přechody, toaleta. Samotná učitelka by to nemohla zvládat.</p> <p>- Roli zde hraje i rodič. ZŠ je pro něj značka normalnosti. Musí se ale zamyslet, co to reálně znamená. Zde by možná dobře fungovala psychologická poradna pro rodiče.</p> <p><i>„Maminka mi řekla, že před týdnem na schůzce v rámci ŠPP vůbec poprvé slyšela realitu. Ani v SPC s ní doteď nemluvili zcela otevřeně.“ (speciální pedagog)</i></p>	<p>vyzkoušená PO se na chlapci pozitivně odráží. Neoddiskutovatelný pozitivní vliv má spolupráce s AP. Velmi se osvědčuje názornost. Výchova v rámci výuky zaujímá značný podíl – je zapotřebí chlapce vychovávat, až na těchto základech lze poté úspěšně aplikovat výuku.</p> <p>- V rámci socializace – zvyknul si na prostředí a na pravidla, občas ale incidenty i v současnosti (např. znenadání vykřikování sprostých slov).</p> <p>- Emocní stabilizace.</p> <p>- V hlavních předmětech (matematika, ČJ) je schopen do značné míry postupovat společně se zbytkem třídy, stále přetrvávají výkyvy – stane se, že dle předpokladů jednoduchá zadání ho zaskočí.</p>	<p>AP. Bez AP by docházelo k narušení běžného chodu třídy. Je zapotřebí velké pracovní úsilí učitele a intenzivní práce na překonání komunikační bariéry. Prospěšný by byl navíc externí tlumočník i z hlediska přiblížení vietnamské mentality.</p> <p>- Ve chvíli, kdy cizojazyčné dítě nastupuje do školy bez podpory zvenčí, MŠ dále spíše hraje o čas, zda dostatečně brzy zareaguje a podaří se podniknout potřebné kroky.</p>	<p>vzhledem k tomu, že není dosaženo návaznosti v tréninku dovedností.</p> <p>- Žák má vůli se zlepšit, je prospěšné ho zároveň dále motivovat užitečností nabitých dovedností.</p> <p>- Žák je schopen vyrovnat se svým spolužákům ve chvíli, kdy je pro něj zadání upraveno tak, aby se mohl soustředit pouze na jednu činnost. Postupně by mělo dojít k automatizaci procesů.</p> <p>- Žáka se díky PO daří integrovat, kdyby je neměl, prospěch by byl velmi špatný. Nyní není ostrakizován ani v kolektivu spolužáků. Zásadní je ale práce a přístup pedagoga.</p>
<p>Podpora APIV</p>	<p>- Dotazování zástupci školy hodnotí vzdělávací programy zpracované s důrazem na praxi jako přínosné, zmiňují ale, že ne všechny VP jsou zpracovány takto.</p> <p>- Poznanky získané v rámci vzdělávací podpory APIV nelze aplikovat v případě vybrané problematiky žákyň s LMP.</p>	<p><i>„Projekt APIV se mi v této souvislosti vybavuje díky VP na téma komunikace s rodiči. Téma se netýká jen rodiny vybraného chlapce, ale obecně významu komunikace. Každé sdílení témat v oblasti žáků se SVP je prospěšné a má smysl.“ (třídní učitel)</i></p>	<p>- Zástupci školy konstatují, že si neuvědomují VP APIV věnovaný dané problematice.</p>	<p>- Projekt neměl vliv na vybranou konkrétní problematiku.</p> <p>- Zástupci školy cítili zásadnější informační přínos u jiných VP v nabídce.</p> <p>- Dopad projektu na škole je dotazovanými zástupci vnímán nikoli odděleně pro různé problematiky, nýbrž obecně.</p>
<p>Reflexe tématu nezapojenou školou</p>	<p>Škola předmětem Případové studie 5</p>			
<p>- Základem výuky jsou minimální výstupy z ŠVP vycházející z RVP, reflexe dosaženého vzdělání po 3. třídě. Žáků s LMP je poměrně malé procento. Škola v jejich případě úzce spolupracuje s SPC. Zatím však vždy po domluvě školu opustili a začali navštěvovat školu speciální. SPC se tyto děti, které jsou identifikovány většinou již v rámci MŠ směřovat na speciální školu. Pokud však rodiče nesoouhlasí, nezmůže nic ani SPC. Škola v těchto záležitostech občas osloví sociální odbor ke spolupráci.</p> <p>- V maximální míře je realizována individualizace, diferenciací, zapojován AP. Alternativní zadání</p>	<p>- Pro učitele představují tito žáci velmi náročný materiál. Díky porozumění diagnóze se ale situace kolem těchto žáků postupně zlepšila. Učitelé se s nimi naučili pracovat. Využívají jiný způsob komunikace – prezentace, vizuální podklady, zápisy poskytují žákům předem.</p> <p>- Problematika se pojí s psychologickými problémy žáků, agresivitou, afektivním chováním apod., proto je často žákům poskytnut AP nebo jsou medikováni – psychiatrická péče děti utlumí a usměrní tak, že nejsou v afektu (využívají spíše rodiny, které nemají možnosti nebo vůli s dětmi důkladněji pracovat). Děti pocházející z dobrého rodinného zázemí</p>	<p>- Škola si v problematice OMJ počíná poměrně zkušeně. S těmito žáky se setkává významnou měrou. Tvoří asi 11 %. Ve chvíli, kdy je žák s OMJ postižen dalším druhem omezení, je to značná komplikace pro diagnostiku. V tu chvíli je nutné žáka nejdříve naučit písmo, slovní zásobu, psát, číst. Až poté je možné zjišťovat případnou poruchu učení. Pokud žák začne selhávat, je doporučen k vyšetření v poradně. U komplikovanějších případů je přidělen AP nebo získávají až 3 hodiny týdně individuálně pro výuku češtiny jako druhého jazyka. Škola je zároveň vybavena pomůckami.</p>	<p>- Je to běžná porucha učení. Předpokladem je vysoká míra motivace žáků, kteří musí hendikep vyrovnávat obrovským úsilím a intenzivním procvičováním.</p>	

	<p>vylučuje diktáty, práci s pojmy. Práce se zaměřuje na propojování s významem. Zde asi více než u jiných žáků se SVP funguje předchozí praxe učitele s touto diagnózou. Zároveň je zde nezbytná podpora AP. I u AP platí, že předchozí zkušenost je cenná. AP tráví s žákem s LMP veškerý čas. Na druhý stupeň se žáci s LMP nedostávají. V opačném případě by musel být proškolen celý druhostupňový učitelství sbor. Práce s žáky s LMP je naprosto odlišná: pracovní listy, zápisy, testy, ověřování informací, portfolia.</p> <p>- Finanční prostředky zajišťuje ředitel. Noví učitelé z fakult si přinášejí širší vědomosti z oblasti speciální pedagogiky, než tomu bývalo v minulých letech. Dále probíhají školení. Praxe je ale v tomto případě nenahraditelná. Každý úkon trvá dvakrát déle. Je zapotřebí výrazně balancovat pozornost tomuto žákovi a zbytku třídy. Tomu pomáhá maximální vytěžování AP. Učební materiály ale chystá učitel. Zároveň je zapotřebí ustát tlak ze strany rodičů.</p>	<p>podstupují placenou psychoterapii. Je tak trénován nácvik dovedností, jak zvládat situace. Jsou využíváni logopedi, etopedi. Díky takové péči řada těchto dětí dokončí ZŠ a má potenciál dostat se i k maturitě.</p>	<p>Díky projektu věnovanému problematice dětí a žáků s OMJ působila na škole pro tyto účely učitelka, později se tato funkce začala dělit mezi učitele, kteří byli v průběhu projektu k tomuto cíli vedeni.</p> <p>- Škola se setkává nejčastěji se žáky s OMJ v kombinaci s poruchou pozornosti nebo například s inklinací k dysgrafii. V praxi učitelé v případě podezření na problém informují speciálního pedagoga, který žáka případně nasměruje na poradnu.</p> <p>- Speciální pedagog hodnotí, že o tento druh dětí a žáků se SVP je na škole relativně dobře postaráno. Zlepšit by šlo pouze okolnosti, které bohužel nelze ovlivnit – např. vysoké počty dětí ve třídách.</p> <p>- Řešení problému vyžaduje značné množství času, tento čas je zároveň náročný v ohledu práce s dítětem. Učitelé už ale uchopili jako realitu. Významnou roli hraje i fakt, zda dítě nastupuje na školu na nižší nebo vyšší stupeň.</p> <p>- Učitelé mají dlouhodobou praxi, proces identifikace se neustále opakuje. Každé dítě je jiné. Školení pomáhají spíše v základní orientaci.</p>	
Škola předmětem Případové studie 4				
<p><i>Téma nebylo reflektováno</i></p>	<p>- Opět se jedná o omezení žáků, které se často pojí s dalšími poruchami. Gymnázium se setkává se zvyšujícími se počty studentů s těmito rysy. Zástupci školy se domnívají, že se tomu tak děje v důsledku dospívání žáků z první velké vlny inkluze na ZŠ.</p> <p>- Na gymnáziu tuto skupinu žáků zastupují stále spíše jednotlivci. Projevy souvisí také s pubertou, častý výskyt je tak v 1. a 2. ročnících 8letého gymnázia, a především u chlapců. Učitelé jsou vedeni k umění</p>	<p>- Problematiku na škole představuje studentka s OMJ s tělesným postižením. Studentka je ukrajinského původu a do příchodu na školu neovládala anglický jazyk, na který je na gymnáziu kladen důraz. Zcela nestandardně tak byla studentce poskytována podpora formou doučování (v ČJ prostřednictvím AP, v AJ je angažována další učitelka). Doučování je realizováno online, např. i o víkendy. Studentce byl přidělen</p>	<p>Porucha se v populaci studentů vyskytuje většinou v kombinaci s dalšími druhy omezení. Tito žáci jsou navíc často roztěkaní, méně zodpovědní atp. Jsou zároveň náchylnější k úzkostem, depresím. To je aktuálně v současné době spojené s distanční výukou. Vnější pomoc je školou využívána právě v těchto momentech, spíše než jako řešení problémů spojených přímo s diskutovaným</p>	

Evaluace individuálních systémových projektů podpořených z PO 3 OP VVV-II Část II: Evaluační okruh A – Evaluace projektů APIV

		<p>řešit aktuálně nastalou situaci a rozumět projevům žáků. Dále aplikují individuální pohovory v čase po vyučování, snaží se dítě zaměstnat, dát mu prostor k vyjádření, rozptýlení, napomenutí – jedná se především o intuitivní reakci na nastalé situace. Je podnikáno neustálé připomínání pravidel spíše než přidělování trestů. Problémy jsou řešeny také ve spolupráci s rodinou. Je důležité předávání informací o žácích napříč učitelským sborem.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Systému by pomohlo propojení SŠ s výchovným poradcem ze ZŠ a předání potřebných informací. To se v tuto chvíli neděje. Situace je poté alespoň zkraje málo přehledná. 	<p>AP po žákovi, který na něj získal nárok v rámci PO, ale nevyužíval. Složení maturitní zkoušky je v tomto případě i přes poskytovanou podporu otázkou. Uvažována je podpora formou stipendia. Studentka je příkladem žáka s OMJ, který si kromě neznalosti jazyka přinesl rovněž trauma spojené se změnou prostředí. Mobilita studentky (invalidní vozík) je také postupně úspěšně řešena směrem k co největšímu komfortu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - U jiných studentů s OMJ je často nepříznivý vliv rodiny, která je spojena s odlišným kulturním prostředím a nemožností efektivní komunikace se školou. Jedná se např. o studenty vietnamského původu. - Za problém škola považuje také komunikaci s odbornými institucemi. V současné době řada studentů skončila na psychiatrii. Škola ale z těchto institucí nezískala zprávy o tom, jak se studenty dále pracovat (např. po návratu po půl ročním přerušení studia). 	<p>omezením. Převážná většina dětí, které jsou podrobeny vyšetření v poradenském zařízení, mají 2. stupeň PO. S žáky je pracováno dle tzv. diferenciačního plánu školy – nenavštěvují všechny vyučovací hodiny vzhledem k rychlému nástupu únavy, ztrátě pozornosti apod. Studenti se speciálními nároky jsou vedeni v rámci jednotné dokumentace, podle které se řídí vyučující.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Na úrovni gymnázia je ale speciální přístup pedagogů spíše „neviditelný“ (jedná se převážně o různé druhy ústupků) do té míry, že děti mezi sebou ani nevnímají, že jsou mezi nimi odlišnosti. <p>Na úrovni gymnázia se většinou žáci nadále vzhledem k věku vyšetření v poradenském zařízení nepodrobují, doporučení tak nejsou obnovována. Škola se tak řídí tím, co je k dispozici. Někteří mají tendenci toto téma obnovit až před maturitou za účelem dosažení úlev. Žákům je tak umožněno psát na počítači, jsou zkoušeni ústně, a to ve všech předmětech. Třídní učitel upozorní na případné problémy ředitele školy a škola doporučí žáka do poradny. Škola zároveň vnímá mezery ve spolupráci s poradnou. Je zaměstnávána psychologka, ale ta řeší jednotlivé případy na individuální úrovni. V případě prohrěšků se škola snaží nepřistupovat k žákům z pozice síly a trestat je, nýbrž je uskutečňována snaha o poskytnutí takových podmínek, aby byli schopni vypracování zadání dotáhnout dokonce. Jsou nabízeny konzultace, delší čas. Pravidla na SŠ již nejsou</p>
--	--	--	---	--

				<p>tak striktní jako na ZŠ – např. tolerance psaní hůlkovým písmem, ofocení zápisu, uložení učebních materiálů do G. Class Room. Do značné míry jsou využívány možnosti digitalizace. Vzhledem k tomu, že se jedná o výběrové gymnázium, kde je předpoklad, že žáci jsou na dobré úrovni obecně, není zavedena pravidelná porada, která by se věnovala specificky těmto žákům. Inkluze těchto žáků je úspěšná. Jsou úspěšně dovedeni k maturitě, kterou se jim dařít složit. Po pubertě tito lidé využívají takové možnosti vyjadřování, které jim vyhovují, problém tak pro ně zpravidla má menší a menší význam.</p>
Škola předmětem Případové studie 1				
	<i>Téma nebylo reflektováno</i>	<p>MŠ se setkává s agresivními projevy čtyřletého chlapce pocházejícího z nízkého sociokulturního prostředí. Chlapec má afektivní chování, schovává se, hroutí se. Chlapec nefunguje ve větším kolektivu, lépe prospívá v menších počtech dětí, často nastávají situace vyžadující uklidňování. V ložnici má oddělený klidný koutek, také úkoly vypracovává stranou od všech ostatních dětí. Situace jako např. stravování je v tomto případě poměrně složitá záležitosti. S vrstevníky nenavazuje kontakt. V oblasti komunikace se často nedaří vzájemnému porozumění. Z těchto situací poté vznikají největší problémy. AP je v tomto případě velkou oporou (je sdílána mezi 2 dětmi). Kromě relaxačních technik je využívána také klinická logopedie.</p> <p>- Situaci by prospěl menší počet dětí na třídu. Učitelky se s danou situací seznamují a vypořádávají postupně. Dle jejich názoru je situace nastavena tak, aby se vše zvládlo. Inkluze je uskutečňována, v současném počtu dětí ve</p>	<i>Téma nebylo reflektováno</i>	<i>Téma nebylo reflektováno</i>

		věku od 2 do 7 let ale dochází kvůli přítomnosti chlapce ve třídě ke zdržování a obecně k ztíženým podmínkám práce pro učitele. - Škola umožňuje DVPP v případě zájmu, je uvažováno zavedení pravidelných porad, na kterých bude sdílena zkušenost z DVPP a podporována interakce mezi učitelským sborem.		
--	--	--	--	--

Pozn. * Sloupec věnovaný tématu kombinace OMJ +? se zabývá žáky (popř. dětmi), kteří kromě příslušnosti ke skupině žáků s OMJ vykazují další druhy diagnóz. Tito žáci tak tvoří samostatnou kategorii žáků se SPV.

Následující tabulka představuje shrnutí výsledků inkluze jednotlivých případů na zapojených školách a obecnou úspěšnost inkluze vybraných druhů poruch na nezapojených školách.

Tabulka 4: Výsledky inkluze vybraných případů žáků se SVP na zapojených školách a vybraných poruch obecně na nezapojených školách graficky

	Případová studie 11	Případová studie 8	Případová studie 6	Případová studie 7
Diagnóza	LMP	Vývojová dysfázie	Kombinace OMJ +? *	Dyslexie
Výsledky zapojených škol graficky				
Reflexe tématu nezapojenou školou – výsledky graficky	Škola předmětem Případové studie 5			
				
	Škola předmětem Případové studie 4			
	<i>Téma nebylo reflektováno</i>			
	Škola předmětem Případové studie 1			
<i>Téma nebylo reflektováno</i>		<i>Téma nebylo reflektováno</i>	<i>Téma nebylo reflektováno</i>	

Pozn. Tabulka obsahuje barevnou škálu hodnotících symbolů. Zelený symbol znamená úspěšnou realizaci inkluze; žlutý symbol označuje inkluzi, která přes realizaci doporučených PO má částečně negativní dopad na chod třídy jako celku; červený symbol označuje problematiku, u které se i přes realizaci doporučených podpůrných opatření dlouhodobě nedaří dosahovat plnohodnotné inkluze.

Pozn. * Sloupec věnovaný tématu kombinace OMJ +? se zabývá žáky (popř. dětmi), kteří kromě příslušnosti ke skupině žáků s OMJ vykazují další druhy diagnóz. Tito žáci tak tvoří samostatnou kategorii žáků se SPV.

Závěry:

- Výsledky poukazují na shodu zkušenosti zapojených škol s konkrétními případy žáků se SVP a obecné zkušenosti s danými typy omezení na nezapojených školách v případě žáků s LMP.

Školy se shodují na neúspěšnosti inkluze přes poskytování doporučených PO. V případě žáků s OMJ s další poruchou a dyslektiků se inkluze daří. Mírná neshoda panuje u vývojové dysfázie. Na většině škol se inkluze těchto žáků daří, na jedné ze škol zástupci připouští, že inkluze takového druhu žáka má dopady na chod třídy i přes poskytování doporučovaných PO.

- Většina škol zapojených v případové studii, které se zúčastnily letošního šetření, konstatuje, že podpora z projektu nebyla využitelná v řešení vybraných konkrétních žáků se SVP. Školy v této souvislosti zmiňují využitelnost prakticky pojatých VP na jiná témata, vnímání dopadů projektu obecně nikoli selektivně na vybrané problematiky. Jedna škola zmiňuje přímou využitelnost VP věnovanému tématu komunikace s rodiči v souvislosti s vybranou konkrétní problematikou žáka se SVP. Potvrzuje se tak užitečnost nácviku měkkých dovedností v rámci projektu.
- Zástupci nezapojených škol zmiňují v souvislosti s vlastní podporou v jednotlivých tématech SV možnost účasti na DVPP v případě vlastního zájmu, zapojení v jiných projektech nebo sdílení a podpora interakce mezi učitelským sborem.

4.7 Spolupráce mezi relevantními projekty

EO A.3: Jak probíhá spolupráce s ostatními relevantními projekty a jakých společných výsledků bylo dosaženo?

Zdroje informací:

- řízené rozhovory s manažery KA
- řízené rozhovory s koordinátory KA Spolupráce
- řízené rozhovory se zástupci MŠMT, ŘV, věcným garantem výzvy a administrátorem projektu
- dotazníkové šetření mezi účastníky odborných panelů (realizováno interní evaluací)

Nadále platí, že spolupráce mezi projekty je spíše v rovině informovanosti mezi systémovými projekty. Každý projekt řeší unikátní téma a již z principu jsou projekty nastaveny tak, aby se vzájemně nepřekrývaly (tomu se věnuje i kapitola charty projektu – Návaznost na jiné projekty a výstupy). Z této skutečnosti pak vyplývá to, že není příliš prostor pro intenzivní spolupráci projektu či vytváření společných výstupů. Projekty tak spolupracují v oblastech, ve kterých na sebe navazují a tam, kde vzájemná komunikace je pro projekty účelná. V současné době, kdy většina projektů je již v závěrečné fázi, se samozřejmě i intenzita spolupráce mezi systémovými projekty snižuje.

Dle vyjádření zástupců MŠMT aktivita spolupráce naplnila svůj účel. Mezi projekty probíhá výměna informací. Aktivita spolupráce má vést i k vytváření určité sdílené vize o problémech ve školní praxi a v určitých oblastech k tomu díky spolupráci dochází.

Dle vyjádření HPM projektu APIV A „K synergickým projektům dochází především ve vztahu k cílovým skupinám, kdy jsou ze strany jednotlivých projektů cílových skupinám předávány informace, znalosti a dovednosti a podpora těmto cílovým skupinám je tak díky projektům komplexní.“

Projekt APIV A má ve všech klíčových aktivitách navázanou úzkou spolupráci s odbornou veřejností i akademickou sférou. Z podstaty klíčových aktivit projektu pak dochází především ke spolupráci na úrovni institucionální než mezi systémovými projekty. I když i k té v ojedinělých případech dochází.

Například projektový tým KA 2 spolupracuje s projektem P-KAP v rámci metodické skupiny inkluze v Edusíti k inkluzi v SŠ (referování k problematice self-efficacy). Příkladem institucionální spolupráce může být spolupráce projektového týmu KA 4 projektu APIV A se zástupci ČŠI, kdy je využíváno elektronického testového prostředí ČŠI InspIS SET pro zadávání testových úloh diagnostického nástroje žákům OMJ.

Dobrým příkladem spolupráce mezi projekty APIV A, APIV B, PPUČ, SYPO, SRP a KSH je Balíček podpory zaměřený na formativní hodnocení a pedagogickou diagnostiku, fungující jako podpůrný prostředek především pro pedagogy ve školách a školských zařízeních. Iniciátorem této aktivity je ČŠI (v kontextu projektu KSH), která oslovila týmy IPs projektů, jež řeší témata formativního hodnocení a pedagogické diagnostiky. Jedná se o celý balíček aktivit, v rámci kterých projekty vytvářejí publikace k této problematice, vzdělávací programy, školení v terénu či metodické webináře. Snahou je tyto aktivity provázat tak, že bude vytvořen jeden společný výstup, podpora cílové skupiny pedagogů tak bude systematictější.

APIV B spolupracuje s celou řadou organizací jako Člověk v tísni, ČOSIV, META, Učitel naživo, s pedagogickými i nepedagogickými fakultami VŠ, spolkem Spolu ad. V rámci současných IPs APIV B spolupracuje s projektem SYPO a IKV.

Největší napojení samozřejmě funguje mezi projekty APIV A a APIV B v návazných klíčových aktivitách KA 3 APIV A a KA 2 APIV B. Ke spolupráci dochází ale i v jiných oblastech, kdy zjištění z klíčových aktivit APIV A mohou být přímo využitelné pro zvýšení kvality dalšího vzdělávání PP a lektorů DVPP, které zajišťuje jak realizátor projektu APIV B, tak kmenová činnost NPI ČR.

Závěry:

- Spolupráce mezi projekty je spíše v rovině vzájemné informovanosti mezi systémovými projekty, výměně zkušeností, vzájemného poskytování dat atp.
- Na základě komunikace mezi jednotlivými projekty dochází k větší či menší míře vzájemné podpory.
- Největší napojení samozřejmě funguje mezi projekty APIV A a APIV B v návazných klíčových aktivitách KA 3 APIV A a KA 2 APIV B.

4.8 Nezamýšlené dopady projektů APIV

EO A.4: Jaké byly nezamýšlené dopady projektů APIV?

Zdroje informací:

- řízené rozhovory s manažery KA
- řízené rozhovory se školními garanty projektu APIV, vedoucími pedagogickými pracovníky a pedagogickými pracovníky
- řízené rozhovory se zástupci spolupracujících subjektů⁹

⁹ Jedná se o zástupce Agentury pro sociální začleňování, Člověka v tísni, Výboru pro vzdělávání Romů a neziskových organizací Nová škola a Učitel naživo.

Níže je uveden výběr nezamýšlených dopadů identifikovaných na základě terénního šetření provedeného v rámci této etapy evaluace. Uvedeny jsou především nezamýšlené dopady, které byly v rámci šetření zmíněny opakovaně.

Projekt APIV A (manažeři KA)

- Etablování NPI ČR jako odborné instituce v odborném pedagogickém společenství a v akademickém prostředí jak v Česku, tak v zahraničí.
- Spolupráce s organizacemi a pracovišti věnujícími se dané problematice (pracovní skupiny či pracoviště MŠMT, pedagogické fakulty atp.), navázání nových kontaktů a možnosti je dále rozvíjet.
- Přímá práce se školami ve smyslu řešení jejich konkrétních problémů díky aktivitě akčního výzkumu, kdy se přímo ve školách v rámci výzkumu řeší složité případy žáků s náročnými obtížemi (žáci s PAS a dalšími neurologickými obtížemi či onemocněními). Asistované řešení a řízená reflexe postupů probíhá v 11 školách.
- Sledovanost metodických webinářů dalšími zainteresovanými skupinami – pracovníky ČŠI a akademickými pracovníky.
- Spojení roztržitosti komunity Neslyšících.

Projekt APIV B (manažeři KA)

- Navázání kontaktů a spolupráce se subjekty působícími v oblasti vzdělávání. Spolupráce státní instituce s neziskovým sektorem. Možnost vyměnit si zkušenosti z oblastí, ve kterých se denně pohybují. Schopnost prosadit změny na základě lepšího vhledu do terénu, které jim zprostředkují neziskové organizace (Člověk v tísni, Nová škola, Meta). Nestátní organizace se výrazně angažují v aktivitách, kterým rozumí a neváhají navázat partnerství, které je přínosné i pro ně.
- Vzájemná spolupráce mezi lektory, výměna zkušeností a podnětů, jak dál školit díky pravidelným seminářům k lektorským dovednostem a odborným panelům.

Projekt APIV B (školy)

- Sdílení příkladů dobré praxe i mimo projektové aktivity. A to jak mezi vedoucími pracovníky škol bezprostředně po skončení aktivit, tak také v reflexi s ostatními členy pedagogického sboru během porad a při jiných příležitostech. Při nich také probíhá předání nově získaných znalostí pedagogům, kteří se školení neúčastnili. Tam je také prostor pro řešení konkrétních případů. Tyto aktivity jsou nejen profesně důležité, ale také osobně díky rozvoji neformálních vztahů v pracovním kolektivu.
- Navázání nových kontaktů a porovnání zkušeností s jinými školami, které jsou podobné (velikostí, umístěním), ale také se školami, které jsou odlišné. V praxi se jedná především o sdílení zkušeností a rad ohledně postupu v případě vzdělávání žáků se SVP během pandemie Covid-19.
- Navázání užší spolupráce se zástupci pedagogicko-psychologických poraden.

- Získání nových informací a poznání nových možností v oblasti managementu práce. Osobní i profesní rozvoj. Zavedení inovací do škol díky projektu.
„Jsme s kolegy otevřenější (přístupnější) a více diskutujeme o různých věcech. Mnozí z nich neberou kritiku jako útok na svou osobu, ale jako informaci, se kterou se dá pracovat.“ „Nové možnosti a nadšení, nový pohled na věc.“
- Rozvoj a normalizace probíraných témat v prostředí škol.
„Inkluze se stává úplně běžnou součástí života, přestává být vnímáno jako přítěž nebo něco navíc.“
- Rozvoj nových témat, která jsou v prostředí školy důležitá a dotýkají se života žáků.
„Jako nezamýšlený dopad projektu bylo, že se vytvořilo plno aktivit týkající se duševního zdraví dětí a žáků. Je to rovněž téma, které spadá pod společné vzdělávání. Děti začaly trpět psychickými problémy, máme nárůst výskytu poruch a psychických problémů u žáků. Projekt byl tedy v řešení těchto souvislostí důležitý. Konkrétně vytvořili kompletní internetové stránky, dále vytvářeli různé vzdělávací programy, kde to mohli s učiteli diskutovat

Projekt APIV A, B (zástupci spolupracujících subjektů)

- Nejvíce a nejlépe hodnocené bylo navázání na projektové aktivity. Zástupci jednotlivých subjektů a organizací využily kontakty, které získali díky projektu a s dalšími aktéry zapojenými do projektu měli možnosti vytvářet další navazující aktivity.
„Díky spolupráci a kontaktům, které jsme získali, jsme mohli iniciovat vznik projektu ‚Fakulty doučují‘. Cílem byla ukotvená kooperace mezi fakultami. Zapojilo se mnoho fakult a jiných organizací (např. Učitel naživo). Naše role byla metodická podpora a sdílení informací. Projekt se vydařil a přetrvává. Dostali jsme i ocenění Eduinu 2020.“ (zástupce organizace Člověk v tísni, projekt APIV B, KA 5 - Spolupráce)
- Velmi pozitivně bylo hodnoceno také rozšíření projektových aktivit, na kterých se jednotlivci či organizace v rámci projektu podíleli.
„V rámci projektu jsme měli příležitost pracovat na Standardu činnosti asistenta pedagoga. To původně nejspíše nebylo záměrem projektu, ale MŠMT využilo projektu APIV a činnosti NPI. To je něco s čím jsem já ani kolegové původně nepočítali, ale vnímám to jako velmi důležité a prakticky užitečné.“ (zástupce organizace Nové školy, projekt APIV B, KA 5 - Spolupráce)
„Původně jsem očekával, že zajistím a odškolím kurz, ale rozšířili se moje aktivity. Došlo k propojení aktivit v Romském výboru (poradní orgán Vlády ČR, Výbor pro vzdělávání Romů), tak v oblasti strategie Romské integrace jsme projednávali a rozvíjeli témata, aktivity a celkově jsme se rozvíjeli a transformovali jsme spolupráci. To původně nebylo záměrem. Další spolupráce na různých projektech, propojení kontaktů.“ (zástupce organizace Výboru pro vzdělávání Romů, projekt APIV B, KA 5 - Spolupráce)
- Rozšíření oblastí a nabídky služeb, které neziskové organizace poskytují.
„Nám to přineslo to, že jsme zařadili do našich exkurzí školy z vyloučených lokalit. Před tím jsme školy z těchto lokalit neměli vůbec nebo málo a nyní nám přijde důležité studentům zprostředkovat pohled do reality vzdělávání ve vyloučených oblastech.“ (zástupce organizace Učitel naživo, projekt APIV B, KA 5 - Spolupráce)
- Jako přínosná byla hodnocena i spolupráce napříč různými organizacemi – propojení formálních vzdělávacích institucí s neziskovým sektorem a státními/krajskými organizacemi.

„Přínosné bylo také získání znalosti v oblasti školských inkluzivních koncepcí na krajské úrovni a navázání kontaktu s krajskými zástupci. Mohli jsme se dozvědět, jak kraje nahlíží na inkluzivní vzdělávání.“ (zástupce organizace Člověk v tísni, projekt APIV B, KA 5 - Spolupráce)

5 Závěry a doporučení

5.1 Závěry

Zásadní vliv na průběh realizace projektů a naplnění stanovených závazků má v tuto chvíli prodloužení obou projektů. V případě projektu APIV B již došlo k jeho schválení. Schvalovací proces prodloužení projektu APIV A zatím trvá.

Projekt APIV A

- Je dosaženo předpokladů vedoucích k naplnění cílů ve všech klíčových aktivitách.
- Všechny KA musely reagovat na epidemická opatření posunutím či modifikací některých aktivit a přechodem do online prostředí.
- Nejzásadnější bariéry související s pandemií koronaviru a epidemickými opatření se nejvíce projeví u KA 2 a KA 5. V současné době je požádáno o prodloužení těchto dvou aktivit, a dále pak aktivity související s řízením projektu, evaluací a spoluprací do konce roku 2022. Aktivity KA 3 a KA 4 budou dokončeny v původním termínu.
- V rámci KA 2 jsou průběžně MŠMT předávány výstupy z šetření. Výstupy KA 2 dle zástupců MŠMT a ŘV naplňují očekávání. Výzkumná zjištění jsou využívána pro návrhy úprav již zrealizovaných opatření (např. k úpravám vyhlášky 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných) a formulaci návrhů na změny vedoucí ke zkvalitnění vzdělávání (např. návrhy na revizi RVP). Výsledky šetření jsou významným způsobem reflektovány při nastavení vzdělávání pedagogických pracovníků, a to jak v rámci pregraduálního vzdělávání, tak v rámci DVPP. Kromě toho produkuje klíčová aktivita i další výstupy využívané odbornou veřejností. Projektový tým se nadále intenzivně věnuje šíření výsledků výzkumu a vybraných zjištění mezi odbornou pedagogickou veřejnost prostřednictvím prezentací na mezinárodních vědeckých konferencích.
- Projektový tým KA 2 flexibilně reaguje na aktuální epidemická opatření zařazením mimořádné etapy šetření spočívající v šetření zkušeností s realizací individuální podpory žáků během vzdálené výuky a rovněž na výsledky šetření, kdy bylo do KA 2 zařazeno šetření zaměřené na začleňování žáků s PAS a dalšími neurologickými obtížemi do heterogenní třídy.
- Harmonogram KA 2 musel být v reakci na epidemická opatření upraven a je požádáno o její prodloužení do 31. 12. 2022.
- V rámci KA 3 jsou nadále realizovány webináře. Ty jsou vedeny jako metodická podpora nejen lektorům APIV B, ale jsou otevřeny široké pedagogické veřejnosti. O webináře je ze strany pedagogické veřejnosti značný zájem. Pilotně ověřeno a dokončeno bylo všech 10 specializačních modulů a dokončen byl již jeden dlouhodobý výcvik zaměřený na aplikovanou behaviorální analýzu. Ověřené specializační moduly a dlouhodobé výcviky budou předány kmenové činnosti NPI ČR k akreditaci MŠMT a následné realizaci v systému DVPP v NPI ČR. Projektový tým se snaží zvýšit povědomost pedagogické veřejnosti o připravených specializačních modulech a dlouhodobých výcvicích prostřednictvím tzv. infowebinářů. KA 3 má veškeré předpoklady zdárného dokončení v původně stanoveném termínu 30. 4. 2022,

většina plánovaných výstupů je již odevzdána. Z vyjádření cílových skupin a odborných panelů lze konstatovat, že KA 3 naplňuje své cíle.

- V rámci KA 4 již jsou dokončeny všechny tři části nástroje na zjišťování jazykových kompetencí žáků cizinců. Diagnostický test je vložený v elektronickém testovacím prostředí InspIS SET a v současné době probíhá jeho pilotáž. Část 2 a 3, tj. Rozhovor se žákem s odlišným mateřským jazykem a Učitelovo hodnocení jazykové kompetence žáka v češtině, které je možné využít nezávisle na testu, byly zveřejněny na webu NPI ČR a ve zkušebním režimu nabídnuty pedagogickým pracovníkům k využití. Monitoring pedagogické realizace podpůrných opatření pro žáky-cizince realizovaný v rámci KA 4, byl využit pro úpravu systému podpory jazykové přípravy žáků-cizinců. KA 4 probíhá v souladu s harmonogramem a výstupy budou odevzdány v původním termínu, tedy v dubnu 2022.
- V rámci KA 5 je vytvářen referenční rámec pro český znakový jazyk. Jedná se o velmi komplexní a unikátní materiál, který doposud nebyl ani v mezinárodním měřítku zpracován. Referenční rámec bude zpracován jednak v textové formě, zároveň však pro použití cílovými skupinami musí být zpracován rovněž v českém znakovém jazyku. Tento překlad tak bude mít podobu stovek videonahrávek. V současné době jsou již k dispozici některé mezivýstupy – 1. a 2. část RR pro ČZJ, části popisů úrovní A1 – B2, dokončována je 3. část RR pro ČZJ, Vokabulář, Glosář, doplňována je knihovna rešerší.
- Na KA 5 měla negativní dopad pandemie koronaviru a s tím spojená mimořádná opatření. Epidemická opatření jakož i nemocnost a nucené karantény členů týmu zkomplikovaly realizaci některých dílčích aktivit. Dle dostupných informací ke zpoždění dochází z důvodu přesunu prezenčních jednání a komunikace do online formy, která je pro dvojjazyčnou komunikaci (český znakový jazyk a český jazyk) časově i technicky náročnější. Z toho důvodu projekt APIV A projednává prodloužení této aktivity do 31. 12. 2022.

Projekt APIV B

- Čerpání služeb ze strany škol bylo obnoveno především díky rozšíření režimu online na velkou část VP a služeb. Za méně vhodné služby z hlediska online vzdělávání jsou považovány mentoring a stáže. Roli sehrál i potřebný čas na plný přechod škol do online prostředí. Online prostředí projektu přineslo řadu výhod a stalo se řešením dlouhodobého problému s dostupností VP v některých regionech. Přechod do online prostředí se stal také bodem zlomu pro lektory. Většina těch, kteří nepřešli ke školení online, nyní školí s velmi malou frekvencí nebo vůbec. Online vzdělávání bylo přijato velmi kladně, přestože prezenční forma je hodnocena stále o něco lépe.
- Důsledkem pandemie je prodloužení projektu do konce roku 2022. Obsahem prodloužení bude vyčerpání kapacit jednotlivých druhů podpory školami ve školní síti APIV. Navíc budou uskutečňovány nové aktivity: 1. platforma pro sdílení zkušeností mezi pedagogy a managementem škol a platforma pro sdílení zkušeností mezi ŠPP, 2. tzv. informačně-vzdělávací programy. Záměrem projektového týmu je nabídnout trendy, aktuální a zároveň kvalitně zpracovaná témata i vně školní síť APIV a zároveň podpořit udržitelnost projektu – akce by měly být realizovatelné i po skončení projektu. Zhruba stovka škol se rozhodla nepokračovat v prodloužení projektu
- V současné době je vyvíjena aktivita směrem k dočerpání jednotlivých služeb. Převody volných kapacit mezi zapojenými školami jsou řešeny prostřednictvím dodatků smluv o zapojení škol do projektu. Dočerpání služeb je podporováno rovněž aktivizací účastníků vzdělávání (mimo

ty, kteří nejsou schopni daný objem splnit např. z důvodu změny zaměstnání, čerpání mateřské dovolené, nemoci, odchodu do důchodu atp.), kteří nemají dočerpanou BP, v čerpání služeb před ukončením spolupráce se školou skrze CP a dále školního garanta APIV . Dosažení hranice splnění bagatelní podpory se tak daří. KA 1 i KA 2 naplňují své cíle.

- U některých druhů vzdělávání v rámci projektu došlo k trvalému převodu realizace do online prostředí. Jedná se o školení v prezentačních a lektorských dovednostech určené především lektorům nebo vzdělávání pro samosprávu a státní správu. Účast na těchto školeních se od zavedení online režimu značně zvýšila.
- V pozdní fázi realizace se KA 3 věnuje propagaci vytvořených výstupů, šíření povědomí o projektu a tématu SV. Jsou rozvíjeny a také navazovány nové mediální spolupráce. Díky prodloužení projektu dochází postupně k dokončení realizace stanoveného počtu informačních seminářů. Informační semináře byly převedeny do online formy, realizovány jsou v současnosti prezenčně i online. Návštěvnost interaktivní aplikace Zapojmevšechny.cz stabilně roste, ambicí do budoucna je stát se vyhledávanou doménou pro témata SV.
- KA 4 se v současnosti intenzivně věnuje přípravě výstupního šetření dokládajícího dopady projektu u hlavních CS, pedagogů a managementu škol. Zvláště bude zpracována zpráva z dotazování SVČ, ZUŠ a VOŠ. Širší projektový tým APIV B intenzivně využívá výstupy interní evaluace.
- OPLA se v uplynulém období věnovala monitoringu ŠIKK. V návaznosti bylo uskutečněno setkání mezi zástupci krajů a MŠMT, které bylo hodnoceno jako přínosné. Poslední činností OPLA bude zpětná vazba k výstupům APIV B.

V současné době je realizována iniciativa doučování jako odezva na rozevírání nůžek mezi běžnými a sociálně nebo jiným způsobem znevýhodněnými žáky v důsledku probíhající distanční výuky coby protiepidemickým opatřením. KA 5 APIV B na činnosti spolupracuje s organizací ČvT. Doučování se stalo tématem 9. odborného panelu spolupráce, který se uskutečnil v květnu roku 2021. Předchozí i následující OP byl věnován tématu standardu studia a činnosti AP.

Rizika a bariéry v projektu

- Mezi identifikovaná interní rizika patří časová náročnost přípravy referenčního rámce pro český znakový jazyk (KA 5 APIV A) - pandemie koronaviru a s tím spojená epidemická opatření se negativně projevila na realizaci KA 5 a vznikla tak bariéra úspěšné realizace KA 5. KA 5 musela být z toho důvodu prodloužena do konce roku 2022. Aktualizovaný harmonogram se jeví reálný i nadále však KA 5 pracuje s limitovanou časovou kapacitou pro tvorbu RR pro ČZJ. Na harmonogram má nadále vliv současná situace spojená s epidemickými opatřeními, která zpožďují realizaci některých dílčích činností. Projektový tým KA 5 již zavedl opatření na předcházení tohoto rizika, nadále však existují faktory, které tým ovlivnit ze své pozice nemůže (nepředvídatelnost epidemických opatření, nemocnost v týmu).
- Dalším interním rizikem je zajištění dostatečného vzorku pro opakované šetření pedagogických procesů na ZŠ (KA 2 APIV A) – v souvislosti s pandemií koronaviru a epidemickými opatřeními se u škol projevuje ještě větší neochota se šetření účastnit, než bylo v Chartě projektu předpokládáno. Nadále hrozí omezení přístupu do škol a u škol se projevuje rovněž jejich vysoké zatížení a určitá frustrace.
- Do skupiny interních rizik patří dále lektorské zajištění specializačních modulů vytvořených pilotně ověřených v KA 3 APIV A – vzdělávací moduly by měly být převzaty kmenovou činností NPI ČR a nabídnuty do terénu. Projektový tým APIV A v této věci učinil opakované kroky

směřující k domluvě na další realizaci, ale prozatím v této věci ze strany kmenové činnosti nedošlo k výraznějšímu posunu. Neexistence předběžné nabídky spolupráce proškoleným druholektorům ze strany kmenové činnosti NPI snižuje pravděpodobnost přetrvávajícího zájmu druholektorů o spolupráci s NPI v kontextu lektorského zajištění pilotně ověřených modulů.

- Rovněž riziko nepředávání jednotných informací v tématech společného vzdělávání do terénu patří mezi identifikovaná interní rizika – posouzení změn výukových a metodických materiálů VP, tedy toho, zda se jedná o změny zásadního či dílčího charakteru, neprochází žádným formalizovaným procesem.
- Posledním interním rizikem je optimalizace CP přináší nová rizika. Jedná se o personální hledisko a hledisko znalosti terénu ze strany pracovníka CP. Vzhledem k počtu plánovaných akcí není zcela jasné, zda bude současný počet pracovníků dostatečný. Menší dopad může mít fakt, že některým pracovníkům CP byly přiděleny kraje, ke kterým nemají žádný bližší vztah. Snaha o efektivní dočerpání služeb a dokončení projektu může jít v tomto případě např. na úkor konzultační činnosti, ta se v některých případech může vázat na již vytvořené interpersonální vazby, nebo doporučování vhodných témat VP pro školy dle jejich potřeb.
- Bylo identifikováno rovněž externí riziko: Pandemie koronaviru představuje pro oba projektu riziko spočívající ve zvýšené nemocnosti členů projektových týmů, případně nutnosti nařízených karantén. Epidemická opatření zaváděná vládou s cílem zamezit šíření koronaviru pak rovněž mají vliv na realizaci některých dílčích činností v rámci klíčových aktivit obou projektů. Oba projekty na vzniklá rizika pružně reagují a daří se hledat možná řešení na eliminaci rizik. V současné době představuje nepředvídatelný vývoj pandemie a s ní spojená epidemická opatření nadále riziko.
- Mezi dříve identifikované bariéry patří široký záběr projektu (APIV A), kdy realizace každé klíčové aktivity zahrnuje velké množství dílčích úkolů. Realizace klíčových aktivit je tak velmi časově i personálně náročná. Každá klíčová aktivita představuje unikátní a velmi komplexní úkol a každá by tak mohla vydat na samostatný projekt.
- V souvislosti s pandemií koronaviru a s tím spojenými epidemickými opatřeními vznikly v projektu APIV A bariéry realizace některých dílčích aktivit. Jako nerealizovatelné se ukázalo šetření klimatu třídy a došlo ke zpoždění opakovaného šetření pedagogických procesů na ZŠ v rámci KA 2. Šetření je třeba více rozložit v čase a vyčkat stabilizace situace na školách a z toho důvodu bylo požádáno o prodloužení této KA do konce roku 2022. Byla modifikována metodika pilotáže diagnostického nástroje na zjišťování jazykových kompetencí žáků-cizinců v rámci KA 4. V rámci KA 5 došlo ke zpoždění některých dílčích aktivit. Vzhledem k tomu, že jednotlivé dílčí aktivity na sebe úzce navazují, projevuje se zpoždění v dílčí aktivitě rovněž na celkovém termínu dokončení finálního produktu. KA 5 je tak prodlužována do 31. 12. 2022.
- Současná podoba bariéry „Nabídka VP“ (APIV B), souvisí se zastaráváním existujících témat VP a otevřených webinářů, zúžení okruhu oblíbených témat školených stále dokola a mírným úpadkem zájmu o tyto služby.
- Poslední dříve identifikovanou bariérou je prezentace tématu společného vzdělávání (APIV B). Realizace informačních seminářů byla obnovena, nicméně zatím trvá velmi krátce a nejsou k dispozici informace o původu účastníků. Bariéra zůstává součástí výčtu jednotlivých bariér i vzhledem k oblasti PR a mediálních vztahů, v rámci které se zatím nedaří jednoznačně navazovat spolupráce s mainstreamovými médii.

- Projektu APIV B se podařilo překonat bariéru náročné administrativy spojená s vykazováním projektových indikátorů u cílových skupin.

Podpora pro cílové skupiny

- Dle pravidelně vyplňovaných profesních portfolií pedagogických pracovníků jsou ve školním roce 2020/2021 poznatky a dovednosti získané díky absolvování mentoringu, koučinku a expertních služeb využívány v praxi, jsou sdíleny s kolegy. Účastníci vzdělávání podpoření koučinkem a mentoringem si k tématům SV vyhledávají další informace. Také podpora formou expertních služeb je využitelná v praxi a je většinou účastníků hodnocena jako přínosná.
- Z velké části distančně – formou webinářů – realizované vzdělávání DVPP zaznamenalo obecně značný pokles čerpání. Účastníci webinářů sdílí své nově nabyté zkušenosti s kolegy. Využití poznatků získaných z webinářů DVPP v praxi potvrdila více než polovina účastníků vzdělávání. Velká většina (80 %) pedagogů vnímá DVPP online jako přínosné.
- Obecné hodnocení VP určených pro PP se od minulého školního roku zlepšilo ve všech sledovaných aspektech. Obecně ještě příznivější hodnocení VP ze strany VPP v některých aspektech zaznamenalo od minulého školního roku mírný pokles. U obou skupin je nejpríznivěji hodnocena odbornost lektorů ve vztahu ke školenému tématu.
- Terénní šetření potvrdilo, že poskytovaná podpora má vliv na řešení konkrétních situací žáků se SVP, se kterými se na školách setkávají. Podle dotazovaných zástupců škol využitelnost ovlivňuje např. uchopení tématu (čím praktičtější tím lepší), ale i celková atmosféra školy, kterou nastavuje nejčastěji vedení.
- Vedení škol potvrzuje, že v současnosti v současnosti pro ně ve školském prostředí panují podmínky, které umožňují realizaci výuky v souladu s cíli SV. Dotazování učitelé jsou v tomto ohledu mírně skeptičtější. Většina dotazovaných cítí zlepšení situace po absolvování některých z nabízených podpor. Podle výsledků šetření to ale nemá jasný vliv na odbourání pocitu přetížení, který zastoupení škol od počátku zavedení současného systému SV a PO zmiňuje.

5.1 Zhodnocení zapracování doporučení z předchozí zprávy

Následující tabulka obsahuje zhodnocení zapracování doporučení z předchozí evaluační zprávy.

Tabulka 5: Zhodnocení zapracování doporučení z předchozí zprávy

Číslo	Název doporučení	Popis doporučení	Zapracování doporučení
1)	Snížení počtu konaných odborných panelů projektu APIV A	Vzhledem k tomu, že odborné panely jsou jedním ze zásadních kanálů, kterými se výstupy projektů šíří mezi odbornou veřejnost, evaluátor doporučuje, aby byl počet odborných panelů snížen tak, aby se tento kanál jejich nadměrným množstvím neznehodnocoval.	Počet odborných panelů je stanoven chartou projektu. V rámci projektu APIV A jsou v současné době již odborné panely a jejich témata rozplánovány a případný výpadek některého z OP by mohl KA způsobit problémy. OP jsou totiž mimo jiné jedním z evaluačních mechanismů a dochází zde mimo jiné k ověřování přínosnosti a využitelnosti výstupů jednotlivých KA. Realizace těchto panelů je tak potřebná. Dalším faktorem je, že vzhledem k prodloužení projektu se plánované OP rozprostřou do delšího časového úseku a nedojde tak k jejich kumulaci. V rámci APIV A z toho důvodu nedošlo ke snížení počtu naplánovaných OP, nicméně doporučení bylo zohledněno v rámci KA 7 Spolupráce, kdy nebyl navýšen počet konání OP v souvislosti s prodloužením projektu do konce roku 2022 (ke kterému by jinak standardně došlo).
2)	Posouzení míry úprav výukových a metodických materiálů VP prováděných ze strany lektorů projektu APIV B	Současná běžná praxe APIV B spočívající v různé míře úprav VP by měla procházet standardizovaným procesem, který přispěje k tomu, že bude nadále probíhat jednotná prezentace témat společného vzdělávání v terénu. V současné době není definován standardizovaný proces, zda úpravy provedené ve výukových a metodických materiálech jsou skutečně pouze dílčího či zásadního charakteru a zároveň není zcela zřejmé, zda zásadní úpravy podléhají „pouze“ schválení ŘV či rovněž posouzení projektového týmu KA 3 projektu APIV A. Doporučujeme a) předložit všechny VP s komplexněji provedenými úpravami projektovému týmu APIV A k posouzení (pokud již v minulosti nebyly změny ze strany APIV A odsouhlaseny). Zároveň by	Doporučení externí evaluace z minulého evaluovaného období nebylo ze strany projektu APIV B zohledněno. Dle vyjádření ŘO OP VVV byl příjemce po zveřejnění předešlé evaluační zprávy (15. 10. 2021), která obsahovala předmětné doporučení, vyzván, aby v následující ZoR doložil, jakým způsobem předmětné doporučení zohlednil. V rámci vypořádání připomínek k 19. ZoR příjemce uvedl, že zahájil jednání s příjemcem IPs APIV A. V rámci přípravy evaluační zprávy č. 4 (ještě před předložením 19. ZoR) nicméně projektový tým APIV B uvedl, že necítí potřebu zabývat se hlouběji tímto tématem. Svou argumentaci staví především na dvou skutečnostech: 1. Za směrodatné pro zaujetí současného postoje k situaci považuje výsledky dříve organizovaných tzv. metodických návštěv ze strany prvolektorů ve sborovnách: „ <i>Připomínky se zabývaly pouze formalistickými proviněními proti obsahu. Z těchto návštěv jsme obdrželi pouze dvě souhrnné zprávy. Domníváme se tak, že obsah těchto zpráv přibližující „problematické“ body prováděných prezentací neposkytuje možnosti vytvoření smysluplného designu podobné, v současnosti doporučované, analýzy.</i> “ (manažer KA 2 Vzdělávání APIV B) 2. Projekt APIV B, který je v bezprostředním kontaktu se svými cílovými skupinami, zástupci škol, vnímá příznivější hodnocení ze strany škol ve chvíli, kdy se setkávají s prezentacemi upravenými dle svých preferencí (méně teorie, více praktických ukázek,

Číslo	Název doporučení	Popis doporučení	Zpracování doporučení
		<p>měl příjemce v rámci revize provedených změn upřesnit, zda jsou úpravy v souladu s akreditací kurzů.</p> <p>b) Doporučení platí analogicky i do budoucna pro případné další úpravy s potřebou definovat oficiální proces pro realizaci změn VP (kdo určuje, zda se jedná o zásadní /neformální změnu a jaký je následný postup). Oficiální proces pro posouzení změn je potřebné definovat se souhlasem APIV A.</p>	<p>úpravy probíhají i s ohledem na specifika konkrétní školy, na kterou se lektor teprve chystá atp.): „<i>Díky výše efektivně fungujícím mechanismům interní evaluace v projektu, které flexibilně ovlivňují práci lektorů, máme dostatečný přehled o efektivitě různých podob prezentací. Na základě toho, tedy lektorských dovedností (např. reakce na danou situaci, improvizace, individualizace výkladu), dochází v projektu i k „ocenění“ úspěšných lektorů, se kterými nadále intenzivněji spolupracujeme.</i>“ (manažer KA 2 Vzdělávání APIV B)</p> <p>Požadovaný formalismus je zde nabouráván přirozenými procesy prezentace. Dokládá to např. vyjádření lektorky: „<i>Je dobré, když si to lektor udělá sám a je to jeho osobní a pak jsem schopna lépe to prezentovat, některé věci jsou dané systémové, jiný materiál je dobré dodat.</i>“</p> <p>„<i>Dle dostupných informací si lektori APIV B upravují výukové a metodické materiály k pilotně ověřeným modulům dle svých potřeb a předjímá se, že lektor jako odborník je schopen relevantních úprav, kterým se v kontextu přirozených změn v běhu času (změna legislativy, inovace témat, aktualizace potřeb školského terénu atd.) v podstatě nelze vyhnout,</i>“ připouští týmová manažerka KA 3 Vzdělávání. (Ze strany APIV A je nadále poskytována druholektorům metodická podpora, která mimo jiné přispívá k jednotné prezentaci témat SV.)</p> <p>Vyjádření lektora při dotazu na udržení VP dle akreditace: „<i>Pevně věřím, že jsem schopen držet se mantinelů akreditace. Akreditace mají stanovené cíle, např. seznámit školu nebo rodiče s vhodnými způsoby komunikace. Cíle akreditace ve svých školeních naplňuji.</i>“</p> <p>Evaluátor zároveň zohledňuje, že vzhledem k tomu, že větší část školení již byla uskutečněna, školení v tuto chvíli uskutečňuje nízký počet více méně stále stejných lektorů ustáleným způsobem, k takřka jednotné prezentaci s největší pravděpodobností dochází. Úroveň pravděpodobnosti rizika tak byla snížena na 1. Doposud ale platí, že změny v prezentacích nejsou systematicky podrobovány posouzení o jejich rozsahu.</p>

5.2 Doporučení

Evaluátor na základě posouzení vývoje identifikovaných bariér konstatuje, že projektové týmy APIV A i APIV B hledají cesty, jak eliminovat vzniklé bariéry, a uplatňují konstruktivní řešení vzniklých problémů. Téměř ve všech identifikovaných bariérách dochází k pozitivnímu posunu. Vzhledem k těmto skutečnostem, neidentifikoval evaluátor žádná doporučení pro závěrečnou fázi realizace projektů APIV A a APIV B.

Zároveň však je aktuální konstatovat některá doporučení týkající se nastavení podmínek pro realizaci systémových projektů financovaných z OP JAK v novém programovém období. Tato doporučení mají přesah nad rámec externí evaluace projektů APIV a jsou obecnějšího charakteru.

Tabulka 6: Doporučení

Číslo	Popis doporučení	Kontext doporučení (vazba na zjištění a závěry)
1)	Nekumulovat mnoho různorodých aktivit, kdy každá KA představuje velmi komplexní úkol, v jednom IPs	Záběr projektu APIV A byl naplánován velmi široce. Každá odborná KA projektu APIV A řeší naprosto unikátní téma, jejichž společným jmenovatelem je společné vzdělávání a každá KA představuje velmi komplexní úkol, který zahrnuje množství dílčích aktivit. V případě, kdy se v jednom projektu kumuluje mnoho různorodých a náročných aktivit, lze takový projekt velmi obtížně koordinovat. Z toho důvodu doporučujeme v jednom projektu nekumulovat mnoho různorodých aktivit, kdy každá KA představuje velmi komplexní úkol. Příkladem je projekt APIV A, který v sobě zahrnuje monitoring zavádění společného vzdělávání (postavený na principech výzkumu), tvorbu diagnostického nástroje pro žáky-cizince i tvorbu referenčního rámce pro ČZJ. Což jsou všechno velmi náročné a komplexní aktivity.
2)	V případě návaznosti projektů je třeba řádně naplánovat časové a věcné parametry navazujících aktivit	Projekty APIV A a APIV B byly naplánovány jako na sebe navazující v některých aktivitách. Konkrétně se jednalo o aktivitu KA 3 APIV A Tvorba DVPP a KA 2 APIV B Vzdělávání. V průběhu realizace projektů se tato návaznost ukázala jako problematická. Problém tkvěl v tom, že projekty na sebe v návazných aktivitách „nenedaly“ z hlediska časového i věcného a nastavení KA 3 projektu APIV A neodpovídá potřebám projektu APIV B. Z průběhu realizace projektů lze vyvodit, že návaznost řešitelná je, nicméně s sebou přináší určité komplikace (v případě, kdy jsou projekty realizovány dvěma různými organizacemi), každý projekt má jiný přístup řízení, jiné vnitřní nastavení projektových týmů apod.). Provazbu aktivit by bylo možné snadněji koordinovat, pokud by k ní docházelo v rámci jednoho projektu. V případě návaznosti projektů je třeba klást důraz na veškeré detaily již ve fázi plánování projektů.
3)	Systematičtější využití výstupů ze strany kmenové činnosti NPI ČR a MŠMT	Předpokladem naplnění cílů klíčových aktivit projektu APIV A je využití jejich výstupů či replikace výstupů ze strany MŠMT či kmenové činnosti NPI ČR. Projektový tým činí kroky k tomu, aby výstupy projektu byly NPI ČR či MŠMT plnohodnotně využívány, nicméně manažeři KA často postrádají dostatečnou zpětnou vazbu. Očekávané efekty klíčových aktivit by tak měly být podpořeny systematičtějším využitím výstupů ze strany kmenové činnosti NPI a MŠMT, systematičtějším zapojením MŠMT do dění v projektech, do odborných panelů atd.

6 Seznam zdrojů a literatury

Žádosti o podporu projektů APIV A a APIV B včetně všech příloh

Charty projektů

Harmonogramy klíčových aktivit

Přehledy klíčových výstupů k naplnění indikátorů

Zprávy o realizaci projektu a jejich přílohy (ZoR č. 14 až 17), dílčí část ZoR č. 18 (KA 3) a č. 19 (Evaluační zpráva za školní rok 2020/2021)

Žádosti o změnu

Výstupy z interní evaluace projektu

Výzva OP VVV Individuální projekty systémové II

Pravidla pro žadatele a příjemce – specifická část, Výzvy Individuální projekty systémové II, verze 3 1., 2. a 3. Průběžná evaluační zpráva v rámci „Evaluace individuálních systémových projektů podpořených z PO 3 OP VVV – II, část II: Evaluační okruh A – evaluace projektů APIV“

SEZNAM ZKRATEK

APIV A	Projekt „Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem“ Implementace Akčního plánu inkluzivního vzdělávání – metodická podpora
APIV B	Projekt „Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi“
CATI	Computer Assisted Telephone Interviewing
CAWI	Computer Assisted Web Interviewing
CEFR	The Common European Framework of Reference for Languages
CP	Centrum podpory
CS	Cílové skupiny
ČJ	Český jazyk
ČOSIV	Česká odborná společnost za inkluzivní vzdělávání
ČR	Česká republika
ČŠI	Česká školní inspekce
ČvT	Člověk v tísni
ČZJ	Český znakový jazyk
DPP	Dohoda o provedení práce
DV	Distanční výuka
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
ECER	European Conference of Educational Research
EO	Evaluační otázka
HPM	Hlavní projektový manažer
InspIS SET	Inspekční systém elektronického testování
IPo	Individuální projekt ostatní
IPs	Individuální projekt systémový
IPV	Informačně-vzdělávací program
IT	Information technologies
IVP	Individuálně-vzdělávací plán
KA	Klíčová aktivita
KAP	Krajské akční plánování
KIPR	Kvalita-inkluzie-poradenství-rozvoj
KSH	Komplexní systém hodnocení
LMP	Lehké mentální postižení
MAP	Místní akční plán
META	Společnost pro příležitosti mladých migrantů
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Monitorovací výbor
NIDV	Národní institut dalšího vzdělávání

NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
NPI ČR	Národní pedagogický institut České republiky
OMJ	Odlišný mateřský jazyk
OP	Odborný panel
OPLA	Odborná platforma
OP VVV	Operační program Výzkum vývoj a vzdělávání
PAS	Porucha autistického spektra
P-KAP	Podpora krajského akčního plánování
PO	Prioritní osa
PP	Pedagogický pracovník
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
PPUČ	Příprava práce učitelů
PpŽP	Pravidla pro příjemce a žadatele
PR	Public relations
PZ	Průběžná zpráva
RR	Referenční rámec
RR ČZJ	Referenční rámec Českého znakového jazyka
RVP	Rámcový vzdělávací program
ŘO	Řídící orgán
ŘV	Řídící výbor
SERRJ	Společný evropský referenční rámec pro jazyky
SPC	Speciálně pedagogické centrum
SRP	Strategické řízení a plánování ve školách a v územích
SŠ	Střední škola
SV	Společné vzdělávání
SVČ	Středisko volného času
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
SYPO	Systém podpory profesního růstu rozvoje učitelů a ředitelů
ŠIKK	Školská inkluzivní koncepce kraje
ŠIK	Školská inkluzivní koncepce
ŠPP	Školské poradenské pracoviště
TEIP	The Teacher Efficacy for Inclusive Practices
TV	Televize
TVP	Třídní vzdělávací program
UK	Univerzita Karlova
VP	Vzdělávací program/modul
VOŠ	Vyšší odborná škola
VPP	Vedoucí pedagogický pracovník
VŘ	Výběrové řízení

VŠ	Vysoká škola
VZ	Veřejná zakázka
ZoR	Zpráva o realizaci
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola
ž-c	Žák-cizinec
ŽoZ	Žádost o změnu

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA I.1 TECHNICKÁ ZPRÁVA: STAV REALIZACE JEDNOTLIVÝCH KLÍČOVÝCH AKTIVIT¹⁰

PŘÍLOHA I.2 TECHNICKÁ ZPRÁVA: PŘEHLED INDIKÁTORŮ A STAV JEJICH NAPLŇOVÁNÍ

PŘÍLOHA I.3 TECHNICKÁ ZPRÁVA: MATICE SPOLUPRÁCE IPS

PŘÍLOHA I.4 TECHNICKÁ ZPRÁVA: PŘÍPADOVÉ STUDIE

PŘÍLOHA I.5 TECHNICKÁ ZPRÁVA: AKTUALIZOVANÉ TEORIE ZMĚNY

PŘÍLOHA II.1 ZÁZNAMY Z ŘÍZENÝCH ROZHOVORŮ S MANAŽERY KA

PŘÍLOHA II.2 TERÉNNÍ ŠETŘENÍ NA ŠKOLÁCH (PLÁN ŠETŘENÍ, SCÉNÁŘE, ZÁZNAMY, VYHODNOCENÍ)

PŘÍLOHA II.3 TERÉNNÍ ŠETŘENÍ NA CENTRECH PODPORY

PŘÍLOHA_II.4_ZÁZNAMY Z ŘÍZENÝCH ROZHOVORŮ_OSTATNÍ

PŘÍLOHA III DASHBOARD

¹⁰ V případě projektu APIV A materiál vychází z plánované úpravy harmonogramu v zatím neschválené ŽoZ na prodloužení doby realizace projektu.